

ΞΑΦΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

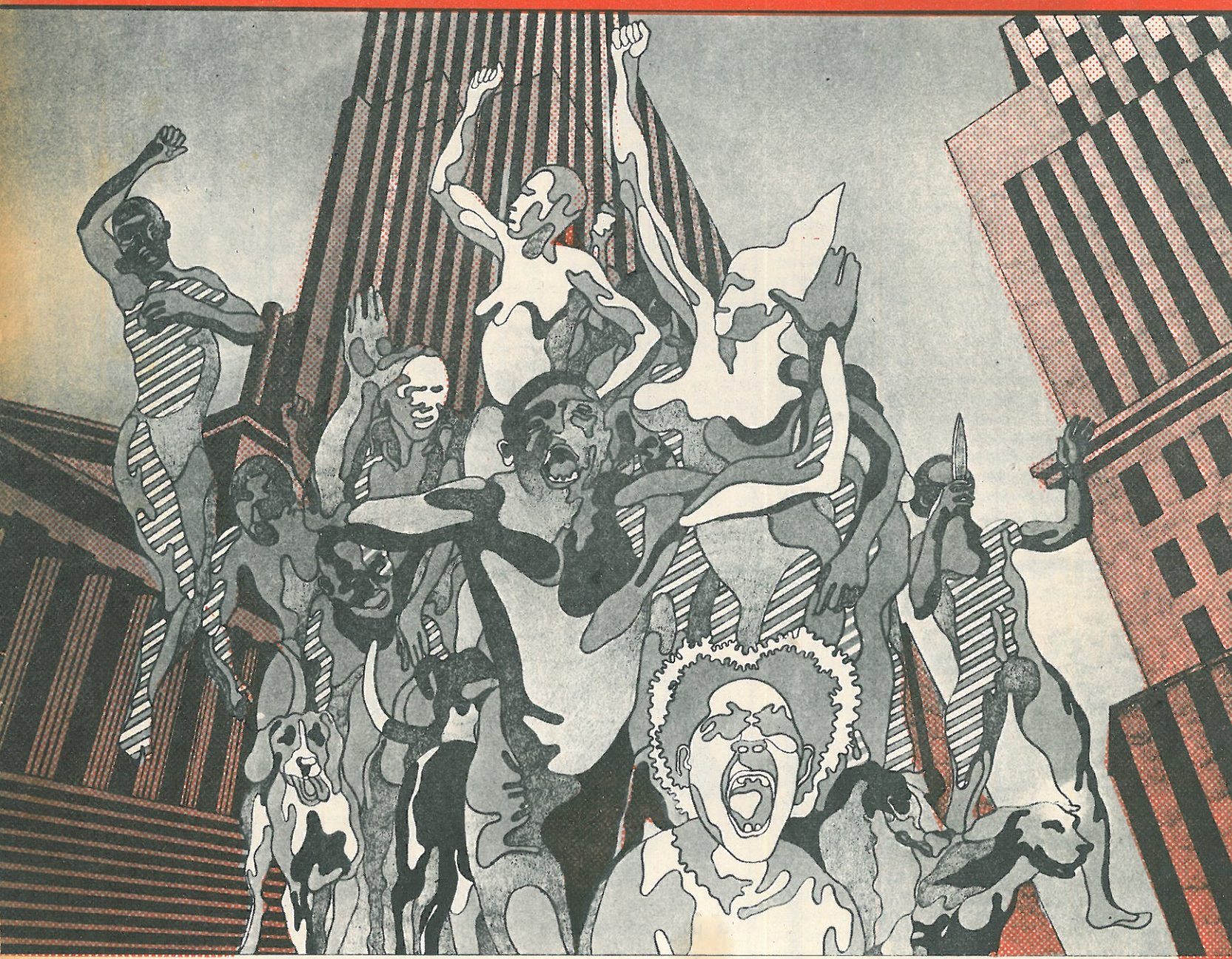
ΔΙΜΗΝΗ ΦΥΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

δρχ. 70..

ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1983

1

αναρχικη οργανωση

κοινωνιολατρεια κ' επανασταση

αγορα & οικονομικος σχεδιασμος

καστοριαδης

ερυδρες ταξαρχιες

χιλη, πολωνια μεση ανατολη, CNT.

Σχετικά με την έκδοση

Η ΑΡΕΝΑ δεν αποτελεί προϊόν της συλλογιστικής καποιου "χώρου", ουτε την εντυπη εκφραση-του. Ξεπηδήσε τόσο απο την αναγκη παρεμβασης μεσα στην συγχρονη πραγματικοτητα, όσο και απο το προσωπικο πάθος και τη θεληση για αυτοεκφραση μερικων ατομων, που αναζητουν την κοινωνικη και ατομικη ταυτοτητα-τους, την αυτοσυνειδηση-τους μεσα στον δοσμενο κοσμο.

Θελουμε να γινει η ΑΡΕΝΑ ενα αυτονομο φορομ συζητησης προβληματισμου και προωθησης καθε αναρχικης και ελευθεριακης ιδεας και πρακτικης. Δεν αποτελεί "οργανο" καποιας ταςσης ουτε καποιας ομαδας, και γιαντο -θελουμε να πιστευουμε

πως- θα αποτελεσει ενα βημα αυτοεκφρασης τόσο των ατομων που ηθελημενα συνεταιριστηκαν για την εκδοση-της, όσο κι αυτων που μελλοντικα θα θελησουν να συνεργαστουν μαζι-μας.

τα σχολια, τα θεωρητικα κειμενα και οι εξωτερικες ειδησεις δεν θα αναφερονται μονο στην σφαιρα της αντι-εξουσιας αλλα θα εχουν να κανουν με ο,τι δεν καταχωρειται στις στηλες του επισημου ή ανεπισημου τυπου του κρατους και των κομματος-του.

η θεματικη, η μορφη και η τιμη-της δεν θα καθοριστουν απο τους νομους της αγορας: δημοσιευουμε ο,τι αρεσει, ο,τι πουλαει, ο,τι τραβαι... Οι προσωπικες επιθυμιες, οι αναζητησεις, τα παθη και η αυτοεκφραση δεν ειναι εμπορευματα Κατεβαινουν στην αγορα οχι για να πουληθουν, αλλα για να ερωτευθουν...

η τιμη-της θα ναι φτηνη. Για να κρατηθει ομως σ αυτα τα υψη και να αυξησει μελλοντικα την υλη-της, εχει αμεση αναγκη απο την οικονομικη ενισχυση των φιλων του περι-δικου. Θελουμε να λειτουργησουμε εξω απο το κυκλωμα της αγορας και γιαντο ζηταμε την ενισχυση της ΑΡΕΝΑΣ ειτε με την μορφη συνδρομων ειτε με την αποστολη καποιου χρηματικου ποσου με ταχυδρομικη επιταγη. Σε καθε τευχος θα δημοσιευονται οι

ενισχυσεις σε ειδικη στηλη, με αρχικα ονοματων και κατα περιοχες.

δεν αποσκοπουμε να γινουμε οι "πνευματικο αφεντες" μεσα απ αυτο το εντυπο του "αναρχικου χωρου". Αλλωστε ο "χωρος" σαν τετοιος μας ειναι τελειως αδιαφορος, αφου δεν διαφερει σε τιποτα απο αλλες μεταφυσικες και αλλοτριωτικες εννοιες οπως "κρατος", "θεος", "ιδεολογια", "λαος"...

ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΥΤΟΝΟΜΟΙ-ΜΕΣ, και θα παραμεινουμε τετοιοι απο καθε κεντρο εξουσιας, ειτε κρατος λεγεται αυτο, ειτε "χωρος"...

ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ-ΚΕΣ, και θα ειμαστε οσο θα θελουμε να καθοριζουμε εμεις οι ιδιοι-ιδιες τις ζωες-μας, ειτε σαν ατομα ειτε σαν κολλεκτιβα...

Η ΑΡΕΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ-ΤΗΣ

Η ΑΡΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

ΑΡΕΝΑ -Φυλλαδα για την αντι-εξουσιαστικη θεωρια και πληροφορηση.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γιωργος Χαμπας, Ξανθιππου 63, Χολαργος ΑΘΗΝΑ (Διευθυνση προσωρινη).

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΟΝΟΜΑ.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ.....

Εσωτερικο, 5 τευχη: 350 δρχ
Κυπρος, Ευρωπη, 450 δρχ
Αμερικη, Καναδας, \$ 6

ΕΣΩΚΛΕΙΩ δρχ.....

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ στην διευθυνση:

Ποστ Ρεσταντ 15501 ΧΟΛΑΡΓΟΣ

Περιοδικό "ΑΡΕΝΑ"

Γιωργος Χαμπας

Ποστ Ρεσταντ 155 01

Χολαργός - ΑΘΗΝΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦ ΙΑ στην ιδια διευθυνση.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ-MONTAZ: Λεωνιδας Χρηστάκης, Νικ. Ούρανοϋ 58-ΑΘΗΝΑ 114 71, τηλ. 3630305.

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Λιθογραφία του Cueco, 1970.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Για μια αναρχικη οργανωση	σελ.3
Κοινωνιολατρεια και επανασταση	σελ.7
Αγορα και οικονομικος σχεδιασμος	σελ.11
Οι στρατοκρατες στην εξουσια	σελ.14
Ερυθρες Ταξιαρχιες	σελ.16
Ιαπωνια: Το κινημα ριζωνει	σελ.19
Διεθνες Αναρχικο Φεστιβαλ	σελ.19
Χιλη: Αμεση Δραση και Αυτοοργανωση	σελ.20
Αναφορα στο 6ο Συνεδριο της CNT	σελ.22
Αναρχοσυνδικαλισμος και Πολωνια	σελ.25
Μεση Ανατολη: "Ειρηνη για ολους"	σελ.29
Παλαιστινιες: Αναμεσα στον ενοπλο αγωνα και στην παραδοση	σελ.30

για μια αναρχική οργάνωση

Η άποψη πως ο Αναρχισμός κι η Οργάνωση όχι μόνο δεν αντιλέγουν μεταξύ-τους, αλλά και πως το ένα προϋποθέτει το άλλο, δεν αποτελεί πλέον παραδοξολογία.

Η παλιά αντίληψη περί Οργάνωσης, που έθετε σαν αποκλειστικό-της σκοπό την πρακτική και μόνο παρέμβαση μέσα στις αντιφάσεις της εξουσιαστικά οργανωμένης ελληνικής πραγματικότητας, άρχισε να χάνει πλέον τη σαγηνευτική-της φύση, αφού ο τρόπος αυτός παρέμβασης αποδείχτηκε ανίκανος να συγκροτήσει τον Αναρχικό Λόγο και να παρουσιάσει τον Αναρχισμό σαν αυτό που πράγματι είναι: ο μοναδικός δρόμος για την απελευθέρωση της κοινωνίας και του ατόμου απ' τα δεσμά του σύγχρονου κράτους και της πολιτικής εξουσίας.

Η συζήτηση που άρχισε εδώ και καιρό να γίνεται γύρω απ' το οργανωτικό μοντέλλο του αναρχικού χώρου —μάλλον με τρόπο απόλυτο και με γενικευμένες λύσεις— παρουσίασε άλλοτε δείγματα ενός άκρατου σκεπτικισμού κι άλλοτε δείγματα μιας ξέφρενης φούργιας.

Το κείμενο που ακολουθεί —και που χωρίζεται σε τρία μέρη:
α) μια σύντομη ανάλυση και κριτική των μέχρι τώρα προσπαθειών,
β) ένα "θεωρητικό" κείμενο γύρω απ' τη φύση "της μάζας", απαραίτητο για την οργανωτική πρόταση που ακολουθεί και γ) την πρόταση, με τίτλο "αναρχικές κολλεκτίβες"— αποτελεί μια μικρή συμβολή στη συζήτηση αυτή.

Οι σκέψεις που διατυπώνονται παρακάτω δεν πρέπει να ιδωθούν σαν ένα "οργανωτικό μανιφέστο", που επιδιώκει σώνει και καλά να γενικευθεί, αποκλείοντας και καταδικάζοντας κάθε άλλη σκέψη και πρωτοβουλία.

Η κριτική, η συμπλήρωση κι ίσως μια διαφορετική διατύπωση-του θα αποτελούσαν και την ολοκλήρωση της προσπάθειας αυτής.

ΜΕΡΟΣ 1 ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ

Πριν από μερικά χρόνια ήταν σχεδόν αδύνατο —και με λίγες μόνο εξαιρέσεις— να μιλούσε κανείς για συντονισμό ή οργάνωση του αναρχικού χώρου, δίχως η πράξη αυτή να μην καταδικαζόταν αυτοστιγμεί σαν "αστικό απομεινάρι μιας πρώτερης κομματικής ζωής..." Ο Αναρχισμός και η Οργάνωση ήταν δυο έννοιες εχθρικές και αντιμαχόμενες.

Κι όμως, το θέμα οργάνωση βρίσκεται σήμερα στην ημερήσια διάταξη κι αποτελεί τον πρώτιστο προβληματισμό. Το ερώτημα βέβαια της οργάνωσης δεν βρήκε την απάντησή-του, γιατί παρότι καταφέραμε και ξεπεράσαμε το "γιατί πρέπει", δεν μπορέσαμε ακόμα να ανακαλύψουμε το "πώς θέλουμε".

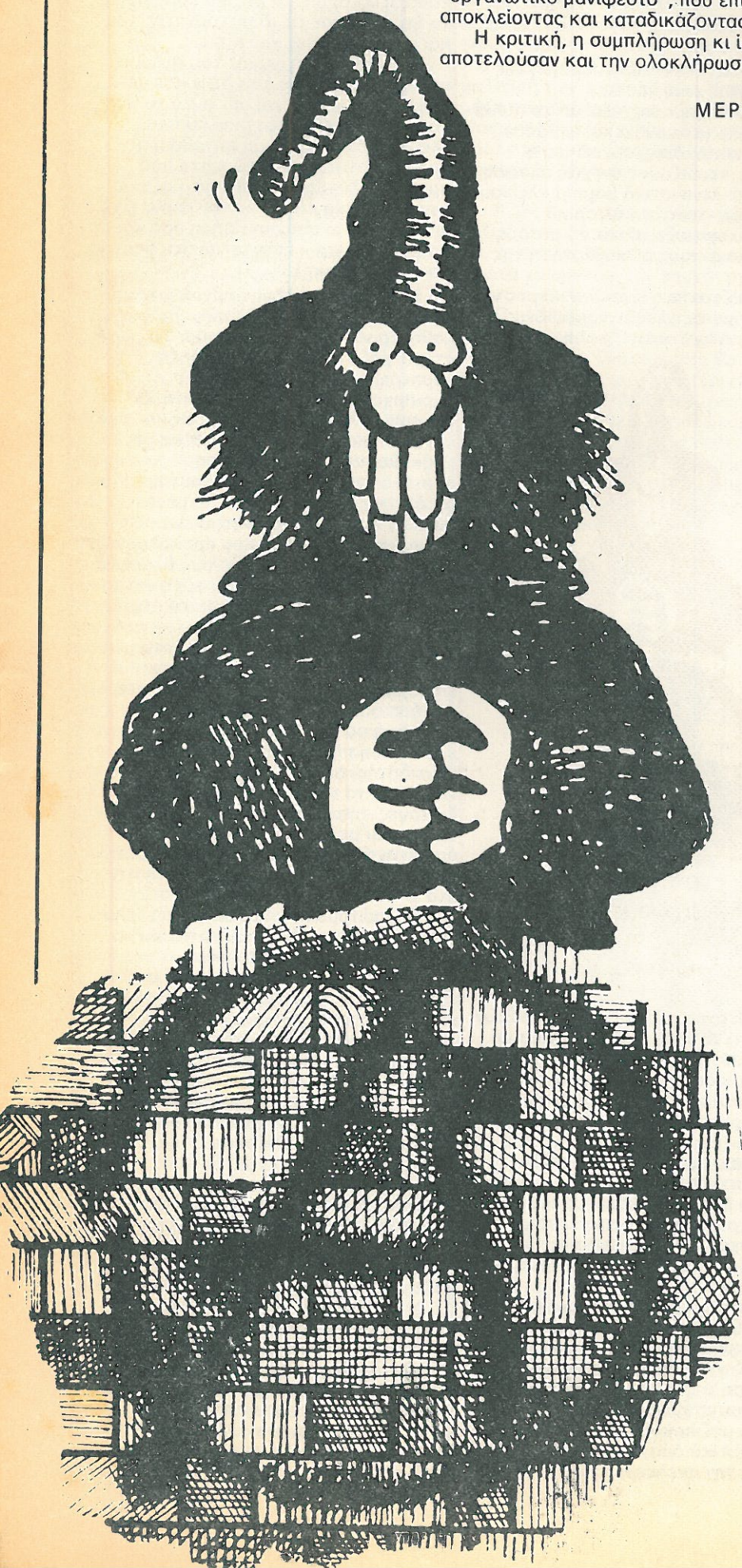
Πολλοί είναι αυτοί που αναρωτιούνται, πώς περάσαμε απ' το ένα στάδιο στο άλλο. Κι εδώ θα πρέπει να δώσουμε κάποια εξήγηση.

Η αντίληψη, πως ακόμα κι ο συντονισμός ήταν κάτι που ερχόταν σε άμεση αντίθεση με τις "αναρχικές ιδέες" και πως καταπατούσε την αυτονομία του ατόμου, δεν ήταν ένα γεγονός ανεξήγητο: ο Αναρχισμός στα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης ήθελε να φαίνεται απλά σα μια αντί-δράση, σαν μια αυθόρμητη απόρριψη κάθε οργανωτικού σχήματος. Κι αυτό, όχι γιατί πολλοί αναρχικοί πάσχιζαν τότε να προστατέψουν τις ιδέες-τους από επικίνδυνες επιμικτικές τάσεις, αλλά μάλλον γιατί είχαν αποχωρήσει λίγο χρόνο πριν από αυταρχικές, μαρξιστικές οργανώσεις και δεν ήθελαν σε καμιά περίπτωση να ξαναγυρίσουν... στον τόπο του εγκλήματος: στο οργανωτικό μοντέλλο του "κόμματος" ή του "μου-λισμού".

Το πλησίασμα των αναρχικών ιδεών σήμαινε γι' αυτούς σε πρώτη φάση μια απόρριψη και μια αντίδραση στις ντιρεκτίβες και την ηθική του πολιτικού γραφείου, στους κουβάδες της καθημερινής αφισσοκόλησης και στις ντουντούκες της πολιτικής αγκιτάτας...

Παρότι είχε έτσι εγκλωβιστεί ο χώρος σε ένα "αντί-θετικό" σχήμα, δίχως να προβληματίζεται καν για την αναζήτηση της "θέσης", για έναν δηλαδή νέο δρόμο, η στάση αυτή την περίοδο εκείνη απέναντι στον κομματικό και κρατικό μηχανισμό ήταν αρκετά λογική, κι αν θέλετε ως ένα βαθμό "θετική".

Ο χώρος δεν ήταν έτοιμος τα χρόνια εκείνα να δεχτεί ένα οργανωτικό μοντέλλο —ούτε καν αυτό της ελευθεριακής, αντιαυταρχικής οργάνωσης. Δεν μπορούσε να αναγνωρίσει την αναγκαιότητα της οργανωτικής δόμησης του χώρου, αφού δεν είχε ακόμα καμιά σχετική εμπειρία.

Ο σημερινός ελευθεριακός χώρος έχει αποκτήσει αυτές τις εμπειρίες, συλλογικά ή ατομικά. Η ίδια η δομή-του έχει κι αυτή αλλάξει. Δεν αποτελείται μόνο από νέους, μαθητές ή φοιτητές. Μπορούμε τώρα να του καταλογίσουμε άτομα από οικοδόμους μέχρι υπαλλήλους, από μαθητές μέχρι καθηγητές, από φοιτητές μέχρι ΕΔΠίτες. Υπάλληλοι και λουφαδόροι της εργασιακής πειθαρχίας αναζητούν εναγώνια την εναλλακτική λύση.

ΜΗΠΩΣ ΗΡΘΕ Η ΩΡΑ;

Οι λόγοι που οδήγησαν στο αναποδογύρισμα της αντίληψης πάνω στο θέμα της οργάνωσης, είναι βασικά δύο:

Πρώτ' απ' όλα, η κρατική καταστολή είχε αρχίσει από ένα στάδιο και μετά να πέρνει μεγάλες κι επικίνδυνες για την ίδια την ύπαρξη του χώρου διαστάσεις. Το κράτος, μαζί μ' όλους τους κομματικούς μηχανισμούς-του, δεξιούς κι αριστερούς, εύρισκε ή δημιουργούσε συνέχεια αφορμές για να προβοκάρει και να δυσφημεί το χώρο απ' τη μια, και να χρησιμοποιεί ωμή βία —όποτε το έκρινε αναγκαίο— απ' την άλλη.

Μπροστά σ' αυτό το καλοσχεδιασμένο μέτωπο τρομοκρατίας, πολλά άτομα έμειναν σχεδόν αβοήθητα και ακάλυπτα, με αποτέλεσμα πολλοί σύντροφοι και συντρόφισσες να καταλήγουν στη φυλακή —δίχως να μπορούμε εμείς να γενικεύσουμε την αντίδρασή-μας, ακόμα και τότε που τα δικαστήρια τους καταδίκάζαν χωρίς να μπορούν να αποδείξουν την "ενοχή-τους".

Η αντιμετώπιση μιας τέτοιας κατάστασης απαιτούσε εντατική δουλειά κι επίμονη αγκινάτσια, κάτι που έφερνε στο προσκήνιο την ιδέα της οργάνωσης, κάτω πλέον από νέες συνθήκες.

Μιά άλλη, κατά δεύτερον, και πιο πικρή απ' την πρώτη εμπειρία, ήταν το γεγονός πως ο χώρος των αναρχικών αποδυναμώνονταν πολύ περισσότερο απ' τις εσωτερικές αδυναμίες-του, παρά από τις επιθέσεις του κράτους και της δικαιοσύνης-του. Ας δούμε τα πράγματα καθαρά: Αν και ο αριθμός των ελευθεριακών και αναρχικών ατόμων αυξανόταν από το 74 και δώθε συνεχώς —κάτι που θα μπορούσε να είχε γεννήσει ένα αναρχικό κίνημα—, ο μεγάλος αυτός αριθμός ατόμων δεν κατάφερε να παίξει κάποιο σημαντικό ρόλο μέσα στο κοινωνικό προτσές, σαν άτομο ή σαν συλλογικότητα, και πολλές φορές ούτε καν να συγκροτήσει και να προπαγανδίζει επαρκώς τον Αναρχικό Λόγο που ευαγγελίζονταν.

Και κάτι ακόμα χειρότερο: οι λιγοστές αναρχικές ομάδες-παρέες που δημιουργήθηκαν, καταπιείστηκαν πολύ

περισσότερο με το πρόβλημα της εσωτερικής συνοχής και επιβιώσής-τους, παρά με το πρόβλημα της κοινωνικής κριτικής και της αντιεξουσιαστικής έρευνας. Ο κύκλος της ολιγόχρονης διάρκειας ύπαρξης κάποιας ομάδας, από την σύσταση μέχρι τη διάλυσή-της, διαγράφονταν διαρκώς "κατ' εικόνα και ομοίωση" κάποιας άλλης προγενέστερης, αφού όλες συναντούσαν και σκόνταφταν στα ίδια προβλήματα. Κάθε νέα, εμβριακή προσπάθεια αρνιόταν την πάλη για έναν κριτικό-επιστημονικό Αναρχισμό, και πέρναγε μονομιάς στην άκριτη δράση και στο αναπόφευκτο στάδιο μιας τέτοιας τακτικής: στον πεσσιμισμό και τη απογοήτευση.

Το δεύτερο αυτό γεγονός, η ανάγκη δηλαδή για κάποια ανταλλαγή απόψεων και συντονισμό της πάλης των ατόμων που δούλευαν σ' αυτές τις ομάδες, έφερε κι αυτό ξανά στο προσκήνιο το πρόβλημα της οργάνωσης, και το έκανε θέμα συζήτησης και επιτακτικής ανάγκης.

Εν ολίγοις: Η συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας ενός κάποιου οργανωτικού σχήματος, έξω απ' τα παλιά πρότυπα, έχει γενικευθεί και ωριμάσει. Οι ελευθεριακές ιδέες, συνειδητά ή ασυνειδητά, κερδίζουν συνεχώς έδαφος. Τα μαρξιστο-λενινιστικά βαμπίρ κλείνουν ήδη τις θέσεις-τους στο ιστορικό μουσείο που έφτιαξε ειδικά γι' αυτούς και κάθε όμοιο-τους η "κυβέρνηση της αλλαγής".

Δεν νομίζετε πως είναι πια καιρός να μετατρέψουμε τις ελευθεριακές ιδέες σε Αναρχικό Λόγο και Πράξη;

ΜΕΡΟΣ II: "ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ"
Η ΜΑΖΑ ΣΑΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

II.1

Οι αναρχικοί πρέπει να δείξουν ότι είναι το αντικατόπτρισμα μιας μελλοντικής τάξης, κι όχι του δοσμένου κόσμου που αποτελεί η παραδοσιακή αριστερά.

Μια τέτοια προοπτική απαιτεί δυο πράγματα: την ανάλυση-ερμηνεία κατά πρώτον του δοσμένου κόσμου, και την αναζήτηση-ανακάλυψη κατά δεύτερον του σπέρματος μιας μελλοντικής τάξης.

Εάν έχουμε πράγματι τη διάθεση να ερμηνεύσουμε τη σύγχρονη πραγματικότητα και τη δόμηση της πολιτικής εξουσίας του σήμερα, πρέπει να εξετάσουμε κατ' αρχάς ένα φαινόμενο καθοριστικό για την αναπαραγωγή και την διαίωνηση της εκμετάλλευσης και της υποταγής του ατόμου στο σύγχρονο κράτος: την μαζικοποίησή-του, τόσο σαν ον καταναλωτικό όσο και σαν ον που παλεύει για την απελευθέρωσή-του.

II.2

Η πρακτική δραστηριότητα του ατόμου (παραγωγή, κατανάλωση, πολιτική κλπ.), όπως η φύση και τα αντικείμενα που το περιβάλλουν, αποτελεί μέρος του εξωτερικού-του κόσμου· ενός κόσμου που έχει οργανωθεί και ελέγχεται σήμερα κατ' αποκλειστικότητα από τα μονοπώλια του πνεύματος και της υλικής παραγωγής.

Το αποτελεσματικότερο μέσο που χρησιμοποίησε το σύγχρονο κράτος για την μεταμόρφωση του ατόμου σε άβουλο και άμορφο μηχανισμό ήταν η κατανάλωση. Πώς το πέτυχε; Με την μεταμόρφωση του ατόμου σε άτομο-μάζα.

Από τη στιγμή που η κατανάλωση πέρασε στα χέρια των μεγάλων μονοπωλίων κι άρχισαν οι νόμοι-της να καθορίζονται απ' τη μαζική παραγωγή, το άτομο έχασε τις ιδιαιτερότητές-του και αποκτھے νέες ιδιότητες.

Η "συλλογική ψυχή" του ατόμου, προϊόν της ένταξης-του στην κοινωνία, έπαψε να καθορίζεται απ' αυτό το ίδιο κα να αποτελεί πράξη μιας κάποιας ελεύθερης εκλογής και αυτοβούλης δραστηριότητας. Τα μηνύματα που άρχισε να δέχεται σαν άτομο-μάζα απ' τον εξωτερικό κόσμο —στον οποίο είχε υποταγή τόσο σαν συνείδηση όσο και σαν δραστηριότητα— ήταν μηνύματα απάτης και αλλοτροίωσης.

Νέοι τρόποι σκέψης άρχισαν να καθορίζουν ασυνειδητά την καθημερινή-του συμπεριφορά. Το άτομο-μάζα έχασε την συνειδητή συμπεριφορά-του κι άρχισε να κυριαρχείται απ' την ασυνειδητή. Ο προσανατολισμός των σκέψεων και των συναισθημάτων-του ακολούθησε μια προκαθορισμένη κατεύθυνση, αποτέλεσμα της υποβολής και της μετάδοσης μηνυμάτων απ' τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Άρχισε να σκέφτεται με εικόνες, που προκαλούνται συνειρμικά ή μια απ' την άλλη, δίχως να τις κρίνει με κάποια λογική αρχή για το αν συμφωνούν με την πραγματικότητα.

Η εξουσία πέτυχε μέσα απ' την μαζική κατανάλωση να ταυτίσει τις επιθυμίες του ατόμου με τις επιθυμίες της δικής-της, και να το μεταφέρει μέσα από ποικίλες διαδικασίες σε μιά κατάσταση πλήρους απώλειας της συνειδητής-του προσωπικότητας, κάνοντάς-το να υπακούει στις διαταγές-της και να ενεργεί και να σκέφτεται με τρόπο που έρχονταν σε άμεση αντίθεση με την φύση του και τον χαρακτήρα-του. Το άτομο δεν ήταν πια ο εαυτός-του.

Το ερώτημα που προκύπτει απ' όλα αυτά είναι: Μπορεί λοιπόν το άτομο να ξεφύγει απ' τις εξουσιαστικές παραστάσεις που του δημιουργεί ο εξωτερικός-του κόσμος, έχοντας σαν κινητήριο μοχλό την συνειδησή-του;

Οι απόψεις εδώ των αναρχικών και των μαρξιστών διαχωρίζονται σαφώς μεταξύ-τους. Θα αναφέρω στο κείμενο που ακολουθεί κι αυτές των δεύτερων μπας και καταλάβουν μερικοί τι διάολο επανάσταση ευαγγελίζονται...

II.3

Ο Μαρξ απέδειξε πως η πρακτική δραστηριότητα όλων των ανθρώπινων όντων, που είναι γνωστή σαν Κοινωνικό Είναι, υπάρχει ανεξάρτητα απ' αυτά και καθορίζει την κοινωνική-τους συνείδηση.

Η διαπίστωση αυτή, θεμελιώδης αρχή της μαρξιστικής ιδεολογίας, μπορεί να θεωρηθεί σωστή αν δεν την τοποθετήσουμε στην σφαίρα του απόλυτου: ότι δηλαδή η κοινωνική συνείδηση του ατόμου αποτελεί αποκλειστικά αντανάκλαση του εξωτερικού-του κόσμου, αλλά δεχτούμε πως καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό

απ' αυτόν, διατηρώντας όμως παράλληλα το στοιχείο της αυτονομίας και του υποκειμενισμού.

Ο Ν. Λένιν στο βιβλίο-του "Τι είναι οι Φίλοι του Λαού" (Εκδόσεις Θεμέλιο, σελ. 15) τονίζει κατά τρόπο απόλυτο, ότι "... η πορεία των ιδεών εξαρτάται απ' την πορεία των πραγμάτων". Μια τέτοια διαπίστωση, όσο κι αν φαίνεται σωστή, μπορεί να οδηγήσει σε επικίνδυνα και λανθασμένα συμπεράσματα.

Ο σύντροφος Μ. Μπούκτσιν, αναφερόμενος στον τρόπο ανάπτυξης της συνείδησης, κατανόησε πολύ σωστά τις πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις των παραπάνω θέσεων και τόνισε κατηγορηματικά: "... δεν είναι αρκετό να πούμε ότι η συνείδηση ακολουθεί το Είναι. Το να αντιμετωπίζουμε την ανάπτυξη της συνείδησης απλώς σαν υποκειμενική αντανάκλαση της ανάπτυξης της υλικής παραγωγής, το να λέμε όπως ο ύστερος Μαρξ, ότι η ηθική, η θρησκεία κι η φιλοσοφία αποτελούν τις "ιδεολογικές αντανάκλασεις και τους απόηχους" της πραγματικότητας, κι ότι "δεν έχουν ιστορία ούτε ανάπτυξη" από μόνες-τους, είναι σαν να ρυθμίζεις την διαμόρφωση της ιδεολογίας και να αρνιέσαι έτσι στη συνείδηση οποιαδήποτε αυθεντική βάση για να ξεπεράσει τον κόσμο όπως είναι δοσμένος. Εδώ και η ίδια η κομμουνιστική συνείδηση γίνεται ένας "απόηχος" της πραγματικότητας". (Μ. Μπούκτσιν, Αυθορμητισμός και Οργάνωση, σελ. 19, Εκδόσεις Ελ. Τύπος).

Οι διαπιστώσεις αυτές του μαρξισμού, αν ιδωθούν κατ' απόλυτο τρόπο σαν μέθοδος ερμηνείας της σύγχρονης πραγματικότητας, θα μας οδηγήσουν στο λαθεμένο συμπέρασμα, πως η κοινωνική συνείδηση του ατόμου δεν θα μπορέσει ποτέ να ξεπεράσει και να αυτονομηθεί απ' την συνείδηση των πολυεθνικών όσο διάστημα θα συνεχίζουν αυτές να υπάρχουν... Η συνείδηση δηλαδή του ατόμου θα είναι αποκλειστικά η συνείδηση που θα του καλλιεργεί η IBM.

Οι αντιλήψεις αυτές οδήγησαν τους μαρξιστές σε τέτοιο βαθμό παράνοιας, ώστε να θεωρούν πως το υποκείμενο της επανάστασης δεν είναι ο εργάτης με την αυτοσυνείδηση, αλλά ο εργάτης ο υποταγμένος στις εργοστασιακές σχέσεις εξουσίας και στην καταναγκαστική πειθαρχία των αφεντικών.

Η απόρριψη της αυτονομίας της συνείδησης και οι τάσεις ενσωμάτωσης των μαρξιστών μέσα στις δομές της πολιτικής εξουσίας και του καπιταλιστικού συστήματος, οδήγησαν τα κόμματα-τους στις αισχρότερες συμμαχίες με την αστική και φιλελεύθερη τάξη, και στον εκφυλισμό-τους σαν τους δήθεν μηχανισμούς της ανατροπής του καπιταλισμού.

Τα καλοπιάσματα στον εργάτη-μάζα και η θεοποίηση της υποτακτικής ηθικής-του, μετέτρεψαν την ιδεολογία του μαρξισμού σε κυρίαρχη ιδεολογία της εργατικής τάξης σε μια περίοδο που το εργατικό κίνημα είχε χτυπηθεί ανεπανόρθωτα και βάδιζε πλέον στο δρόμο του ρεφορμισμού και της μικροαστικής τακτοποίησης. Οι αναρχικοί κι οι οργανώσεις-τους έχασαν τις προσβάσεις που διέθεταν στο μαζικό κίνημα, ακριβώς γιατί μια μαζική οργάνωση δεν θα μπορούσε να ήταν πια επαναστατική σε μια περίοδο που δεν ήταν ώριμη για την κοινωνική επανάσταση. Ο Αναρχισμός ήταν η προσωποποίηση της επανάστασης και υποχώρησε την ίδια στιγμή που χάνονταν κι εκείνη απ' τις συνειδήσεις του κόσμου.

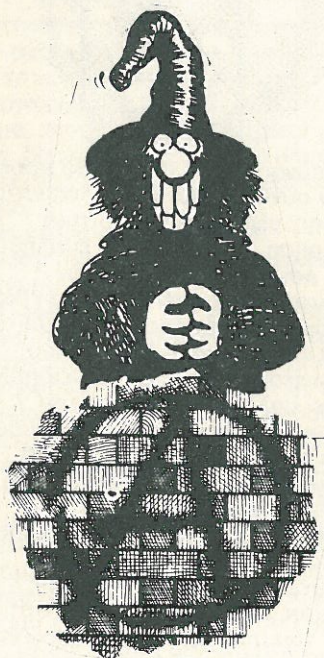

II. 4

Ο σημερινός δρόμος της απελευθέρωσης δεν ακολουθεί πια την παλιά πορεία της μαζικής πολιτικής, γιατί μαζική πολιτική σημαίνει σήμερα: πολιτική των μονοπωλίων. Η τεχνητή μάζα που δημιούργησαν η IBM και η Κόκα-Κόλα ελέγχεται μόνο απ' αυτές και λειτουργεί σύμφωνα με τους νόμους που αυτές θέσπισαν.

Κάθε προσπάθεια οικειοποίησης της μάζας σαν μάζα είναι μοιραίο ν' αποτύχει. Για να απελευθερωθεί η μάζα πρέπει πρώτα να αρνηθεί τον εαυτό-της: πρέπει να πάψει να είναι μάζα.

Ο μαρξισμός απέτυχε ακριβώς γιατί απόσκοπούσε να απελευθερώσει τη μάζα "απ' τα μέσα". Πίστευε πως θα μπορούσε να λειτουργήσει για "εσωτερική-του χρήση". Τα αποτελέσματα αυτής της ταχτικής ήταν είτε η αναπόφευκτη οικειοποίηση της μαζικής πολιτικής σε επίπεδο εξουσίας (χώρες υπαρκτού σοσιαλισμού), είτε η σύναψη προδοτικών για το εργατικό κίνημα συμμαχιών (πολιτική Λαϊκών Μετώπων).

Όπως δεν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το κράτος για την απελευθέρωση της κοινωνίας και του ατόμου απ' αυτό, άλλο τόσο δεν μπορούμε να ασκήσουμε μια "πολιτική μάζας" για την απελευθέρωσή-της. "... ο σκοπός-μας δεν πρέπει να 'ναι η δημιουργία ενός μαζικού κινήματος, αλλά μιας ταξικής συνείδησης... Η ταξική συνείδηση δεν είναι ταξική προκατάληψη. Η τάξη έχει συνείδηση του κοινωνικού-της Είναι, γιατί επιδιώκει να οργανωθεί. Η μάζα δεν έχει συνείδηση του κοινωνικού-της Είναι, γιατί οργανώνεται απ' την Κόκα-Κόλα και την IBM. Το ηθικό δίδαγμα της Ιστορίας είναι: Η μάζα είναι μάζα, γιατί οργανώνεται σαν τέτοια. Μην ξεγελιάστε απ' τη μάρκα-της

(σκέψου "προλεταριακή μάζα"). Η μάζα είναι πάντα η ίδια. (Κ. Γουώρντ, Αυθορμητισμός και Οργάνωση, σελ. 39. Η υπογράμμιση και η επεξήγηση είναι δικές-μου.)

Τα μονοπώλια που κυριαρχούν σήμερα στην Αγορά, εκπροσωπούνται στην πολιτική απ' την μονοπωλιακή φύση των κομμάτων: Τα πολιτικά κόμματα αποτελούν την πλουραλιστική μορφή ενός ενιαίου (μονοπωλιακού) κόμματος —πλουραλιστική τή μορφή ενός ενιαίου—πλουραλιστική τή μέθοδο και τον τρόπο κυριαρχίας πάνω στην κοινωνία, ενιαία σαν φορέας της απόλυτης εξουσίας πάνω στον πληθυσμό.

Η μονοπωλιακή διεύθυνση της κοινωνίας, σύμφωνα με τις θεωρίες των ετατιστών —αναγνώριση στο κράτος τον μοναδικό εκπρόσωπο της "κοινωνικής ειρήνης και συνοχής", και αποδοχή-του σαν την αποστασιοποιημένη θέσμιση της κοινωνίας, που φαντάζει όχι σαν όργανο κυριαρχίας, αλλά σαν "λαϊκή υπόθεση"—δεν είναι κάτι που μπορεί να αναθεματιστεί από μεριάς-μας με ηρωική κίνηση μιας βεντάλιας. Το ανάθεμα των αναρχικών δεν πρέπει να παραμείνει άλλο ιδεολογία: απαιτείται πλέον μια ανάλυση που θα ξεπεράσει την απλή παρατήρηση των γεγονότων και την αυθόρμητη και συναισθηματική απόρριψη των σύγχρονων εξουσιαστικών δομών.

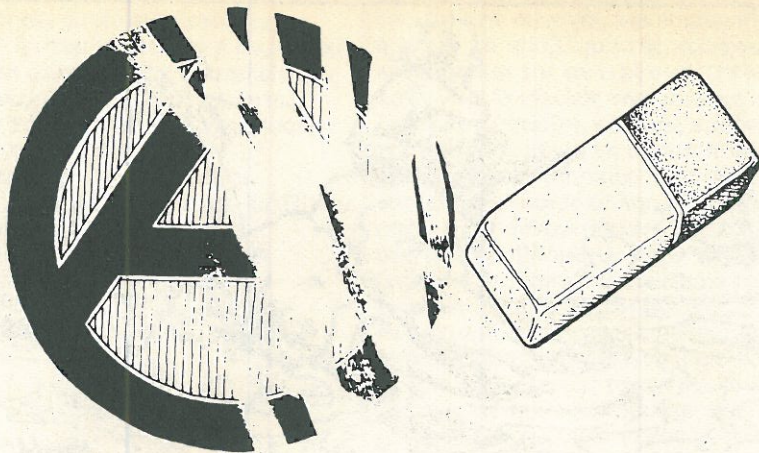
Αν δεχτούμε πως το σημερινό συνταγματικό (και γι' αυτό μονοπωλιακό) κράτος, στηρίζεται τόσο οικονομικά όσο και πολιτικά πάνω στην τεχνητή και καθοδηγούμενη ύπαρξη της μάζας, τότε χρέος-μας είναι να αντιπαραθέσουμε ένα άλλο οργανωτικό σχήμα και μια άλλη πολιτική σαν φορέα της ανατροπής-του: Ένα σχήμα αντι-μάζα και μια πολιτική πρώτου προσώπου.

ΜΕΡΟΣ III: Η ΠΡΟΤΑΣΗ

ΑΝΑΡΧΙΚΕΣ ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΕΣ ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΡΥΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΑΖΑΣ

Μπορεί να είμαστε για αυτούς που ορίζουν τη μοίρα της κοινωνίας σήμερα, ό,τι τα αφρισμένα κύματα για την πλατεία επιφάνεια της θάλασσας, είμαστε όμως ΕΚΕΙΝΟΙ που θα κουρσέψουν τους θυσαυρούς ενός καινούργιου πολιτισμού, που 'ρχεται τώρα κατά πάνω-μας με φτερωτά καράβια. Κι είμαστε οι μόνοι που το ξέρουμε, γιατί το κύμα ορθώνεται πιο ψηλά απ' αυτούς, κι ας είναι στιγμιαίο...

I.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΑ

Ο όρος "κολλεκτίβα" δεν σημαίνει απαραίτητα έναν κοινοβιακό τρόπο ζωής. Μια κολλεκτίβα μπορεί να σχηματιστεί "... όταν κάποιοι άνθρωποι δουν πως δεν έχουν μόνο σαν ενοποιό στοιχείο-τους μια συγκεκριμένη πολιτική, αλλά και πως συμφωνούν πάνω στη μέθοδο πάλης." (Κ. Γουώρντ, Αυθορμητισμός και Οργάνωση, σελ. 40, Εκδόσεις Ελεύθερος Τύπος).

Η κολλεκτίβα αντιτάσσεται σ' όλες τις ιεραρχικές μορφές οργάνωσης, και στοχεύει στην ανοικοδόμηση μιας αταξικής, αντιεξουσιαστικής κοινωνίας. Λειτουργεί σαν καταλύτης μέσα στις κοινωνικές καταστάσεις, αναλύοντας τις αντιφάσεις-τους και συνθέτοντας τη θεωρία-της. Παλεύει για την αποδέσμευση της κοινωνικής συνείδησης του ατόμου-μάζα από τον εξωτερικό-του κόσμο, και συμβάλλει με τον τρόπο αυτό στην αυτοσυνείδηση του επαναστάτη.

Η κολλεκτίβα δεν αποτελεί πρωτοπορία, αλλά αντίθετα μια πρωτοβουλία που έχει σαν σκοπό να ανακαλύψει και όχι να δημιουργήσει το κίνημα και τις αιτίες-του. Αντιτίθεται στη μάζα, γιατί είναι αντι-μάζα. Η μορφή-της καθορίζεται από τις πρακτικές δραστηριότητες που αναλαμβάνει.

Η κολλεκτίβα, σαν μέρος του εξωτερικού κόσμου των ατόμων που την συνθέτουν, καθορίζεται άμεσα από αυτά, και τους προσφέρει ερεθίσματα τέτοια, ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν την φθορά της καθημερινής ζωής.

Η κολλεκτίβα είναι το σχολείο του Νέου Διαφωτισμού...

II.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

"Δεν μπορεί να υπάρξει επανάσταση δίχως επαναστατική θεωρία, ούτε και στρατηγική δίχως ανάλυση". (ο.π.π., σελ. 49).

Ο εξωτερικός κόσμος του ατόμου δεν μπορεί να εξισωθεί με τα προσωπικά αισθήματα και τις παραστάσεις που έχει το άτομο γιαυτόν, γιατί και τα δύο αυτά στοιχεία είναι προϊόντα είτε της άμεσης επιρροής του δοσμένου κόσμου πάνω-του, είτε προϊόντα μιας αυθόρμητης αμφισβήτησης και αρνητικής στάσης.

Οι κολλεκτίβες θα πρέπει να γνωρίσουν τον αντι-κειμενικό κόσμο μέσα από ένα προτσές της γνώσης: την δομική ανάλυση της εξωτερικής πραγματικότητας. Ερμηνεύοντας τις πραγματικές λειτουργίες του κόσμου αυτού, θα ανακαλύψουν τα σύγχρονα αίτια της καταπίεσης και της αλλοτροίωσης του ατόμου και θα μπορέσουν να αποφύγουν τις λανθασμένες μεθόδους πάλης που βασίζονται στον προσωπικό κόσμο της

οργής και της επιφανειακής απόρριψης.

Αυτό που πρέπει να απασχολεί κάθε επαναστάτη/τρια, δεν είναι το "ΠΩΣ θα κάνει την επανάσταση", αλλά το "ΓΙΑΤΙ" της επανάστασης. Κατά συνέπεια, σκοπός της ανάλυσης δεν είναι τόσο η διαμόρφωση ενός προγράμματος δράσης αλλά πολύ περισσότερο η ερμηνεία της σύγχρονης πραγματικότητας. Η κολλεκτίβα δεν έχει σαν σκοπό να δημιουργήσει το κίνημα και τις αιτίες-του, αλλά να το ανακαλύψει.

Η επαναστατική θεωρία θα προκύψει από την σύνθεση των αποτελεσμάτων της ανάλυσης, μέσα από την κριτική παρατήρηση, την εμπειρική επαλήθευση και την λογική ταξινόμηση των στοιχείων-της. Η απελευθέρωση βέβαια της σκέψης, δεν μπορεί να προέλθει από μια επιστημονική θεωρία που οικοδομείται πάνω σε μια συνείδηση που αποτελεί απλή αντανάκλαση του εξωτερικού (εξουσιαστικού) κόσμου, και που για το λόγο αυτό θα αποτελεί εξωτερικό καταναγκασμό και επιβεβλημένο περιορισμό. Η απελευθέρωση της σκέψης θα προκύψει μόνο από μια θεωρία, που θα έχει απελευθερωθεί από τα δεσμά της κυριαρχίας και θα έχει περάσει στην σφαίρα του αυθόρμητου, της εσωτερικής τάξης. Κι αυτό, γιατί θα έχει οικοδομηθεί πάνω στην αυτοσυνείδηση: την αυτόνομη συνείδηση του επαναστάτη.

Η ανάλυση, που καθορίζει τον τρόπο σκέψης του ατόμου, είναι το πρώτο βήμα για τη συνειδητή δραστηριότητά-του. "... Μέρος του προβλήματος, ότι δεν ξέρουμε τι να κάνουμε, αποκαλύπτεται στην αγνοιά-μας του ποιο είμαστε..." (ο.π.π., σελ. 51). Επειδή ο επαναστατικός ρόλος της θεωρίας δεν μπορεί να εξισωθεί με την επαναστατική οργή του ατόμου, η ανάλυση της σύγχρονης πραγματικότητας θα είναι το στοιχείο εκείνο που θα καθορίσει το ποιο είμαστε και τι τακτική θα ακολουθήσουμε.

Η κολλεκτίβα θα καθοδηγήσει με τη θεωρία την πράξη-της, και θα καταστρέψει τις σχέσεις εξουσίας του δοσμένου κόσμου.

III.

Η ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΑ ΣΑΝ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ.

Η κολλεκτίβα, όντας προϊόν της πρακτικής δραστηριότητας του ατόμου, ανήκει κι αυτή στον εξωτερικό-του κόσμο. Σαν μέρος του κόσμου αυτού θα έπρεπε, όπως συμβαίνει μ' όλους τους άλλους θεσμούς, να κυριαρχεί πάνω στο άτομο, να το καθοδηγεί και να το εξουσιάζει. ("Το κόμμα του προλεταριάτου", όπως ορίζεται και θεσπίζεται από τους μαρξιστές, έχει ακριβώς αυτές τις ιδιότητες: καθοδηγεί —σαν μέρος του εξωτερικού κόσμου— το άτομο και τη μάζα.)

Η κολλεκτίβα είναι το μοναδικό ανθρώπινο δημιουργήμα, που ωφείλει την ύπαρξή-του αποκλειστικά στη θέληση των ατόμων που το συνθέτουν, καθώς και ο μοναδικός θεσμός μέσα στην ετατιστικά (κρατιστικά/εξουσιαστικά) οργανωμένη κοινωνία, που καθορίζεται από την αυτοσυνείδηση και την αυτοβουλία των ίδιων των "μελών"-της. Η κολλεκτίβα δεν καθοδηγεί σαν μέρος του εξωτερικού κόσμου, αλλά ορίζεται σαν δημιουργήμα της απελευθερωτικής πάλης του ατόμου.

Η δομή-της έρχεται σε άμεση ρήξη με τον ετατιστικό περίγυρο, και η μοναδικότητά της ύπαρξής-της έγκειται σ' αυτό ακριβώς το στοιχείο-της. Πολεμάει τη μάζα και το κράτος όχι σαν μάζα ή μαζικό κίνημα, αλλά σαν ΤΑΞΗ με αυτοσυνείδηση και δική-της επαναστατική ψυχολογία.

III.1

Η κολλεκτίβα πρέπει να 'ναι ολιγάριθμη, γιατί η σωστή λειτουργία-της προϋποθέτει υπαρκτά σχέσεις και άμεση επαφή των ατόμων που την συνθέτουν. Σαν προϊόν της συλλογικής πρακτικής δραστηριότητας και θέλησης των ατόμων-της, θα πρέπει να δίνει μηνύματα αντιστρόφως ανάλογα εκείνων των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Η ολιγάριθμη μορφή-της θα οδηγήσει στην αυτοσυνείδηση, που σαν μέθοδος εξατομίκευσης του ατόμου-μάζα, θα το βοηθήσει να μεταμορφωθεί σε συνειδητό ον, τέτοιο που να μπορεί να πάρει στα χέρια-του τον άμεσο έλεγχο της προσωπικής-του ζωής και του εξωτερικού-του κόσμου.

Όταν ο αριθμός των μελών-της αυξηθεί, πρωταρχικός σκοπός θα πρέπει να 'ναι η δημιουργία μιας δεύτερης κολλεκτίβας, απόλυτα αυτόνομης από την πρώτη. "... η διαφορά ανάμεσα στην επέκταση και την αναπαραγωγή είναι ότι η διαφορά ανάμεσα στην πρόσθεση και τον πολλαπλασιασμό. Η πρώτη στηρίζει τη δύναμή-της στους αριθμούς, ενώ η δεύτερη στις σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους..." (ο.π.π., σελ. 42).

III.2

Η διάρκεια ύπαρξης της κολλεκτίβας πρέπει να καθορίζεται από το έργο που εκτελεί και παράγει. Η φύση-της πρέπει να είναι λειτουργική. Όταν πάψει να είναι τέτοια, η κολλεκτίβα θα πρέπει να διαλυθεί. Οι δικαιολογίες περί "αναγκαιότητας ύπαρξης" οδηγούν σε παρασιτικές και γραφειοκρατικές σχέσεις.

III.3

Οι οργανωτικές δομές-της πρέπει να καθορίζονται από το έργο που εκτελεί. Μια "Κολλεκτίβα Αντιεξουσιαστικής Έρευνας" είναι φυσικό να λειτουργεί διαφορετικά από κάποια άλλη που ασχολείται με ένα θέμα πρακτικής υφής.

κοινωνιολατρεία και επανάσταση

Ο PAUL GOODMAN, Ιουδαϊκής καταγωγής και γεννημένος το 1911 στην Νέα Υόρκη, θεωρείται ένας απ' τους σημαντικότερους εκπροσώπους του βορειοαμερικανικού αναρχισμού. Το κείμενο που δημοσιεύουμε είναι αποσπασμα από το βιβλίο-του "ΤΟ ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ", που γραφτηκε το 1945 και που το 1960 έγινε το Μανιφέστο της εξεγερμένης αμερικανικής νεολαίας. Το μοναδικό κείμενο-του, απ' ο,τι γνωρίζουμε, που έχει μεταφραστεί στα ελληνικά, είναι αυτό που περιέχεται στο βιβλιαράκι των "αυτονομών εκδόσεων" με τον τίτλο: "Εκπαιδευτικός ζουρλομανδύας ή σχολεία του δρόμου;" Η μεταφράση του κειμένου που παραθετούμε έγινε απ' την Κατερίνα Παπαθανασίου. Πηγή το βιβλίο "Staatlichkeitswahn" των εκδόσεων "Büchse der Pandora".

Η ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΗ ΠΛΑΝΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Συμφωνα με τον Μαρξ και τον Ενγκελς η προοπτική για τη σοσιαλιστική επανάσταση ξεπηδάει μέσα απ' τη διαλεκτική δυο καταστάσεων: α) την πνευματική αποξένωση του προλεταριάτου απ' την αρχική φύση

του ανθρώπου, απ' την παραγωγή και απ' τη φυσική μορφή της συνδιαλλαγής ανάμεσα στα μέλη της κοινωνίας, μέσα απ' τον αμετρο καταμερισμό εργασίας και τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής και, β) την κτηνωδή και αβασταχτη εξαθλίωση που προκαλούν η τάση για αύξηση του ποσοστού κερδούς και οι καπιταλιστικές κρίσεις.

Θα προσπαθήσω να αναφερθώ πιο

λεπτομερειακά πάνω στα σημεία αυτά:

α) Για τον Μαρξ και τον Ενγκελς, το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ανθρώπου είναι η ικανότητα-του να παραγει αγαθά και να κάνει χρήση, στη σφαίρα της παραγωγής, της αμοιβαίας βοήθειας.

Ο καταμερισμός, όμως, της εργασίας και η καπιταλιστική χρήση της τεχνολογίας απανθρωποιεί την παραγωγή: το άτομο παραγει μόνο ένα τμήμα του εμπορευματος, που προκειται να πουληθεί σε μια μακρινή αγορά, και πραγματώνει μόνο ένα ελάχιστο μέρος των ανθρωπινων δυνατότητων-του, αφού επαναλαμβάνει σε μονιμη βάση την ίδια αυτοματοποιημένη κίνηση.

Οι συνθήκες εξαλλου του ανταγωνισμού και της μισθωτής σκλαβιάς απομονώνουν τους ανθρώπους και ταστροφούν την αμοιβαιότητα, την οικογενειακή ζωή και την φιλία. Δεν υπάρχουν, λοιπόν, καπιταλιστι-

III.4

Η επικοινωνία ανάμεσα στις κολλεκτίβες θα είναι συχνή μόνο στο μέτρο που θα είναι λειτουργική. Οι συχνές επαφές δίχως συγκεκριμένους σκοπούς, οδηγούν σε ανούσιες φιλολογικές συζητήσεις (ή ακόμα και γυμναστικές επιδείξεις...), που καταντούν ανιαρές και απωθητικές.

III.5

Κάθε κολλεκτίβα πρέπει να είναι απόλυτα ελεύθερη στο να ορίζει από μόνη-της τόσο το αντικείμενο της έρευνας και της πρακτικής δραστηριότητάς-της, όσο και τη μέθοδο πάλης που θα ακολουθήσει. Οι μικρές ομάδες που λειτουργούν σαν παραρτήματα μεγαλύτερων οργανώσεων δεν θα καταφέρουν ποτέ να αισθανθούν αυτόνομες, γιατί νοιώθουν πως ανήκουν σε κάποιον άλλον.

Η ενότητα και τα Ενιαία Μέτωπα ανάμεσα στις κολλεκτίβες καταντάνε καταπιεστικά, στο μέτρο που καταπιέζουν την διαφορά στις πολιτικές εκτιμήσεις και στους προσανατολισμούς της κάθε κολλεκτίβας. Η ενότητα είναι ένας εφιάλτης συμβιβασμού και καταπιεσμένης επιθυμίας. Ένα Ενιαίο Μέτωπο μπορεί να σχηματιστεί μόνο στη βάση της αντιμετώπισης ενός κοινού και άμεσου προβλήματος. Το Ε.Μ. αποτελεί ένα στιγμιαίο, αμυντικό ή επιθετικό σχήμα και όχι μια οργανωτική αρχή ή μοντέλλο.

IV.

ΔΡΑΣΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η κολλεκτίβα πρέπει να δίνει προτεραιότητα στην τοπική δράση, απ'

τη στιγμή που αποτελεί μια ομάδα αντι-μάζας. Πρέπει να προχωρεί έξω από το κύριο ρεύμα και να μην επικοινωνεί σαν "πρεσβευτής" (διάβαζε: κόμμα, εργατικές ομοσπονδίες) με τη μάζα, δίχως βέβαια αυτό να σημαίνει πως πρέπει να ξεκόψει από τον εξωτερικό κόσμο.

Η κολλεκτίβα πρέπει να δημιουργήσει τον δικό-της κοινωνικό περίγυρο.

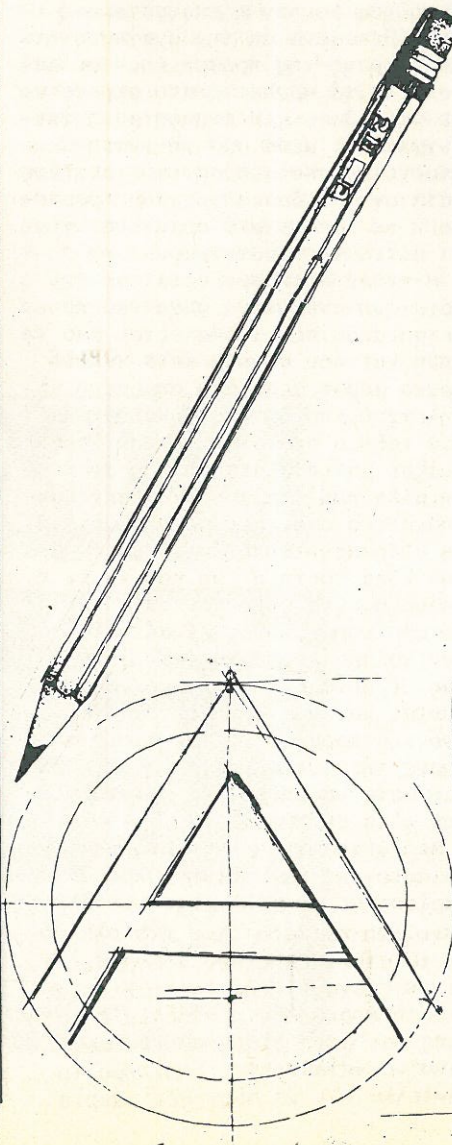
Πολλά άτομα του χώρου-μας έχουν γοητευθεί από την μαζική πολιτική κι απ' την ιδέα πως "οι μάζες κάποτε θα εξεγερθούν" κι είναι φυσικό να τρέφουν αμφιβολίες για την τοπική δράση. "... Η προτεραιότητα" όμως, "της τοπικής δράσης είναι μια απόπειρα ενοποίησης της καθημερινής ζωής και θρυμματισμού της μάζας." (ο.π.π., σελ. 46). Αν πιστεύουν μερικοί στην επαναστατική δύναμη της μάζας, τότε θα πρέπει να πιστέψουν και στην επαναστατική δύναμη της εξουσίας και του κράτους...

Τοπική δράση δεν σημαίνει ενασχόληση με προβλήματα που χαρακτηρίζουν ένα συγκεκριμένο τόπο. Η παρέμβαση της κολλεκτίβας σε οποιονδήποτε τόπο και χρόνο βασίζεται στην συνολική κριτική του δοσμένου κόσμου. Η παρέμβαση όμως αυτή μπορεί να θεωρηθεί επαναστατική μόνο όταν δεν γίνεται σε σχέση με τεχνητούς και κάλπικους μηχανισμούς (μάζα), αλλά παρά και ενάντιά-τους.

V.

Οι Κολλεκτίβες-μας θα 'ναι ο οργανισμός πριν απ' τη γέννηση του νέου κόσμου: θα 'ναι τα σπέρματα της ΑΝΑΡΧΙΑΣ...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΜΠΑΣ
Ιούλης '83

και θεσμοί, για τους οποίους το προλεταριάτο θα έδειχνε κάποιο ενδιαφέρον ή θα χε τη θέληση να τους χρησιμοποιήσει. Οι προλεταριοί έχουν μεταμορφωθεί σε μια αποξενωμένη μάζα. Τα αποξενωμένα αυτά άτομα στεκονται αδιαφορα μπροστα στην αστική ηθική και κοινωνία.

β) Εντουντοίς, οι προλεταριοί δεν μινουν απάθεις μπρος στην αθλιότητα, τις αρρώστιες, την σεξουαλική παραιτήση, την παιδική θνησιμότητα τον θάνατο και τον πόλεμο - γνωστά επάκολουθα της συρρικνώσης των μισθών, του ιμπεριαλισμού και της ανεργίας. Οι κρίσεις παλι αυτές ωθούν την μπουρζουαζία στην παλή εναντια στην πτωτική τάση του ποσοστού κερδούς, έτσι ώστε να μπορεί για μια άλλη φορά να επενδύσει.

Στο αίσθημα, όμως, της δυσανεκίας, της μάταιωσης και της ανθυμής της αντιδράσης ενυπαρχει η τάση για μια βίαιη αλλαγή. Ενυπαρχει μια λανθανουσα μορφή εξεγερσης.

Μεσα απο τούτες τις καταστάσεις ξεπηδήσε λοιπον η επαναστατική ιδέα: Πιεσμένο απ την αναγκαιότητα αναζήτησης της προσωπικής-του ασφάλειας, το προλεταριάτο στρεφεται σε νέες βάσεις. Η στροφή αυτή επιτυγχανεται μεσα απο τη γνώση που παρεχεται, απο μεσοαστικής συνήθως καταγωγής διδασκαλούς, που προσπαθούν να δώσουν μια ερμηνεία για τα αιτία της δυστυχίας.

Η γνώση αυτή συνδέεται με την αρχηγονή ανθρωπινή φύση του προλεταριάτου, που ανακαλείται απο τη λήθη, και που αποκτα κατα κάποιο τρόπο μορφή μεσα στη σημερινή αλληλεγγύη. Απο δω θα προκύψει μια νέα τάξη, ο σοσιαλισμός, που παρουσιάζει μαλιστα μια σοβαρή ανανέωση, αλλά που στα πιο βασικά χαρακτηριστικά ομοιάζει με την αρχηγονή ανθρωπινή φύση. Σε αντίθεση με την ιδέα του τη, η ζωή που κανει η μπουρζουαζία φαίνεται να είναι κενή απο νόημα. Αυτός είναι ο λόγος, που το προλεταριάτο έχει γνώση, πως οι δυνάμεις-του συνεχώς αυξάνονται και πως κραταει στα χερια-του τις παραγωγικές δυνάμεις ολόκληρης της κοινωνίας, σε τετοιο βαθμό ώστε να μπορεί να μετατρέψει την ιδέα σε πράξη.

Απο ψυχολογική -και μαλιστα ανθρωπολογική και ηθική- σκοπία το μαρξιστικό μοντέλλο έχει μεγάλη ισχύ. Στο επίπεδο όμως, που όλα αυτά τα στοιχεία έχουν πραγματικά ετίσι όπως έχουν περιγραφεί. Στην αντίθετη περίπτωση, η απουσία δηλαδή ενός και μόνο στοιχείου, θα ταν ικανή να καταστρέψει ολόκληρο το μοντέλλο και να οδηγήσει μακριά

απο τον συντροφικό σοσιαλισμό.

Σχετικά με το β) σκελος, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία πως απουσιαζουν οι προϋποθέσεις:

Τον τελευταίο, γενικά, αιώνα οι πραγματικοί μισθοί της εργατικής τάξης στις εξελιγμένες βιομηχανικά χώρες δεν έμειναν στασιμολογικά φυσικά ορια του "ελαχιστού (ποσοστού) συντήρησης" (:κατώτερο οριο εισοδήματος). Αντίθετα, αυξηθηκαν σε τετοιο βαθμό, έτσι που οι επαναστατές αρχισαν να καταπιανονται πλέον με την υπερασπίση του "κοινωνικού και πολιτιστικού, ελαχιστού (ποσοστού) συντήρησης". (Τα αιτία είναι η εκπληκτική ανοδος της παραγωγής, η τεραστία ανανέωση της τεχνολογίας, η αναγκαιότητα για εσωτερικές αγορές καθώς και η μεγάλη δυνατότητα κερδούς -κατι που στερησε απο το "ποσοστό κερδούς" την παλιά-του μαγεία-).

Ποιο είναι το αποτέλεσμα;

Η πνευματική αποξένωση, για την οποία γίνεται αναφορά στο α) σκελος, ξεπερασε κατα πολυ τις προδιαγραφές του Μαρξ. Ο άνθρωπος αυτός παροτι κατορθωσε να δει τον απάνθρωπο χαρακτήρα της παραγωγής και να προβλέψει την μείωση των ωρών εργασίας εξαιτίας της εισαγωγής του αυτοματισμού, αμφιβαλλω αν θα μπορούσε να προβλέψει και τούτο το γεγονός: πως χιλιάδες άτομα δουλεύουν μερα και νυχτα δίχως να γνωρίζουν τι παραγουν.

Δεν προβλέψε τον αποκτηνωτικό χαρακτήρα της καταναλώσης. Τη γενική κενυμένη χρήση ενός συνόλου απο αεροδυναμικές ανεσεις, που οι τεχνολογικές προδιαγραφές-τους παραμένουν ακατανόητες απο τον καταναλωτή.

Δεν προβλέψε την καταστροφή της Εκλογής, στη σφαίρα της "ελευθερίας" αγοράς, με βάση τη χρήση της μαζικής διαφήμισης και του μονοπωλιακού ελέγχου. Φυσικά, ουτε και το περασμά όλων των αρχηγόνων εμπειρών όπως της γεννήσης, του πόνου, του θανάτου κλπ, στα χέρια των νοσοκομειακών ειδικών.

Η ανυποφορή εκμετάλλευση δεν βοηθαει σήμερα το αποξενωμένο απο τη φύση-του άτομο να επιστρέψει κριτικά στον ιδιο-του τον ενατο. Αντίθετα, με βάση το καταναλωτικό παραλήρημα αναζητεί την τεχνική ικανοποίηση στον κόσμο του "βιοτικού επιπέδου". Και ποια είναι η ψυχολογική ανάγκη που το παρακινεί; Ο ανταγωνισμός...

Η αποψη-αιτημα, πως το προλεταριάτο πρέπει να οργανωθεί για να απαιτήσει ικανοποιητικούς μισθούς και άνετες συνθήκες εργασίας ήταν στην αρχή πολιτικά αναγκαίο και επαναστατικό στις συνεπειές-του.

Σήμερα, όμως, έχει μεταμορφωθεί σε αιτημα "βιοτικού επιπέδου" και "ελευθερου χρόνου" τετοίου, που να μπορεί κανείς να απολαύσει τα εμπορεύματα.

Η ηθική της κυριαρχίας τάξης έχει γίνει αμεσα αποδεκτή. Εάν τα άτομα αυτά σήμερα έχουν περάσει στο χώρο των ιδανικών μιας άλλης τάξης, είναι τότε ηλίθιο να τα αποκαλούμε ακόμα "προλεταριους", και στην περίπτωση της ελευθερής αποδοχής του αποξενωτικού τρόπου οργάνωσης της παραγωγής, θα ταν αδικό να τα αποκαλούμε "εργάτες".

Παροτι ο Μαρξ αναγνώρισε την κενότητα της ζωής μεσα στο συγχρονό σύστημα, παρέλειψε να δει, πως η εκτασή αυτής της κενότητας είναι σε θέση να ικανοποιήσει τον άνθρωπο

σε τετοιο βαθμό, ώστε να καταστεί πλέον ανίκανος να αντιληφθεί την προδοσία που διαπραττεται απέναντί στην αρχική-του φύση. Εκείνο που θεωρησε ελλατήριο της επαναστάσης, έγινε και το αιτίο της προδοσίας.

Οι επιστημονικοί δασκαλοί των μαζών δεν ασχολούνται πλέον με το να ανακαλούν στη μνήμη την αρχηγονή δημιουργική-μας φύση, με το να καταπολεμουν τον κτηνωδή καταμερισμό εργασίας και με το να αναζητουν συμμαχίες με συντροφους, που θα ταν ικανοί να υποκινήσουν την Αμεση Δράση. Μοναδικό-τους ενδιαφέρον έγινε σήμερα "το γενικό καλό" και η "εν ειρήναι" παρελευση των βιομηχανικών μηχανισμών: έγιναν οικονομολογοί της πλήρους απασχόλησης, κοινωνιολογοί των επιδόσεων, ψυχολογοί που προτείνουν επαγγέλματα και πολιτικοί της γραφειοκρατίας.

Όσον αφορά την ψυχολογία της μπουρζουαζίας, υπάρχει κι εδώ μια παρομοία διαφοροποίηση με τις παραστάσεις που μας προσφερε ο Μαρξ. Ο μπουρζουάς, κατα τον Μαρξ, έχει ακολουθα χαρακτηριστικά: κερδοσκοπεί με το χρήμα, αποξενωμένος απ όλα τα φυσικά, προσωπικά και κοινωνικά ενδιαφέροντα -κατι που απλοποιεί την ασεβή-του καρριέρα: συσσωρευση, επενδύσεις, εκμετάλλευση, πόλεμος. Ενσαρκώνει την αχαλινωτή τάση για πλούτο και εξουσία, τόσο πραγματικά όσο και φανταστικά. Οι προϋποθέσεις για τον ρόλο-του βρίσκονται έξω απ τον κόσμο της λογικής. Είναι ένα άτομο, κι ουχι ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος. Το γεγονός της πτώσης του ποσοστού κερδούς ή του κλεισίματος των αγορών μπορεί να τον οδηγήσει σε απεγνωσμένες περιπετειές.

Ενας τετοιος τυπος ανθρώπου δεν νομίζω πως μπορεί σήμερα να υπάρξει. Ίσως να συμβαίνει βεβαία αυτό γιατί η κυρίαρχη τάξη έχει φορέσει σήμερα -για την αυτοπροστασία της- το προσωπείο της δημοκρατίας. Το γεγονός, όμως, πως είναι ικανή να κανει κατι τετοιο, αποδεικνυει πως απαρτίζεται απο διαφορετικούς απ τον προαναφερομένο τύπους. (...)

Προς εκπλήξη-μας βλέπουμε, πως ένα μεγάλο μέρος της μπουρζουαζίας σήμερα είναι προθυμο να προσαρμόσκει σε μοντέλλα που θα προσφέρουν ένα χαμηλό, όπου είναι δυνατό υψηλό, αλλά σε κάθε περίπτωση σταθερό ποσοστό κερδούς.

Ο αντιπαλός δεν είναι πλέον άμεσα ο ατομικός επιχειρηματίας, αλλά ο μαντζερ, ο διευθυντής της βιομηχανικής μηχανής σαν σύνολο: είναι η κυβερνήση. Αυτή που αρεσκαίνεται να δείχνει ολόγυρα τα δόντια-της...

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΑΤΡΕΙΑ

Με τα ως τώρα αποτελέσματα είμαστε σε θέση να δώσουμε έναν τυπικό ορισμό της συνειδήσης της μάζας, αυτό που εμείς (σύμφωνα με τον Αυγουστο Κομτ) αποκαλούμε κοινωνιολατρεία.

Κοινωνιολατρεία είναι η συνειδήση της, αποξενωμένης απ τη φύση-της, μάζας, που στρεφεται στην ανεμποδιστή λειτουργία του βιομηχανικού συστήματος, έχοντας την πτώση πως θα μπορούσε να αποκτήσει απ αυτό ένα ήλιο βιοτικό επίπεδο κα-

θως και τη σιγουρια πως θα το απολαυσει.

Με τον τροπο αυτο φιλτραρονται και υποκαθιστωνται τελικα οι επαναστατικες εκρηξεις του λαου απο το ενδιαφερον για το "βιοτικο επιπεδο". Εδω δεν προκειται ομως για το "ελαχιστο(επιπεδο)συντηρησης" (κατι που θα μπορουσε δυνητικα να λειτουργησει κατ'α τροπο επαναστατικο),αλλα ουτε και για το οικονομικο επιπεδο(κομφορ και πολυτελεια)*προκειται για ενα ειδικο τεχνολογικο επιπεδο,πυρωμενο απ τον ανταγωνισμο και τη διαφημηση,ικανο να προσφερει στα αποξενωμενα ατομα ενα αισθημα ενοτητας.

Σ ολους τους ανθρωπους μπορει να μην αρμοζει το ιδιο ποσοστο ανθρωπινης συμπεριφορας,αλλα αρμοζει το ιδιο ποσοστο εμπορευματος. Μια τετοια αποξενωτικη ρυθμιση των διαφορων ζητηματων μπορει,αν εξαιρεσουμε τις περιπτωσεις πολεμου,να εχει μεγαλη διαρκεια.Και λεω "αν εξαιρεσουμε τις περιπτωσεις πολεμου",γιατι θα πρεπει να ερευνησουμε σε βαθος το γεγονος,αν ο πολεμος δεν ανηκει ουσιαστικα στην σφαιρα της κοινωνιολατρειας.

Απ τη πλευρα της πολιτικης ελιτ: Κοινωνιολατρεια ειναι η συμφωνη γνωμη της πλειοψηφιας της μπουρζουαζιας να μετατραπει σε εισοδηματια της πολιτικης των βιομηχανικων σωματειων,στη δουλεια ομως των οποιων δεν θα πρεπει να επεμβαλινει,καθως και ο διορισμος του ενεργητικου τομεα-της σε καλοπληρωμενες,κοινωνικα καταξιωμενες και ισχυρες θεσεις εποπτειας πανω στους μηχανισμους: κοινωνιολατρεια λοιπον σημαινει ψυχολογια του κρατικοκαπιταλιστικου και του κρατικοσοσιαλιστικου συστηματος.

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΝΑΙ ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ;

Τι μπορει να σημαινει ενα επαναστατικο προγραμμα-μεσα στα πλαίσια της κοινωνιολατρειας; (Την λεξη "επαναστατικο" τη χρησιμοποιοω συμφωνα με τη κληρονομια του Ρουσσω και της γαλλικης επαναστασης η πεποιθηση,δηλαδη,πως ο ανθρωπος γεννιεται ελευθερος και πως αλυσσοδεναται αργοτερα στα δεσμα των

θεσμων*πως η αδελφικοτητα ειναι η πιο βαθεια εκφραση της πολιτικης δυναμης και η πηγη ανανεωσης της κοινωνιας*πως σοσιαλισμος σημαινει απουσια κρατους και καθε αλλης παρομοιας μορφης εξαναγκασμου)

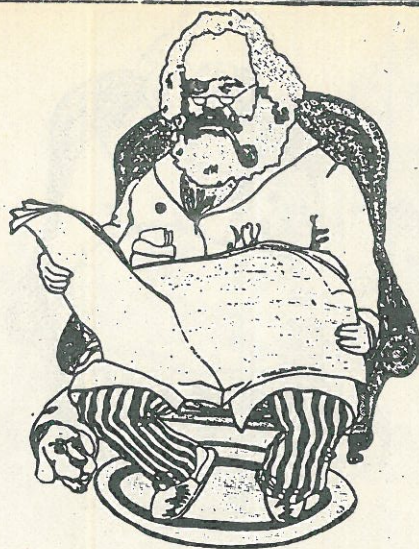
Στην περιπτωση που η διαρκης προοδος της τεχνολογικης παραγωγικότητας συμβαλλει πραγματι στην προετοιμασια των μαζων για το περασμα στην κοινωνιολατρεια καθως και στην αποδοχη απ τη μερια της μπουρζουαζιας ενος χαμηλου αλλα σταθερου ποσοστου κερδους,σε μια τετοια περιπτωση το μαρξιστικο προγραμμα οχι μονο εχει χρεωκοπησει,αλλα εχει γινει και αντιδραστικο.Τα οικονομικα αιτηματα των μαρξιστων (υψηλοτεροι μισθοι και καλιτερες συνθηκες εργασιας) σταθεροποιουν την κοινωνιολατρεια τα πολιτικα αιτηματα (κρατικοποιηση των μεσων παραγωγης και καταληψη της πολιτικης εξουσιας) οδηγουν στον ετατιστικο σοσιαλισμο.

Η αποψη-μου για την κοινωνικη επιστημη του Κ.Μαρξ ειναι διχασμενη: Οταν ημουν νεος,προικισμενος με ενα ανεξαρτητο πνευμα,αρνιομουνα να παραδεχτω την κοινωνικη επιστημη του Μαρξ,γιατι ηθελα να κανω μια ανεξαρτητη πορεια ειτε σαν ανθρωπος ειτε σαν καλλιτεχνης -να σχηματισω,δηλαδη,τις δικες-μου παρασταςεις για την κοινωνικη συμπεριφορα που παρατηρουσα.

Αρχισα ομως να ανακαλυπτω,πως στα αποτελεσματα στα οποια εφτανα με αργα και ανεπαρκη βηματα,ειχαν ηδη διατυπωθει επαρκως,και μαλιστα αρκετα ομορφα- απο τον ιδιο τον Μαρξ.Ετσι εγινα καποτε μαρξιστης,θεωρωντας με ικανοποιηση πως ειναι σπουδαιο να ανηκει κανεις σε μια παραδοση και να χει σοφους φιλους.Στο επιπεδο αυτο ο Μαρξ εμφανιζοταν σαν κοινωνιοψυχολογος.

Οσον αφορα ομως την πολιτικη δραση,δεν πιστευω -ουτε και πιστεφα ποτε- πως τα σλογκαν των μαρξιστων,οπως κι αυτου του ιδιου του Μαρξ,θα μπορουσαν ποτε να ανοιξουν το δρομο για εναν συντροφικο σοσιαλισμο.Μαλλον οδηγουν μακρια απ αυτον.Στο επιπεδο αυτο ο Μπακουνιν υπερισχυε,οπως αλλωστε και ο Κροποτकिन με τον οποιο συμφωνω.

Το "βιοτικο επιπεδο" και η συγ-

χρονη χρηση των παραγωγικων δυνατοτητων θα μπορουσε να προκαλεσει την απεχθεια-μας,αλλα προκειται μαλλον για μια ηθικη απεχθεια.Η υπαρξη της κοινωνιολατρειας και μαλιστα ενος τυραννικου κρατους ευημεριας προσφερει πολλα πλεονεκτηματα στους επαναστατες.Βεβαια, η αναγκη για δραση δεν υποκινειται υποχρεωτικα απο την υλικη αθλιότητα.Για τον λογο αυτο,η δραστηριοτητα-μας μπορεινα εχει εναν γρηγορο ρυθμο,εναν εκπαιδευτικο και διχως συμβιβασμους χαρακτηρα. Τα αποτελεσματα-της θα ειναι διαρκη και πολυτιμα.

Η πολεμικη-μας στο βιομηχανικο συστημα εχει τη δυνατοτητα να ναι πολυπλευρη και συχνα αμεση,τετοια που να το αφησει να καταρρευσει κατω απο το δικο-του βαρος κι οχι εξαιτιας μιας μετωπικης επιθεσης.

Δεν ειναι αληθεια,πως η ελλειψη κατ'απιεσης και απελπισιας κανει αδυνατη την αφυπνιση του επαναστατικου αισθηματος.Η γνωση που εχου με γυρω απ την κοινωνια που εμεις θελουμε και η παρουνσια-της μεσα στις καρδιες-μας,ειναι αρκετη για να φλογισει τα επαναστατικα-μας αισθηματα.Κι οσο αυτα θα γινονται πραξη,τοσο η κοινωνιολατρεια θα καταντα κατω απο το βαρος της συγκρισης γελοια και αηδιαστικη.Δεν υπαρχει καμια αμφιβολια,πως η αφυπνιση των φυσικων δυναμεων του ανθρωπου ειναι ασυγκριτα ισχυροτερη απ τους αποξενωτικους θεσμους(που ειναι ενα κακεκτυπο κλιση των φυσικων δυναμεων).

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΖΩΟΔΟΧΉ ΠΛΗΓΗΣ 17,
90 36-39 980

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ
ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΠΛΗΡΗΣ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΗ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ **ΟΛΩΝ**
ΤΩΝ ΑΝΤΙΕΞΙΣΤΑΣΤΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
"Ελεύθερος Τύπος"

Η κριτική που πολλές φορές κάνουμε εγώ και οι φίλοι-μου, μια κριτική κατά κάποιο τρόπο ρομαντική σχετικά με την τεχνολογία, είναι κι αυτή ένα προϊόν της πληθωριστικής τεχνολογίας. Έτσι, συχνά καταφεύγουμε σε αναφορές πάνω στα τρωτά σημεία του συστήματος και μαάλιστα στην ανικανότητά-του να κερδίσει την ανθρωπινή υποταγή και αφοσίωση.

Σ αντίθεση με τα ριζοσπαστικά προγράμματα, που αποσκοπούν να εισάγουν τις ήδη υπάρχουσες κρατικές και συνδικαλιστικές δομές μέσα σε μια τελειοποιημένη μορφή κοινωνιολατρίας, πρέπει εμείς από τη μεριά-μας να οργανωθούμε ανά μικρές ομάδες, ικανές να βάλουν φραγμούς στη συνεργασία με το σύστημα και να δοκιμάσουν μεθόδους παλής που θα ικανοποιούν άμεσα τη ψυχή-μας. (1)

Το βασικό είναι, πως το πρόγραμμά-μας μπορεί να πετύχει με το θάρρος, με την αμοιβαία βοήθεια και ενθάρρυνση, βασιζόμενο πάντα στις δικές-μας αποκλειστικά προσπάθειες. Κατι τέτοιο θα μπορούσε, μέχρι ενός ορίου, να συμβεί άμεσα με μια βαθμιαία ισχυροποίηση των δυναμένων -διχώς ποτέ να χρειαστεί να ξεπεσούμε κατά από τις αποξενωτικές ντιρεκτιβές του κομματος ή του συνδικατού(2).

Οι ομάδες πρέπει να ναι ολιγομελές, γιατί η αμοιβαία βοήθεια είναι ένα μέρος της ανθρωπίνης φύσης-μας, και μαάλιστα στο επίπεδο της προσωπικής φιλίας. (3)

Η δράση-μας δεν θα πρέπει να προσανατολιστεί στην οικοδόμηση ενός ουτοπικού συστήματος, αλλά στη βάση μιας συντροφικής τάξης, και μαάλιστα ενσωματώνοντας ολοένα και πιο πολύ τις διαφορές κοινωνικές λειτουργίες μέσα στη δικιά-μας ελεύθερη κοινότητα:

Είναι προδοσία για την κοινότητά-μας, να δουλεύει κανείς ή να απασχολείται με κατι που δεν αφήνει να ξεδιπλωθεί ολό το ανθρωπινό δυναμικό-του και που λειτουργεί μαάλιστα ανασταλτικά, εξαιτίας του απερισκεπτού και αυθαιρέτου καταμερισμού εργασίας.

Είναι εγκλημα να χαράμιζουμε τη ζωή-μας μέσα στον κόσμο της μισθωτής σκλαβιάς του γραφείου ή της φάμπρικας.

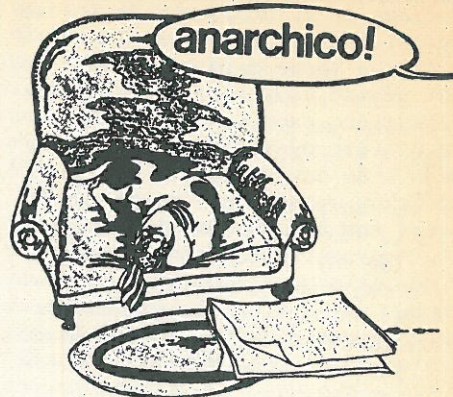
Σκοπός της οικονομίας δεν θα πρέπει να είναι η ενεργητική παραγωγή εμπορευμάτων, αλλά η δημιουργία συνεργατικών εργασιών, που θα αποτελούν αυτές καθαυτές αξία κι όπου οι εργάτες θα έχουν μια πλήρη γνώση πάνω στα τεχνικά ζητήματα. Μόνο έτσι θα απελευθερωθεί το δημιουργικό έργο της εργατικής κολλεκτιβας.

Πρέπει να εξετάσουμε όλα τα στοιχεία που συνθέτουν το βιοτικό μας επίπεδο, και να δούμε ποια στοιχεία από αυτά είναι πραγματικά χρήσιμα και ποια αποδεικνύονται απλά παραγωγά του ανταγωνισμού, της "ασφάλειας" και του αισθήματος κατωτερότητας -δημιουργήματα των εκμεταλλευτικών θεσμών και της πειθαναγκαστικής διαφύλησης.

Το πρόβλημα δεν είναι το ποσοτικό μέρος του εμπορεύματος (το γεγονός, πως κατακλύζουμε τους εαυτούς-μας με εμπορεύματα οικιακής χρήσης έχει πολλές ψυχικές αιτίες τόσο βαθεία ριζωμένες μέσα-μας, που γίνεται αδύνατη μια οικειοθελής απορρίψης-τους), αλλά αν τα εμπορεύματα που ανεβαίνουν το "βιοτικό επίπεδο" καθορίζονται από αξίες αποξενωσής.

Πρέπει να επιτραπεί η σεξουαλική ικανοποίηση στα παιδιά και στους νέους, και μαάλιστα να τους ενθαρρύνουμε, έτσι που να καταφέρουν να απελευθερωθούν από την αγχώδη στάση δουλοπρεπείας μπρος στην εξουσία.

Η επιρροή που ασκούν οι προκαταληψεις-μας πάνω στα παιδιά, ίσως

να ναι δύσκολο να αποφευχθεί, αλλά μπορούμε τουλάχιστον να δημιουργήσουμε ευκαιρίες τέτοιες στη νεολαία, που να της επιτρέπουν την σεξουαλική απολαύση. Ένα τέτοιο γεγονός είναι βασικό, ώστε να εμποδιστεί η επανόδος στα προτυπα του καταναγκασμού και της εξουσίας, αδιαφορά με το ποιες πολιτικές αλλαγές πρέπει να προηγηθούν.

Πρέπει να φτιαχούμε μικρές ομάδες άμεσης πρωτοβουλίας και να επέμβουμε προσωπικά στα ζητήματα της κοινότητας που έχουν να κάνουν άμεσα με θέματα που μας αφορούν (κατοικία, κοινοτικός σχεδιασμός, μάθηση...).

Οι αποφάσεις για τα προσωπικά-μας ζητήματα δεν μπορούν να περνούν από αντιπροσωπευτικές κυβερνήσεις και γραφειοκρατίες. Ακόμα κι αν η κυβέρνηση αντιπροσωπεύει πραγματικά τα συμφέροντα των ψηφοφόρων-της, η πολιτική πρωτοβουλία κάθε ατόμου παραμένει μια πολύτιμη και αναπαλλοτρίωτη δραστηριότητα.

Ό,τι φαίνεται επιφανειακά στην κυβέρνηση, όπως ακριβώς και στην οικονομική παραγωγή, σαν ικανότητα, μια ακριβέστερη παρατήρηση δεν θα μπορούσε παρά να αποδείξει το αντίθετο.

(...)

Ξέρω πως το πρόγραμμα αυτό φαίνεται να απαιτεί μεγάλες πρωτοβουλίες, θάρρος, επιμονή προσπάθεια και κοινωνική δημιουργικότητα. Είναι, όμως, που μέχρι τώρα περσάν μια "λογική ζωή", δεν προκείται να πιστεφούν ποτέ στο ακατορθωτό του μινιμουμ αυτού προγράμματος.

**η μικροτερη ποδοσφαιρικη ομαδα
εχει καλυτερη οργανωση
απ το ΙΔΕΟΔΡΟΜΙΟ***

**ΟΠΩΣ ΠΑΝΤΑ
ΟΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟΙ ΚΙ ΟΙ ΠΙΟ ΑΔΥΝΑΜΟΙ
ΜΙΑΣ ΑΠΟΨΙΛΩΜΕΝΗΣ
ΕΠΟΧΗΣ**

* μέσα στον οχτωβρη

Το άρθρο του ιταλού αναρχικού
Luziano Lanza που ακολουθεί
είναι ένα σύντομο αποσπάσμα
απο την 25σελιδη εισήγηση
που έκανε το 1979 στο
"ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ"
στην Βενετία.

Η εισήγηση ολοκληρή βρίσκεται
στο βιβλίο "SELBSTVERWALTUNG-
DIE BASIS EINER BEFREITEN
GESELLSCHAFT"

(Αυτοδιευθυνση-η βάση μιας
απελευθερωμένης κοινωνίας),
που εκδόθηκε τον Οκτώβρη του
1981 απο τις εκδόσεις
"TROTZDEM VERLAG".

Το άρθρο αυτό είναι το πρώτο
απο μια σειρά άλλα άρθρα που
θα δημοσιευτούν στην APENA
σχετικά με το θέμα "ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ". Η αποδοχή του
κειμένου απο τα γερμανικά
έγινε απο τον Γιώργο Χαμπα.

ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η απαίτηση να σκιαγραφήσουμε εκ των προ-
τερων μια μετεπαναστατική διαρθρωτική της οι-
κονομίας, καθώς και των σχέσεων που θα την
διεπούν, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ανεδαφι-
κή στο μέτρο που στοχο-μάς δεν θάταν η αν-
εύρεση ετοιμοπαράδοτων λύσεων, αλλά αντιθετα
η εμβάθυνση της έρευνας εκείνης που, με βάση
την ανάλυση των οικονομικών σχέσεων, θα απο-
σκοπούσε στον καθορισμό της φύσης-τους* την
φύση που θα έπρεπε να έχουν για να μπορούν
να ανταποκριθούν στους στόχους της Αναρχι-
ας: της κοινωνίας εκείνης, μέσα στην οποία
θα πραγματωθεί η ελευθερία και η ισότητα...
με λίγα λόγια... η γενικευμένη εναλλαγή στο
σημερινό ιεραρχικό μοντέλλο της κοινωνίας".
(...)

"Η οικονομία σαν μια επιστήμη "για τον
εαυτό-της", δεν παρέχει αποτελεσμάτιστα πιστά
στην πραγματικότητα και οδηγεί σε εσφαλμέ-
νες παραστάσεις, όταν ιδωθεί σαν η καθοδηγη-
ση της πράξης. Η οικονομία αποτελεί απλά και
μόνο ένα στοιχείο, σίγουρα το σημαντικότερο,
της γνώσης: Είναι η γνώση της εξουσίας."

Η άποψη αυτή του BERTRANT RUSSELS δηλω-
νει συμπερασματικά ο,τι κατά τη γνώμη-
μον θα μπορούσε να θεωρηθεί "σωστή στάση" απε-

ναντι στην οικονομική επιστήμη και στους ι-
εροκηρυκτές-της, που είναι πάντα οι απολογη-
τές των υφισταμένων κυριαρχών συμφεροντών.
Γιατί τα έργα πραγματικά των οικονομολόγων δε
κάνουν τίποτα άλλο απ' το να συμβάλλουν, κατά
κύριο λόγο, στην αποκρυφή των υφισταμένων
σχέσεων εξουσίας, πίσω απο ένα σκηνικό που
κατακλύζεται απο "οικονομικές αναγκαιότη-
τες" και "οικονομικούς νόμους".

Αυτό που πρέπει σίγουρα να αναγνωρίσουμε
είναι πως οι οικονομικές σχέσεις που ξεπη-
δούν μέσα απο ένα δοσμένο κοινωνικό σύνολο
σαν οι "πρωταρχικοί-του οροι", ακολουθούν δι-
αρκώς μια συγκεκριμένη, αναλογα με τους "οι-
κονομικούς ορους", νοητή δυναμική. Οι νόμοι,
ομως, αυτοί δεν ξεπηδήσαν απο το τίποτε, αλλά
προήλθαν απο τις "δοσμένες προϋποθέσεις".

Ακριβώς εδώ βρίσκεται και το πρόβλημα
που μας ενδιαφέρει: Ποιες είναι οι προϋποθε-
σεις (που καθορίζονται απ' την επαναστατική
θελήση), και ποιες είναι αυτές που θα δημιου-
ργήσουν τις οικονομικές εκείνες σχέσεις που
θα αναλογούν στους σκοπούς-μας; -και κατά
συνέπεια, ποιες πρέπει να αποφυγούμε επειδή
λειτουργούν αρνητικά ή οδηγούν σε αρνητι-
κά προς τους σκοπούς αποτελέσματα.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

"Αγορά είναι ο τοπος όπου καθορίζεται η ποσότητα ενός ανταλλάσσομενου -προς μια συγκεκριμένη τιμή- αγαθού, με βάση την αλληλοεμφάνιση της Προσφοράς και της Ζήτησης".

Ετσι, ή καπως παρομοια ορίζεται η Αγορά μέσα απ τα "Εγχειρίδια Οικονομίας". Ιδανικός τοπος, λοιπόν, για την αλληλοεμφάνιση των "ελευθερά" εξωτερικευμένων επιθυμιών. Μέσα και μπορεί κανείς βεβαία να βρει και το θεωρητικό υποβάθρο του "τελείου ανταγωνισμού": Θα ταν το επίπεδο εκείνο, κατά το οποίο θα πετυχαίνε η Αγορά το MAXIMUM των δυνατοτήτων-της, ακριβώς γιατί θα αποτελούσε ένα γνήσιο όργανο της αξίας των αγαθών και των υπηρεσιακών παροχών... Μ' άλλα λόγια, οι τεραστίες στρατίες από παραγωγούς και καταναλωτές δεν θα είχαν καμμία επιρροή σαν άτομα πάνω στην ποσότητα και την ποιότητα των εμπορευμάτων. Να, ένα ιδανικό μοντέλλο, που δεν υπέρχξε ποτέ...

Το μοντέλλο αυτό θεωρείται εντούτοις σαν η πρωτογενής μορφή της Αγοράς, μέσα από την οποία ξεπηδήσαν όλες οι άλλες μορφές της καπιταλιστικής-της εκφράσης. Η ιστορική εξέλιξη της Αγοράς θεωρήθηκε σαν μια αδιακοπή τροποποίηση του "ελευθερού ανταγωνισμού", χωρίς οπου εφτάσε στο στάδιο του ολιγοπωλιακού συγκεντρωτισμού (Μονοπωλία).

Τα αίτια μιας τέτοιας εξέλιξης ενυπάρχουν μέσα στο πρότυπο που μας έδωσε πριν το σα χρόνια ο PROUDHON: "Το μονοπωλίο είναι το μοιραίο τέλος του ανταγωνισμού" με την αδιακοπή αρνήση του εαυτού-του, προκαλεί ο ανταγωνισμός τον ίδιο-τον τον θάνατο: η γέννηση του μονοπωλίου αποτελεί μάλιστα την δικιά-του νομιμοποίηση."

Η Αγορά μέσα στην οποία θα έπρεπε να κυριαρχούσε ο ελευθερός ανταγωνισμός, περιέχει (ακόμα και) στο βαθμό που κινείται οριζόντια ανάμεσα σε παραγωγούς και καταναλωτές -και μόνο ανάμεσα σ αυτές τις δύο κατηγορίες- το λιγότερο ένα στοιχείο που αντιφασκει με την θέληση-της να βασιστεί πάνω σ ένα συμβολαίο "ανάμεσα σε ίσα μέρη": το στοιχείο αυτό είναι η "Επιχειρήση".

Επειδή η Επιχειρήση βασιζέται και αναπτύσσεται σε σχέση με μια σύμβαση ανάμεσα σε αμνισα μέρη(καπιταλιστής-προλεταριός), και επειδή η σχέση αυτή αποτελεί τη βάση της παραγωγής -στα πλαίσια της προαναφερθείσας Αγοράς-, η Επιχειρήση αντιστρέφει την οριζόντια μορφή-της. Μια τέτοια σχέση παραγωγής δε έχει φυσικά επιπτώσεις μόνο πάνω στους παραγωγούς, αλλά και στους καταναλωτές.

Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του συστήματος της καπιταλιστικής Αγοράς ;

- 1) Η ατομική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής, και η ατομική πρωτοβουλία,
- 2) Ο προσανατολισμός στο κέρδος, σαν συστατικό στοιχείο της άσκησης εξουσίας,
- 3) Η διανομή των πορών, των αγαθών και των εξοδημάτων μέσω της Αγοράς και του Συστήματος Αξιών.

Όπως τονίζει ο VON MISES, η Αγορά είναι "ο τοπος" όπου όλα αυτά τα στοιχεία εμφανίζονται με την πιο καθαρή-τους μορφή: "Η Αγορά είναι συνεπώς το ζωτικό νευρο της καπιταλιστικής διαρθρώσεως της κοινωνίας, η πεμπτονσία δηλαδή του καπιταλισμού. Η Αγορά είναι δυνατή μόνο μέσα στα καπιταλιστικά πλαίσια. Ο,τι δημιούργησε αυτή, δεν μπορεί να τμιμηθεί τεχνικά ο σοσιαλισμός".

Η αντίληψη αυτή έρχεται σε άμεση αντίθεση με κείνη του DANIEL CHAUVEYS, ενός συντροφου της γαλλικής CFDT, που πιστεύει πως "... η οικονομία της Αγοράς είναι φαινομενικά &

μόνο καταλληλή για μια καπιταλιστική διαρθρώση της οικονομίας... η καπιταλιστική Αγορά είναι μια ψευδής Αγορά, όπως άλλωστε κι η σύμβαση εργασίας των μισθωτών που δεν είναι παρα μια ψευδής σύμβαση. Η αληθινή οικονομία της Αγοράς, που βασίζεται στον ελευθερό διαλογο ανάμεσα σε παραγωγούς και καταναλωτές, δεν έχει κάνει ακόμα την εμφάνιση-της..."

Χωρίς να προσεγγίσουμε τον "Νεοφιλελεύθερισμό" μερικών οικονομολογών του στυλ: "... απ' ο,τι μέχρι σήμερα γνωρίσαμε, η Αγορά έρχεται στην πρώτη θέση αναφορικά με την κάλυψη των κοινωνικών αγαθών...", πρέπει να παραδεχτούμε πως η Αγορά, ή καλύτερα ο μηχανισμός-της, είναι ένα πολύ αποτελεσματικό μέσο για την κάλυψη της διανομής των αγαθών και των κοινωνικών παροχών.

Μια πολυσυνθετή κοινωνία, για να μπορέσει να αποφασίσει τι πρέπει να παραχθεί και ποιες τεχνικές πρέπει να ακολουθηθούν για την διευκόλυνση της διανομής των εκφρασθέντων αναγκών, έχει ανάγκες από πληροφορίες σχετικά με τις προτιμήσεις των καταναλωτών. Εκτός αυτού, η λειτουργία της Αγοράς δεν απαιτεί ένα υψηλό ποσοστό συγκεντρωτισμού.

Η Αγορά προσφέρει στις παραγωγικές μονάδες συγκεκριμένες πληροφορίες, που οι μονάδες αυτές τις αποκρυπτογραφούν με το μικρότερο κόστος. Οι παραγωγικές μονάδες δεν απαιτούν για τη λειτουργία-τους μια γενική γνώση πάνω στο σύνολο της οικονομικής διαδικασίας, αλλά μόνο μια περιορισμένη γνώση πάνω στα ζητήματα του εκάστοτε τομέα-τους. Σήμερα όμως η Αγορά έχει κυριευθεί από μερικούς επιχειρηματίες, που αποσκοπούν στην οικειοποίηση της γνώσης και των πληροφοριών αυτών.

Η Αγορά αρχίζει να εκτιμάται πλέον από μια διαφορετική σκοπία, και πρώτα απ όλα στο τρόπο λειτουργίας-της μέσα σε ένα σοσιαλιστικό περιβάλλον. Εννοίες όπως "Σοσιαλιστική Αγορά" ή "Σοσιαλισμός της Αγοράς", έχουν αρχίσει να αποκτούν διαδοχή στην Ιταλία και να αποτελούν αντικείμενο σοβαρών συζητήσεων.

Πιστεύω πως το πρόβλημα που αντιμετωπίζει, δεν είναι πως θα μετатρεψουμε το ουσιαστικό σε επιθετό για να ωραιοποιήσουμε την δαιμονική-της όφι, αλλά αντίθετα να αναγνωρίσουμε πως η Αγορά αποτελεί ένα στοιχείο οικονομικού υπολογισμού και ορθολογιστικής διανομής, και πως δεν περικλείει μέσα-της εμφυτούς νόμους, αλλά πως αντιστοιχεί στις κοινωνικές προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες προκειται να ενεργοποιηθεί.

Συμπερασματικά, μπορούμε να κάνουμε την εξής παρατήρηση: Η Αγορά μπορεί να αποτελεί τόσο περιοχή ελευθερού εμπορίου, όσο & περιοχή οικονομικής ανισότητας.

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο OSKAR LANGE πιστεύει πως ο "οικονομικός σχεδιασμός" ή καλύτερα ο σχεδιασμός της οικονομικής ανάπτυξης, είναι ένα βασικό χαρακτηριστικό του σοσιαλισμού.

Η θέση αυτή αντιπροσωπεύεται τόσο στους μαρξιστικούς όσο και στους αναρχικούς κύκλους. Η διαφορά έγκειται στον τύπο του προγραμματισμού: συγκεντρωτικός και απολυταρχικός στην πρώτη περίπτωση, αποκεντρωτικός και δημοκρατικός στη δεύτερη.

Ο αυταρχικός σοσιαλισμός σχεδιοποιεί κεντρικά, βασιζόμενος στο σύστημα της κρατικής ιδιοκτησίας πάνω στα μέσα παραγωγής. Η διανομή των (παραγόμενων) αγαθών και πορών επιτυγχάνεται με διοικητικές -απ το κέντρο προερχόμενες- ντιρεκτίβες.

Ο ελευθεριακός σοσιαλισμός αντίθετα, θεωρεί τον κεντρικό σχεδιασμό σαν ένα μέσο συν

τονισμού του παραγωγικού έργου, καθώς και της ισοτιμής ρυθμίσης της διανομής των αγαθών και των πόρων -με βάση βεβαίως το σύστημα της κοινωνικοποιημένης ιδιοκτησίας.

Αυτό που δεν μπορώ να καταλάβω, είναι γιατί πρέπει οπωσδήποτε να ταυτίζεται ο σοσιαλισμός με τον σχεδιασμό. Και αναρωτιέμαι, φυσικά, γιατί και τα συστήματα που χαρακτηρίζονται σαν καπιταλιστικά αφήνουν περιθώρια τέτοια, ώστε η ανάπτυξη-τους να στηριχθεί σε συγκεκριμένες μορφές σχεδιασμού. Οι μεγάλες επιχειρήσεις (μονοπώλια, ολιγοπώλια) αποτελούν για παράδειγμα ένα κέντρο σχεδιασμού.

Όπως και η Αγορά δεν μπορεί να χαρακτηριστεί μόνο σαν καπιταλιστική, άλλο τόσο και ο σχεδιασμός δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν μια αποκλειστική ιδιότητα του σοσιαλισμού. Το σημείο στο οποίο πρέπει να δώσει προσοχή μια ανάλυση των οικονομικών σχέσεων είναι η ποιότητα, τα χαρακτηριστικά και ο μηχανισμός αποφάσεων.

Από την εξέταση της ιστορίας της οικονομίας προκύπτει πως υπήρχε πραγματικά μια συγκεκριμένη Αγορά, που εξελίχθηκε αργότερα σε όργανο της καπιταλιστικής ανάπτυξης, όπως ακριβώς υπήρχε κι ένας συγκεκριμένος σχεδιασμός, που ταυτίστηκε με την ανοδο στην εξουσία της κλάσας των τεχνοκρατών. Ο σχεδιασμός εμφανίζεται σαν μια κατ'ουσίαν συγγενής μέθοδος με το τεχνοκρατικό μοντέλλο άσκησης της εξουσίας. Και φυσικά, όσο ο σχεδιασμός θα κινείται στα πλαίσια της κοινωνικής γνώσης, θα αποτελεί πάντα το κύριο χαρακτηριστικό της τάξης που θα κατέχει την "πνευματική ιδιοκτησία".

Σχεδιασμός λοιπόν και τεχνογραφειοκρατία θεωρούνται μέσα στα μετακαπιταλιστικά συστήματα δύο εννοιές αλληλενδεδεγμένες.

Μια παρατήρηση, που θα αξίζει να κάνουμε εδώ, είναι πως η σχέση ανάμεσα στα δύο αυτά πράγματα αναπτύσσεται τόσο πιο πολύ μέσα στα συστήματα αυτά, όσο πιο πολύ κορεσμένη φαίνεται να είναι η καπιταλιστική Αγορά, και όσο πιο πολύ καταφεύγει αυτή στον κρατικό σχεδιασμό.

Σήμερα έχουμε να αντιμετωπίσουμε έναν νέο παραλληλισμό ανάμεσα στο σχεδιασμό και τις νέες μορφές εξουσίας. Έναν παραλληλισμό που είναι στενά συνδεδεμένος με τη νέα μορφή (κρατικής) διεύθυνσης της οικονομίας.

Τέτοια επιχειρήματα μπορούν όμως ευκόλα να καταρριφθούν, για τον απλό λόγο, πως ο α-

ποκεντρωτικός προγραμματισμός εμποδίζει την γεννέση κάθε νέας εξουσίας, αφού προστατεύει τα συλλογικά συμφέροντα και ελέγχεται απ' τη "βάση": οι σχεδιαστές στην περίπτωση αυτή, δεν κάνουν τίποτε άλλο από το να συντονίζουν τις επιθυμίες του συνόλου.

Και πιο συγκεκριμένα:

Ας θεωρήσουμε πως υπάρχει ένα σύστημα αυτοδιεύθυνσης, που για να συντονιστεί και να ικανοποιήσει τις ανάγκες του συνόλου και του ατόμου, έχει εφαρμόσει ένα μοντέλλο πραγματικού δημοκρατικού σχεδιασμού.

Πως θα μπορούσε να λειτουργήσει η διαδικασία του σχεδιασμού;

Κάθε παραγωγική μονάδα και κάθε καταναλωτής θα πρέπει να δώσουν τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις παραγωγικές δυνατότητες και τις καταναλωτικές ανάγκες. Για να μπορέσουμε να καθορίσουμε τις προτιμήσεις και τα κατευθυντήρια γενικά προτύπα (σε τελευταία ανάλυση, για να τα σχεδιάσουμε), είναι απαραίτητο να τα αντιπαραθέσουμε τις πληροφορίες αυτές -κατά που επιτυγχάνεται μόνο με την συγκεντρωτική τους. Η φάση που θα ακολουθούσε, θα ταν η επεξεργασία των παρεχομένων στοιχείων, πιθανά με την βοήθεια ενός κομπιούτερ.

Έτσι, τα στοιχεία θα "ερμηνευόνταν", και θα προετοιμαζόνταν οι "προτάσεις σχεδιασμού", που θα μεταφερόνταν για την εκλογή τους στη βάση.

Ένας τέτοιος δρόμος θα "ουδετεροποιούσε" τα πάντα: ο σχεδιασμός σαν όργανο συντονισμού δεν θα μπορούσε να γεννήσει μια νέα μορφή εξουσίας.

(...)

Η προοπτική σύμφωνα με την οποία πρέπει να ενεργοποιηθούμε δεν είναι το παντρεμένο Αγοράς και σχεδιασμού, αλλά η ποικιλομορφία των λύσεων, όπως ακριβώς και η ποικιλομορφία των προβλημάτων που πρέπει να υπερπηδηθούν.

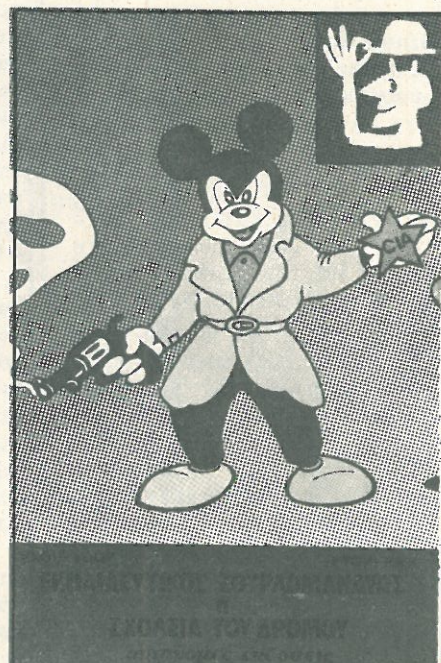
Ο μύθος της μιας και πανταχού ισχυουσας λύσης, είναι ένα κομμάτι μιας θεωρητικής κληρονομιάς, απ' την οποία πρέπει το ταχύτερο δυνατό να απελευθερωθούμε.

Η λύση ίσως να ταν η συνυπαρξη διαφορετικών μοντελλών, που κάθε ένα θα λειτουργούσε αυτονομά, κι όλα συγχρονως μαζί. Με τον τρόπο αυτό, τα θετικά στοιχεία θα μπορούσαν να γενικευθούν και τα αρνητικά να αποφευχθούν.

Γιατί ο γνήσιος πλουραλισμός προϋποθέτει και πλουραλιστικές λύσεις...

(...)

ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ

Τι είναι η "Σοβιετική Ένωση" σήμερα, 66 χρόνια μετά την Οκτωβριανή επανάσταση; Τι οικοδόμησε το απολυταρχικό-της καθεστώς μέσα σ' αυτά τα χρόνια; Τα ίδια ερωτήματα που απασχολήσαν περσι τον Μάρτη όλους εκείνους που πήραν μέρος στο σεμινάριο "ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΤΑΡΧΙΣΜΟΥ", που οργανώθηκε από το "CENTRO STUDI LIBERTARI G. PINELLI" στο Μιλάνο της Ιταλίας, τέθηκαν και στο Κ. Καστοριάδη κατά τη διάρκεια της συνέντευξης που έδωσε στο ιταλικό αναρχικό περιοδικό "RIVISTA A".

Ο Κ. Καστοριάδης δεν είναι από κείνους τους "στοχαστές" που αρχισαν να προβληματίζονται τώρα τελευταία -ίσως κι από μόδα- πάνω στη φύση των πολιτικο-οικονομικών μηχανισμών που εξουσιάζουν στις χώρες του λεγομένου "υπαρκτού σοσιαλισμού". Μαζί με τον Claude Lefort, ασχολήθηκε επανειλημμένα-τόσο μέσα από βιβλία όσο κι απ' το περιοδικό "Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα"- με την φύση των ανατολικών κρατών ήδη απ' τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια* από τότε δηλαδή που πήγε στο Παρίσι.

Στο τελευταίο-του βιβλίο "Dewant la guerre" (Μπροστά στον πόλεμο), ξεπερνά τις παλιές θεωρίες περί "γραφειοκρατικών" κρατών και, καταγγέλοντας-τα πλέον σαν καθάρους στρατοκρατικούς μηχανισμούς, δίνει μια νέα διάσταση στις δομές και τις λειτουργίες των ετατιστικών αυτών κοινωνιών. Το βιβλίο αυτό κυκλοφορεί και στην ελληνική γλώσσα σε μετάφραση Ζωής Χριστοφίδου-Καστοριάδη, από τις εκδόσεις IMAGO.

Στο τελευταίο-σου βιβλίο "Dewant la guerre", γράφεις, πως δεν αρκεί πια να περιγράψει κανείς σήμερα τη Ρωσία σαν μια χώρα όπου η τεχνογραφειοκρατία εξελίχθηκε σε κυρίαρχη τάξη, αλλά πολύ περισσότερο σε μια χώρα όπου η καταπίεση και η καταστολή εφτάσαν σε τέτοια ύψη, που ποτέ ως τώρα δεν γνώρισε η σύγχρονη ιστορία. Τι καινούργια στοιχεία είναι αυτά;

Για να μπορέσω να σου απαντήσω, πρέπει πριν απ' όλα να κάνουμε μερικές παρατηρήσεις. Κατ' αρχήν πρέπει να τονίσουμε, πως η τρομοκρατική της μάζας με την σταλινική-της μορφή δεν υφίσταται πια. Δεν υπάρχουν πλέον ούτε δολοφόνοι εκατοντάδων ή χιλιάδων ατόμων, ούτε και στρατοπέδα συγκέντρωσης με εκατομμύρια φυλακισμένους. Σίγουρα υπάρχει μια απολυτή καταστολή, που κατά κάποιο τρόπο είναι πιο αποτελεσματική από παλιά. Κρατάει, δηλαδή, τον λαό υποταγμένο στη δύναμη της εξουσίας, χωρίς μαζικές καταδίκες και χωρίς εκατομμύρια άτομα σε στρατοπέδα συγκέντρωσης. Η κλασική μορφή τρομοκρατίας της εποχής του Σταλιν δεν είναι παρά μια περίοδος που προσωπικά την χαρακτήριζω σαν "Delirium". Δεν υπήρχε καμία λογική αιτία για την εξαπ-

λώση αυτής της τρομοκρατίας, ούτε οικονομική ούτε και πολιτική. (...) Τώρα το "Delirium" αυτό έχει εξαφανιστεί.

Επικαιρά είναι τώρα τα φεγγατά, φεγγατά τεραστίων διαστάσεων, που εντούτοις δεν πλησιάζουν το "Delirium". Η απολυτή περιφρόνηση της πραγματικότητας, χαρακτηριστικής σταλινικής εποχής, επαφίε να υφίσταται, και οι ευθύνες για τις αποτυχίες επαφάν να ξεφεύγουν από τα, σύμφωνα με τον προγραμματισμό, σχεδιασμένα και να πεφτούν πάνω στους σάμποτερ Αναρχικούς ή Τροτσκιστές. Η απολυταρχική, τεχνητή συνθεση της πραγματικότητας έχει πια ξεπεραστεί.

Ενα άλλο, σημαντικό για τις παρατηρήσεις που κάνουμε, στοιχείο, είναι η αποσυνθεση και η ρευστοποίηση της ιδεολογίας. Μια ιδεολογία πρέπει απ' τη μια να βασίζεται σε λογικά επιχειρήματα και να έχει μια παγκόσμια μορφή, κι απ' την άλλη να μπορεί να επεμβαίνει στην οργάνωση της κοινωνικής πραγματικότητας.

Κατά τέτοιο δεν συμβαίνει σήμερα στη Ρωσία. Ο Μαξισμός-Λενινισμός είναι μια απλοποιημένη λειτουργία, που δεν μπορεί με τίποτα να συμφωνήσει με τα επικαιρά προβλήματα και να επεμβαίνει στην οργάνωση της κοινωνικής πραγματικότητας.

Αυτό σημαίνει, πως τα "κοκκίνα αφεντικά" δεν κρατάνε πια στα χέρια-τους τον πλήρη έλεγχο της πραγματικότητας. Η κυβέρνηση έχει παραιτηθεί απ' τον έλεγχο της σκέψης και της ψυχής του ατόμου. Αν κάποιος διαδηλώσει, φυσικά, δημοσία την αντίθεση-του με την κυβέρνηση, καταλήγει στο ψυχιατρείο ή στο στρατοπέδο συγκέντρωσης -ή στην καλύτερη περίπτωση, χάνει απλώς τη δουλειά-του. Όταν όμως δεν διαμαρτυρείται, αφήνεται στην ησυχία-του.

Η κυβέρνηση έχει περιοριστεί (σήμερα) στον έλεγχο της εξωτερικής συμπεριφοράς. Μπορεί κανείς να πει πως η κυβέρνηση έγινε παυλοφική ή σκινερική(1), και πως παραιτείται απ' το έργο της υπερκοινωνικοποίησης του ατόμου. Σ' αντίθεση με το παρελθόν, η κυβέρνηση ρεπεί τώρα προς τον ατομισμό, την προσωπική καριέρα και τη βοτκά.

Τι αντιπροσωπεύει, όμως, αυτή η εξέλιξη; Τι μαρτυρεί το γεγονός αυτό για την τωρινή κυβέρνηση;

Πρώτα από όλα, είναι βασικό να καταλάβουμε, πως ο ολοκληρωτισμός απέτυχε ήδη απ' το πρώτο κι όλες σταδίο, όπως ακριβώς και κείνες οι προσπάθειες για αυτομεταρρύθμιση της γραφειοκρατίας.

Μετά τον θάνατο του Σταλιν πιστέψαν πολλοί (και μερικοί συνεχι-

Κ. Καστοριάδης

ζουν ακόμα και σήμερα να πιστευ-
ουν), πως η γραφειοκρατία μπορεί
να μεταρρυθμιστεί από μόνη-της.

και πως η ρωσική κοινωνία συνεχι-
ζει να εξελίσσεται μέσα από αυτή
την πορεία των μεταρρυθμίσεων. Αν
εξετάσουμε το γεγονός αυτό από τη
αποψη μιας παγκόσμιας ανατολής ή
μιας ανατολικής ιδεολογίας, τότε
θα δούμε, πως το κράτος φαντάζει
σαν κάτι φυσικό, σαν κάτι που ταυ-
τίζεται με τις τάσεις κάθε κοινω-
νίας: λιτή δημοκρατία και λιτή οι-
κονομία της ελεύθερης αγοράς.

Αρχισαν, έτσι, να μελετάνε τις με-
ταρρυθμίσεις και να τις εισαγούν
στο γραφειοκρατικό σύστημα: αρχί-
σαν, δηλαδή, να μελετάνε κατά ποσο
θα έπρεπε να εισαγούν τον οικονομι-
κό ορθολογισμό -με την ανατολιτι-
κή αποψη, με την αποψη της κυβερνή-
σης. Πιστέψαν, πως θα μπορούσαν να
αναλύσουν τα προβλήματα της ρωσι-
κής κοινωνίας σύμφωνα με τα σταθ-
μα της αμερικανικής κοινωνιολογι-
ας: ωραία μοδά, παιχνίδια και αν-
ταγωνισμός ανάμεσα στις διάφορες
ομάδες συμφερόντων.

Τα πράγματα δεν εξελίχτηκαν κατ'
αυτό τον τρόπο. Πραγματι, έγιναν
δύο προσπάθειες για μια απ' τα πα-
νω μεταρρύθμιση. Η πρώτη απ' τον
Μαλένκοφ, που στοχεύε στην αύξηση
της παραγωγής καταναλωτικών αγα-
θών και που απέτυχε πολύ γρήγορα
εξαιτίας της επέμβασης του στρα-
τού. Η δεύτερη, που έγινε απ' τον
Χρουτσώφ, και που στοχεύε να βάλει
κάτα κύριο λόγο φραγμούς στον
στρατιωτικό εξοπλισμό, απέτυχε κι
αυτή όπως κι η πρώτη, εξαιτίας ε-
νός αντιτιθέμενου συνασπισμού που
είχε παρακλαδιά και μέσα στο στρα-
τό.

Δεν αξίζει, λοιπόν, μετά απ' αυτά,
να δίνει κανείς σημασία σε τέτοι-
ες προσπάθειες αυτομεταρρύθμισης.

Σήμερα, που το Κ.Κ. έχει κατανή-
σει ένα "κατά κυριολεξία παρασι-
τό", μπορούμε να παρατηρήσουμε μια
φανταστική εξέλιξη στον στρατιω-
τικό τομέα. Πολλά, αν όχι και τα
πιο σπουδαία, προβλήματα που αφο-

ρουν τη ρωσική κοινωνία, δεν μπο-
ρουν να βρουν σήμερα μια λύση, αν
δεν παρουν την συγκατάβαση του
στράτου. Για τον λόγο αυτό φτάνω
και πολλές φορές στο ση-
μείο να λέω, πως ο στρατός έγινε
σήμερα μέσα στη ρωσική κοινωνία
η κυρίαρχη δύναμη.

Η εξουσία στη Ρωσία είναι σημε-
ρα μια "στρατοκρατική εξουσία",
μια δομή που ταυτίζει την εξέλιξη
του κοινωνικού σώματος μ' αυτή του
στράτου.

Ο στρατός δεν φαίνεται, όμως,
να κατέχει άμεσα την εξουσία.
Δεν έχει κανένα "κεντρικό πο-
στο" στην σοβιετική δομή της
εξουσίας.

Πριν σκεφτούμε οτιδήποτε άλλο,
πρέπει να αναρωτηθούμε πρώτα τι
είναι η εξουσία, ή πιο απλά ο σχη-
ματικός μηχανισμός-της. Δεν πρέπει
να φανταζομαστέ απλά την αναπαρά-
γωγή της εξουσίας, έχοντας σαν βα-
ση τις μέχρι τώρα γνώστες σε μας
μορφές. Στη Ρωσία κυριαρχεί σήμερα
μια νέου τύπου εξουσία, που δεν
μπορεί να ερμηνευτεί με τα ως τω-
ρα δικά-μας πρότυπα.

Στην περίπτωση αυτή δεν προκει-
ται μόνο για την ανάπτυξη μιας
στρατοκρατικής εξουσίας, αλλά για
ένα νέο φαινόμενο... Ποτέ μέχρι ση-
μερα δεν υπήρξε ένας στρατός, που
για να καταφέρει να συντηρηθεί, θα
πρεπε να χει ταυτιστεί σε τέτοιο
βάθμο με την βιομηχανία. (...)

Ο ρωσικός στρατός είναι κατά τη
γνώμη-μου η κυρίαρχη δύναμη, ακρι-
βώς γιατί δεχεται μια προτιμητέα
διακριση σ' όλα τα σχέδια, τις ντι-
ρεκτίβες κλπ. Ο στρατιωτικός τομέ-
ας δεν έχει καμμία ανάγκη να ασ-
χολείται με θέματα όπως, ποιος θα
εκλεγεί δάσκαλος στην ανατολική
Σιβηρία ή σε ποιο επίπεδο θα κα-
θοριστούν οι τιμές των παπουτσίων
-γι' αυτές τις δουλιές υπάρχει η
γραφειοκρατία του κομματος.

Κατέχει λοιπόν ακόμα το κομμα-
σημαντικές θέσεις στη σοβιετι-
κή κοινωνία;

(...) Στη Ρωσία υπάρχουν δυο το-
μείς: ο κοινωνικός τομέας, που υ-
πολείτουργει ή που δεν λειτουρ-
γεί καθόλου: στον τομέα αυτό πα-
ρουσιάζεται συνεχής έλλειψη καλών
προϊόντων, ασχημη δηλαδή ποιότητα.
Ο δεύτερος τομέας, που είναι ο
στρατιωτικός, λειτουργεί στην εν-
τέλεια και κρατάει τη Ρωσία στην
πρώτη θέση ανάμεσα στις στρατιωτι-
κές δυνάμεις.

Η κατάσταση αυτή χρειάζεται κα-
ποια εξήγηση: Ο στρατός της μετα-
σταλινικής περιόδου είναι ένας
στράτος πυρηνικών μηχανικών, ηλεκ-
τρονικών, χημικών, μηχανικών μεταλ-
λουργίας κλπ. Με λίγα λόγια, μια
στράτια από ειδικούς. Η αύξηση της
διαφοράς ανάμεσα στον στρατιωτικό
και στον κοινωνικό τομέα είναι τε-
ραστικά. Φαίνεται, πως ο στρατιωτι-
κός τομέας μπορεί να θεωρηθεί σαν
το μοναδικό δραστηριο τμήμα της
ρωσικής κοινωνίας. Η στρατιωτική
παρα-κοινωνία -και για να γίνω
πιο σαφής: ο επαγγελματικός τομέ-
ας μέσα στο στρατό- είναι μια τε-
ραστικά βιομηχανία, που σύμφωνα με
τους υπολογισμούς-μου απασχολεί
περί τα είκοσι εκατομμύρια εργα-
τές -μέσα σε ένα σύνολο 140-150
εκατομμύρια εργατών.

Πως μπορεί και λειτουργεί τόσο
δραστηρία ο τομέας αυτός; Δεν αρ-
κει να αναφερθούμε στις μεγάλες

δυνατότητες της παραγωγής για να
δώσουμε εδώ μια απάντηση. Η αγροτι-
κή, για παράδειγμα, οικονομία απο-
μυρίζει το 30% των επιχορηγήσεων κι
εντούτοις συνεχίζει να βρίσκεται
σε αθλία κατάσταση.

Η απάντηση είναι, πως η στρατιω-
τική παραγωγή έχει έναν διαφορετι-
κό συντελεστή οργάνωσης, για τον
οποίο έχουμε σήμερα (από καταγγε-
λίες των αντιφρονούντων) όλα τα
στοιχεία.

Περίληπτικά: Αν χαρακτηρίσουμε
την милитаристική "παρα-κοινωνία"
σαν τη μοναδική δραστηρία δύναμη
μέσα στην κυβέρνηση, που σ' αντιθε-
ση μ' αυτή το κομμα εμφανίζεται
σαν ένα "γένος ζωντανών πτωμάτων",
τότε θα δούμε, πως ο απολυταρχισμός
με την κλασσική-του έννοια ανοίξε
το δρόμο για ένα νέο τύπο κοινωνι-
κού σχηματισμού, που τον αποκαλώ
"Στρατοκρατία".

Έχει παρόλα αυτά ακόμα νόημα,
να χαρακτηρίζουμε τη σοβιετι-
κή κυβέρνηση σαν απολυταρχική
βασίζομενοι στις ήδη σε μας
γνώστες μορφές εμφανίσης-της;

Πιστεύω, οτι πρέπει να αναγνωρίσω-
με, πως βρισκομαστε μπροστά σε μι-
ά νέα ιστορική φύση, που έχει ένα
κοινό χαρακτηριστικό με τον κλασ-
σικό απολυταρχισμό: βασιζεται
στην κτηνώδη βία, προς ωφε-
λος της βίας.

Υπάρχει, όμως, μια βασική διαφορά.
Κι αυτό, γιατί πρέπει να καταλάβω-
με, πως στη Ρωσία ο σκοπός της απο-
λυταρχικής εξουσίας έχει διαχωρι-
στεί από την κοινωνία. Η εξουσία
προσπαθεί πάντα να είναι ο σκοπός
παρεμεινόντας παράλληλα μία εξωτε-
ρική εξουσία. Γιατί; Νομίζω, πως το
λιγότερο στην περίπτωση της Ρωσι-
ας, ο κλασσικός απολυταρχισμός επε-
σε έξω με τον κεντρικό-του στόχο
να αφομοιώσει ολοκληρωτικά την αν-
θρώπινη υπαξία-ή αν αυτό αποτυγχ-
νε, να την αφανίσει. Κάτι τέτοιο ι-
σως να ναι δύσκολο να αποδειχτεί,
αλλά το γεγονός αυτό μπορεί, συμ-
φωνα με τη γνώμη-μου, να "μεταφρα-
στεί" από την καταρρευση του κομ-
ματος και την πρωτοπορία του στρα-
τού.

Είναι σίγουρο, πως η ιστορία δεν
εφτάσε ακόμα στο τέλος-της. Σε αυ-
τή τη φάση της εξέλιξης γίνεται
σαφές, πως δεν μπορούμε να αγνοή-
σουμε τον άνθρωπο σαν ένα συντε-
λεστή αντίστασης. Όσο για μας, πρε-
πει να το βαλούμε καλά στο μυαλό-
μας, πως η δυνατότητα για έναν α-
γώνα για την ελευθερία υπάρχει
πάντα -κι όχι μόνο να το σκεφτού-
μαι, αλλά και να το κάνουμε ΠΡΑΞΗ.

(1) Ο Σκιννερ και ο Παβλωφ είναι
οι κύριοι εκπρόσωποι της συμπερι-
φοριστικής ψυχολογίας. Πιστεύουν,
πως ο άνθρωπος -όπως και το ζώο-
δίνει σε κάθε ορισμένο ερεθισμα
μια ορισμένη απάντηση. Σύμφωνα μ'
αυτούς, ένας άνθρωπος μπορεί να υ-
ποτάξει κάποιον άλλο μέσω της θεω-
ρίας περί ερεθισμάτων. Οι θεωρία
αυτή χρησιμοποιείται στις ΗΠΑ για
την "προσαρμογή" των φυλακισμένων
στα σωφρονιστήρια του MARION.

Ερυθρές ταξιαρχίες

Η ειδηση, πως "οι Κοκκινες Ταξιαρχίες αναστελλουν τον ενοπλο αγωνα" εκανε πολλους να ανασπνευσουν, σιγουρα, για πρωτη φορα υστερα απο πολ-
λα χρονια. Η αποφαση αυτη, που οι αιτιες-της αναλυνονται στο κειμενο-
και στην συνεντευξη που ακολουθουν, ηταν μια αποφαση του "ιστορι-
κου πυρηνα" των "ΚΤ" και του ιδιου του Ρενατο Κουρτσιο. Και το κει-
μενο και η συνεντευξη δημοσιευτηκαν απο το γερμανικο περιοδικο "RA
DIKAL" No 117, υστερα απο μια αποστολη στην Ιταλια. Αυτο που κανει &
τα δυο κειμενα να αποκτουν ενδιαφερον, ειναι η εμφανιση ενος νεου
προβληματισμου και η προσπαθεια για εναν νεο προσανατολισμο του
"κινήματος ενοπλου αγωνα", εξω απ τα στενα και αποστεωμενα πλαισια
του μαρξισμού-λενινισμού. Η "Συντομη αναφορά στην εξελιξη των ΚΤ"
γραφτηκε απο τον ELLI PIRELLI. Η συνεντευξη δοθηκε απο τον Ρενατο
Κουρτσιο και την φιλικη-του ομαδα "AUTONOMES KOLLEKTIV PALMI". Οι
συντομευσεις του κειμενου υπηρχαν και στο γερμανικο περιοδικο. Η α-
ποδοση του κειμενου στα ελληνικα εγινε απο τον Αλεξη Παντο.

★ ★ ★ ΝΕΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ★ ★ ★

Συντομη αναφορά στην εξελιξη των "ΚΤ"

Οι Κοκκινες Ταξιαρχίες είναι το πρωτο
δημιουργημα της ενοπλης προπαγανδας, και ε-
χουν σαν στοχο-τους, μεσα απο την ιδια-τους
την υπαρξη και την δραστηριότητα, να προπα-
γανδισουν τη διαρκη μορφη της οργάνωσης και
του ταξικου πολεμου. Οι Κοκκινες Ταξιαρχίες
εχουν παντα σαν σημειο αναφοράς τους στο-
χους που βαζει το μαζικο κίνημα, και θεμελι-
ακος-τους σκοπος είναι να κερδισουν την υ-
ποστηριξη και την συμπαθεια των προλεταρια-
κων μαζων.

Απριλilis 1971
Κοκκινες Ταξιαρχίες

Αυτη είναι μια απ' τις διακηρυξεις με τις
οποιες οι "ΚΤ" καθορισαν για πρωτη φορα το
ρολο-τους μεσα στους εργοστασιακους αγωνες
της Β. Ιταλιας.

Η παλη μεσα στις μεγαλες βιομηχανίες του
βορρα -Mirafiori και Pirelli στο Μιλανο,
Alfa Romeo, Sit-Siemens, IBM και Fiat στο Το-
ρινο και χημικη βιομηχανια στη Μαγκερα-βρι-
σκονταν στο απογειο της εκρηξης-της το 1969
την περιοδο του αποκαλουμενου "καυτου φθι-
νοπωρου". Η POTERE OPERAIA ειχε παρει ενεργο
μερος στις συζητησεις μεσα στα εργοστασια
και στους διαφορους μαχητικους πυρηνες των
πολεων, σχετικα με το αναποφευκτο γεγονος
του ενοπλου αγωνα, ιδωμενου σαν ενα στηριγμα
του μαζικου κινήματος.

Οι "ΚΤ" θεωρουσαν την περιοδο αυτη σαν
ενα μαχιμο κομματι των εργατικων αγωνων στα
τελη του 60 και στις αρχες της δεκαετιας
του 70. Επειδη σαν βαση-τους ειχαν τον εργα-
τη-μαζα, ηταν φυσικο και οι πυρηνες-τους να
αποτελουνταν απο εργατικα στελεχη. Οι μορφες
παλης που ακολουθησαν, καθοριστηκαν συμφωνα
με την θεση και τα αιτηματα των εργοστασια-
κων αγωνων.

Οι "ΚΤ", στην αρχικη φαση (του ενοπλου α-
γωνα), δεν ηταν Η ενοπλη ομαδα, αλλα μια απο
τις τοσες -ενα κομματι της εργατικης δυνα-
μης και της κοινωνικης παλης. Εκτος απο αυτη
υπηρχαν οι NAP (Ενοπλοι Προλεταριακοι Πυρη-
νες), που δημιουργηθηκαν το 73 σαν το μιλι-
ταντ τμημα της παλης των φυλακισμενων, η GAP
και η PAC (Proletari Armati per il communi-

smo), και αργότερα η PL (PRIMA LINEA: Πρωτη
Γραμμη).

Πριν δυο χρονια θεωρουσαν οι "ΚΤ" ακα-
τανικητες και αποτελουσαν μια διαρκη απειλη
και προκληση για το ιταλικο κρατος. Σημερα,
μετα απο την τοσο θορυβωδη και παραδειγμα-
τικη απαγωγή που κοντευει σχεδον να ξεχα-
σται, οι "ΚΤ" εχουν διαλυθει και οι μαχητες-
τους βρισκονται στη φυλακη. Τι συνεβη; Πως
μπορεσε να πραγματοποιηθει αυτο το γρηγορο
POLL-BACK του κρατους;

Ο ιταλικος κρατικος, βιομηχανικος και α-
στυνομικος μηχανισμος φορεσε λοιπον ετσι
ξαφνικα τα κοφτερα δοντια του καρχαρια, για
να κατορθωσει να καταβροχθησει το κομματι
εκεινο, που τοσο καιρο χτυπουσε διχως επιτυ-
χια, και να το χωνεφει τελικα μεσα στις φυ-
λακες -ή μηπως αντιθετα, το ανυποταχτο αυτο
κομματι που τους γεμιζε με τρομο εγινε μικ-
ροτερο, πιο μαλακο και πιο ευαλωτο;

Την καυτη περιοδο των εργοστασιακων αγ-
ωνων ακολουθησε μια φαση στασιμότητας και ι-
σορροπιας δυναμεων, στη διαρκεια της οποιας
η συζητηση προσανατολιστηκε στο θεμα των ο-
ργανωτικων δομων, συμφωνα με τις οποιες απο
τη μια θα σιγουρευονταν οι κατακτησεις κι
απ την αλλη θα γινονταν εφικτο να αντικρου-
σται η αναμενομενη επιθεση του κρατους.

Οι "ΚΤ" δεν μπορούσαν να μην μπουνε κι
αυτες στο χορο : το κομμα ηταν η πεμπτουσια
της οργανωτικης συζητησης, και η ανοικοδομη-
ση-του το εργο των επομενων χρονων. Εννοιες
οπως "Ταξικος Αγωνας", "Κομμα", "Πρωτοπορεια"
"Βαθμοι Συνειδησης", "Κομμουνισμος" κλπ, μετα-
τραπηκαν σε μπαλακια στα χερια των ταχυδα-
κτυλων της θεωριας, και προσαρμοστηκαν
σε μια στερεη και ορθοδοξη σκαλωσια, που σαν
σκοπο-της ειχε να σιγουρεφει το δρομο που
θα ακολουθουσε η ανοικοδομηση του ΡCC (Μαχι-
μο Κομμουνιστικο Κομμα).

Ολη αυτη η πορεια απεικονιζονταν -με ενα
υφος καπως αθωο- σε μια διακηρυξη του 73,
"...για τις "ΚΤ" η ενοπλη δραση αποτελει το
ακρογωνιαιο λιθο μιας εντατικης ταξικης δου-
λειας. Είναι ο δρομος για την εξουσια...".
Η γλωσσα ομως απο διακηρυξη σε διακηρυξη
σκληραινε κι ακολουθουσε στερεοτυπες πολιτι-
κες εκφρασεις: "...Το Κομμα στεκει πανω απο
ολους. Αυτο δινει τις κατευθυντηριες τασεις
στο κίνημα... Πιστευουμε ακραδαντα, πως η ε-

Ο Ρενατο
Κουρτσίο
στη
διαρκεία
της
δικής-
του

νοπλη πρωτοπορεία πρέπει να ενεργήσει σαν Κομμα". Αυτές ήταν οι θέσεις του 78. Από ένα τμήμα των εργοστασιακών αγώνων ξεπήδησε ένα κομμα, που οι αιτίες σύστασής-του βρίσκονταν μάλλον στο γεγονός, πως σιγά σιγά χανόνταν κάθε δυνατότητα επιστροφής στις παλιές καταστάσεις, και στο φαινόμενο πως νέα κινήματα εκάναν την εμφάνισή-τους, με τα οποία οι "ΚΤ" δεν είχαν και πολλά κοίνα σημεία.

Παρα την εσωτερική-τους αποστέωση, οι "ΚΤ" κατορθώσαν και αναπτύχθηκαν περιφερειακά. Οι νεοσύστατοι πυρήνες -Ρώμη, Νάπολη, Βενετία- δεν είχαν πλέον σαν σημείο αναφοράς-τους τον εργατή-μαζα, αλλά τον ανεργό, τον νέο, τον υπάλληλο...

Κεντρικό σημείο αποτελούσαν απ τη μια οι αγώνες της περιφέρειας, κι απ την άλλη η ήδη σταθεροποιημένη ενοπλή οργάνωση, που ολό και λιγότερο προϋποθέτε τους πρώτους. Μετά την απαγωγή του Μορο (Μαρτίς-Μαΐς 78), του αρχιτεκτόνα του "ιστορικού συμβιβασμού", ξέσπασε μια διαμάχη στις εσωτερικές γραμμές των ΚΤ πάνω στο πρόβλημα της μελλοντικής πορείας του ενοπλού αγώνα. Από τη στιγμή εκείνη, δύο τμήματα θα διεκδικούν το συμβολο των "ΚΤ", κάθε ένα για δικό-του λογάρισμα: η πτερύγα των "Κινηματιών" (MOVIMENTISTI), και το "ορθόδοξο τμήμα" -κάθε ένα σύμφωνα με τους δικούς-του στοχούς και τη δική-του πρακτική.

Τα γεγονότα που ακολούθησαν απ τη στιγμή της απαγωγής του Μορο μέχρι σήμερα, χαρακτηρίζονται από μια μετωπική επιθεσία του ιταλικού κράτους εναντίον σε όλες τις ομάδες και τις δομές, που προσπαθήσαν, έξω από το ΚΚΙ, να καταστρέψουν τη βιομηχανική κοινωνία προς όφελος της δικής-τους απελευθέρωσης.

Το ΚΚΙ και τα συνδικατά ανήκαν στους πιο θυελλώδεις υποστηρικτές μιας σκληρής γραμμής απ τη πλευρά του κράτους. Χωρίς τη δικιά-τους ανοχή δεν θα είχε δημιουργηθεί ένα τόσο τεραστίο κύμα χαφιεδισμού.

Πρώτη καθίσαν στο σκαμνί την ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ, σε μια περίοδο που δεν είχαν απομείνει παρα λιγότες μοναχά μικροομάδες απ το κίνημα του 77. Από τις 7 Απριλίου 1979 και έπειτα, α-

κολούθησε ένα κύμα ερευνών και συλλήψεων σε ρυθμικά διαστήματα. Οι "ΚΤ" ήταν η μόνη οργάνωση που κατορθώσε να επιζήσει ύστερα από αυτό. Το Ανταρτικό είχε αρχίσει να αιμορραγεί όμως ακαταπαύστα, και η περίοδος-του δεν θα διαρκούσε ακόμα για πολύ.

Η δράση των "ΚΤ" δεν σταμάτησε, παρόλα αυτά, γρήγορα. Οι πτερύγες των ΚΙΝΗΜΑΤΙΩΝ και του ΚΟΜΜΑΤΟΣ εμφανίστηκαν ξανά, ενεργοποιημένες για πρώτη φορά σε διαφορετικά επίπεδα: οι "MONTIVENTISTI" ερρίξαν το κύριο βάρος της δουλειάς-τους -με την ανοιξιατική καμπάνια-τους (απαγωγή του Κιβίλλο)- στο κοινωνικοεπαναστατικό επίπεδο, ενώ οι ορθόδοξοι προσπαθήσαν να ισχυροποιήσουν την παλιά θέση-τους (απαγωγή του Ντοζιέρ). Η "λεία" όμως των δευτέρων επέσε γρήγορα στα χέρια ξανά της αστυνομίας (Δεκεμβρίς 81-Φλεβάρης 82).

Ένα νέο κύμα συλλήψεων ξέσπασε ξανά. Τούτη τη φορά χάρι στους προδοτές "PENTITI", που δελεάστηκαν από έναν νόμο, ευεργετικό γι αυτούς, που θέσπισε το κράτος. Τα άτομα αυτά ξέκοψαν από τον ενοπλό αγώνα και παρέδωσαν εκατοντάδες συντροφους-τους στα χέρια του κράτους. Η νέα αυτή επιθεσία σημάνε και την "τελευταία πράξη" για τις "ΚΤ". Το κράτος τις διέλυσε, δίνοντας τέλος σε έναν είκοσαχρονο κύκλο αγώνων που ξεκίνησε με το μεταναστευτικό κύμα των εργατών γης απ τον αγροτικό νοτό προς τον υπερβιομηχανοποιημένο βορρά.

Τα τελευταία γεγονότα είναι οδυνηρά: πάνω από 4000 "πολιτικοί κρατούμενοι" (έναν αριθμό που ούτε ο φασισμός δεν κατορθώσε να αγγίξει), μια δική κατά της ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ με το κατηγορητήριο της "ενοπλής εξέγερσης" που δεν ενδιαφέρει πλέον κανένα, και ένας "Τρίτος Δρόμος" για τους κατηγορούμενους ΝΕΓΚΡΙ και σία -ανάμεσα στους μιλίταντ και τους μετανιωμένους-, που θα εξελιχτεί όπως προβλέπεται σε μια εναλλακτική κουλτούρα, στύλ Δ. Γερμανίας. Ακόμα και η PRIMA LINEA κατέθεσε τα όπλα, τελευταία, για να αφιερωθεί στα "κοινωνικά".

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

"Αυτή είναι μοναχή η αρχή"- συμφωνοί. Δεν πιστεύετε, όμως, πως υπάρχουν πολλοί συντροφοί-σας, που μιλούσαν για το τέλος και την παρακμή του ενοπλου αγώνα;

Είναι πολλοί αυτοί που θέλουν να τα βλέπουν όλα μαύρα. Βεβαίως, είναι αλήθεια πως ο ενοπλος αγώνας που ξεπήδησε στις αρχές της δεκαετίας του 70 μέσα από το μεγάλο κύμα των ριζοσπαστικών φοιτητικών και εργατικών κινήσεων, έχει σήμερα ουσιαστικά τερματιστεί. Υπάρχει, όμως, και μια άλλη αλήθεια: ο ενοπλος αυτός αγώνας πέτυχε εν πάσει περιπτώσει μερικούς θεμελιώδεις στόχους-του.

Δηλαδή;

Πρώτα απ' όλα έδωσε ζωή τη δεκαετία του 70 σε κείνο το πυρηνό αιτήμα, σε κείνη την επιθυμία για επαναστατική αλλαγή που φλογίζει με πάθος ολοκληρωτό κορμί του προλεταριάτου στη διάρκεια των μεγάλων αγώνων του 68-69. Ένα αίτημα που κατέσπαζε από τις δολοφονικές απαντήσεις που έδωσε το κράτος με το κύμα των συλλήψεων και με τους νεκρούς της "Πιάτσα Φοντανα" (κρατικοφασιστική επίθεση το 69 στο Μιλάνο). Το ό,τι αυτός (ο ενοπλος αγώνας) όχι μόνο τόνισε και ισχυροποίησε ένα τέτοιο αίτημα μέσα στις ενοπλές οργανώσεις, αλλά ακόμα και σε ολοκληρωτές προλεταριακές περιοχές, είναι σίγουρα ένα θετικό αποτέλεσμα: το γεγονός αυτό συνεβάλλε στη δημιουργία μιας νέας γλώσσας και στη γεννέση νέων μεθόδων αντιμετώπισης του κράτους, των καπλών και της κυριαρχίας του λουφας.

Ποιοι είναι οι άλλοι στόχοι;

Εσπασε το μύθο, πως είναι αδύνατη μια επαναστατική και ενοπλή ανάπτυξη του ταξικού αγώνα μέσα στις μητροπόλεις, και τσάκισε ταυτόχρονα τις απ' το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο εγκαθιδρυμένες ισορροπίες και πολιτικές γεωγραφίες.

Αυτά ήταν ταμπού που χαλινάγουνταν όλες τις προοδευτικές, προλεταριακές διαθέσεις και οδηγούσαν στο καναλιζαρίσμα-τους μέσα στις γραφειοκρατικές-ρεφορμιστικές προοπτικές...

Δεν μπορεί να αρνηθεί κανείς το γεγονός, πως παρά πολλά κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά στρώματα έχουν σήμερα τη διάθεση να δώσουν μια λύση στα προβλήματα-τους και να πραγματοποιούν τις επιθυμίες-τους ακολουθώντας τον επαναστατικό δρόμο. Αυτή είναι μια μεγάλη νίκη-τόσο μεγάλη, που κάνει να φαίνεται η παρακμή των πολιτικο-στρατιωτικών μοντελλών που συνεβάλλαν σ' αυτή την ιστορία, σαν ένα σημαντικό γεγονός.

Περισσότεροι από 400 συλληφθέντες μέσα σ' ένα χρόνο, -δεν είναι αυτό ένα καλό επιχείρημα στα χέρια εκείνων που μιλούσαν για την παρακμή του ενοπλου αγώνα;

Προκειται για ένα "θορυβώδες" μάλλον, παρά για ένα ουσιαστικό επιχείρημα. Βλέπουμε τη διάλυση όλων εκείνων των δομών, που πάνω-τους στηριχόταν η μέχρι σήμερα μαχητι-

κοτητα-μας με αισιοδοξία. Κι αυτό γιατί γνωρίζουμε καλά,

- πως η δύναμη της ιδέας περί "ιστορικής αναγκαιότητας και δυνατότητας για μια επαναστατική αλλαγή των κοινωνικών σχέσεων" συνεχίζει να βρίσκεται στο επίκεντρο των πεποιθήσεων και των δραστηριοτήτων της προλεταριακής πρωτοπορίας των μαζών,

- πως η κρίση που μαστίζει την περίοδο αυτή ολοκληρωτό καπιταλιστικό οικοδόμημα, δεν μπορεί να βρει το δρόμο που θα οδηγούσε στη αναχαιτίση της κρίσης και της πιθανής εξέλιξής-της,

- πως οι ταξικές αντιθέσεις μέσα σε κάθε γκέιτο οδηγούσαν προς μια καταστροφική και επαναστατική εκρήξη.

Για τον λόγο αυτό, επαναλαμβάνουμε συνεχώς πως δεν προκειται παρά για μια νέα αρχή.

Θέλετε δηλαδή να πείτε, πως η διάλυση της OCC (της -ενοπλής -μαχομένης κομμουνιστικής οργάνωσης) είναι αντιστροφής αναλογία προς την αυξανόμενη ένταση των ταξικών αντιθέσεων -ή πως αλλιώς το βλέπετε;

Υπήρξαν ένα σωρό δυνάμεις που πραγματώσαν, κατά κάποιον τρόπο, και θεμελιώσαν στη διάρκεια αυτών των χρόνων τον ενοπλό αγώνα: GAP, BR, NAP, PL, PAC καθώς και χιλιάδες άλλοι πυρήνες του κινήματος. Εκείνο, που ανάμεσα σ' άλλα κατορθώθηκε και τους ενώνε, ήταν μια πολύ απλή σκέψη: η πραγματοποίηση του ενοπλου αγώνα.

Τα προγράμματα για το περασμένο στον κομμουνισμό ή τα σχέδια για την αναμόρφωση των μητροπόλεων, -όλα αυτά θα ξεπηδάγαν μέσα απ' την πορεία των πραγμάτων. Να καί, όμως που δεν έγινε.

(...)

Κανένα σχήμα (του ενοπλου αγώνα) δεν κατάφερε να κάνει το μεγάλο άλτο -παροτί. Όλοι είχαν προγραμματίσει τις λανθάνουσες τάσεις μέσα στο προλεταριάτο των μητροπόλεων, και παροτί μπορούσαν να συλλέξουν μέσα από τις διαφορές και ρευστές μορφές εκφράσεως-τους έναν σημαντικό αριθμό εμπειριών.

Η μεροληπτικότητα, έτσι, των οργάνων, των προγραμμάτων και των βάσεων προτύπου δημιουργημάτων οδηγούσαν σε μια κατάσταση αυξανόμενης αποξένωσης απ' τις πιο βασικές τάσεις του κινήματος. Αυτό ήταν κι η αιτία της βαθμιαίας, αλλά αναποφύεκτης σκληρύνσης και απολυθώσης. Το αποτέλεσμα ήταν να αποκτήσουμε μια γνώση απ' όλα αυτά και να παρούμε μια βαθμιαία ανασα, τέτοια που να μας επιτρέπει να ξαναδούμε λεφόνε πάνω στα αίτια της απογοήτευσης.

(...)

Το προλεταριάτο των μητροπόλεων ήταν από "καταβολή", και δίχως εξαίρεσεις, διαφοροποιημένο με βάση τη θέση που κατείχε κανείς μέσα στις παραγωγικές και ανταλλακτικές σχέσεις -δίχως να εννοούνται εδώ μόνο οι οικονομικές σχέσεις, αλλά πολύ περισσότερο και οι σχέσεις με τους ρόλους και τους κανόνες, που δεν είναι απαραίτητο να ανταποκρίνονται σε μια συνειδητή ταυτότητα. Αυτή η τελευταία είναι μια κοπιαστική κατακτίηση που προϋποθέτει σκληρούς αγώνες εναντίον στην επιστήμη ιδεολογία που έχει μεταδοσει παντού η μπουρζουαζία.

(...)

Αυτό σημαίνει, πως το παιχνίδι ανάμεσα στην επανάσταση και την αντεπανάσταση δεν αρχίζει μα ούτε και τελειώνει με την "ενοπλή παλη"

Υπάρχει μια πιο βασική αντιπαράθεση που διαρκεί 24 ώρες το 24ωρο και 365 μέρες το χρόνο: Είναι η αντιπαράθεση μέσα στην οποία μορφοποιείται επαναστατικό ολήμας η πρακτική ή που αντιθέτως εμποδίζεται άμεσα απ' αυτή. Τούτη είναι η μάχη που χάσαμε και που εκμεταλλεύτηκε το κράτος των μητροπόλεων για να φέρει σε αντιμετώπιση τους τους μαχητές, τη στιγμή που βρίσκονταν σε κρίση, και να κάνει το ένα τμήμα να αντιμετωπίζεται το άλλο.

(...)

Οι "MONTIVENTISTI", το τμήμα αυτό των "ΚΤ", επεξεργάστηκε και αναπαρήχθη για το λόγο ακριβώς πως περάσε πλέον μέσα σε ένα πλουραλιστικό και αντιδογματικό κίνημα.

(...)

Ας ερθούμε τώρα στις κοινωνικές αναδιαρθρώσεις των παραγωγικών, πολιτικών και πολιτιστικών δομών... ποιες επιδράσεις είχαν οι αλλαγές αυτές πάνω στο επαναστατικό κίνημα;

Αν περιορίσουμε στις "ΚΤ", είναι σίγουρο πως επεδράσαν εκρηκτικά. Μέσα σε μια κοινωνία που γνώριζε βαθειές και εκτεταμένες αλλαγές, οι "ΚΤ" παρέμειναν φυλακισμένες μέσα στα αρχικά-τους πρότυπα, που μετεξελίχθηκαν για τον λόγο αυτό σε έναν ιδεολογικό μύθο, ακαμπτό και ανίκανο να δει τα νέα προβλήματα που έθεταν τα νεοανερχόμενα κοινωνικά σχήματα και τα νέα επαναστατικά υποκείμενα.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός, πως οι "ΚΤ" δεν μπορούσαν να κατανοήσουν ούτε καν και αορίστα το κίνημα του 77, αν και το κίνημα αυτό είχε φέρει σε κρίση, με τον πλούτο του δυναμικού και της γλώσσας-του ολή εκείνη την ταυτότητα της Αριστεράς που γεννήθηκε στη δεκαετία του 60.

Παρομοία, δεν είναι ακόμα τυχαίο πως οι ριζοσπαστικοί μετασχηματισμοί των ταξικών δομών, που προκαλέσαν σαν αμυντικό χτύπημα το κεφάλαιο με την Πληροφορική Επιστήμη (INFORMATIK), παραγνωρίστηκαν πλήρως, τόσο στην ανάλυση όσο και στην μέθοδο του αγώνα.

Συμφωνοί: ποια είναι όμως η αιτία που δεν μπορούσαν να διατηρηθούν οι αρχικές περιφερειακές δομές των "ΚΤ" μέσα στη παροδο του χρόνου;

Πρέπει να λάβει υπ' όψιν-του κανείς, πως οι "ΚΤ" προηλθαν μέσα από την άνοδο των μαζικών κινήσεων, που είχε προκαλέσει η καπιταλιστική ανάπτυξη του 68-69. Κινήματα που "παγώσαν" με την κρίση της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας, απ' τα μέσα της δεκαετίας του 70.

Οι αρχικές περιφερειακές δομές, είχαν σαν στόχο την σταθεροποίηση μέσα στα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα του ενοπλου αγώνα, κι αυτό μέσα από τους αγώνες του εργατή-μαζα. Το πρότυπο όμως του εργατή-μαζα, ξεπεράστηκε μέσα από την κρίση και τα αποτελέσματα που επεφερε με τη μέθοδο της Πληροφορικής Επιστήμης.

(...)

ΙΑΠΩΝΙΑ: ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΡΙΖΩΝΕΙ...

Παρα την συνεχιζόμενη καταστολή από τις παραστρατιωτικές ομάδες της Ασφαλείας, το αναρχοσυνδικαλιστικό κίνημα στην Ιαπωνία βρίσκεται σε πλήρη ανοδό. Οι ομάδες αυτές της Ασφαλείας επετέθησαν πριν λίγο καιρό σε μια απεργία που οργάνωσε ένα τμήμα των υγειονομικών υπηρεσιών με την υποστήριξη μερικών συντροφων της περιοχής Saitama (κοντά στο Τόκιο) και έκανε πολλές συλλήψεις. Η αστυνομία έρευνήσει επίσης το διαμερίσμα ενός συντροφου, κατέσχεσε την κάρτα μέλους και κατέστρεψε το διαμερίσμα. Μετά από αυτό, φασίστες αρχισαν να απειλούν τηλεφωνικά τους υποστηρικτές της απεργίας.

Παρα την συνεχιζόμενη όμως καταστολή, η αναρχοσυνδικαλιστική παλη συνεχίζεται. Μαζί με την έκδοση διαφόρων μπροσούρων, η αναρχοσυνδικαλιστική οργάνωση της Ιαπωνίας εξέδωσε και ένα μηνιαίο όργανο, την RENTAI (=Αλληλεγγύη). Οι συντροφοί της RENTAI κάνουν συνεχώς προσπάθειες για την αναζωπύρωση του γιαπωνέζικου εργατικού κινήματος. Σε αναμνηστικό τους κατηγγέλλαν ανοιχτά την πολιτική της

ταξικής συνεργασίας που ακολουθούν τα συνδικάτα, και ακόμα πως με τα καλπικά επιχειρήματα-τους εμποδίζουν την Άμεση Δράση.

Οι γιαπωνέζοι συντροφοί συγκεντρώνουν τώρα τις προσπάθειες-τους στον αλληλεγγυό αγώνα με τους εργάτες της Ασίας και της λατινικής Αμερικής εναντίον στην εκμετάλλευση του γιαπωνέζικου καπιταλισμού. Έχουν αποκτήσει επαφές με όλες τις χώρες εκείνες της λατινικής Αμερικής που έχουν κυριευθεί από γιαπωνέζικες πολυεθνικές. Έτσι, για παράδειγμα, υποστήριξαν τις απεργίες των μεξικανών εργατών εναντίον στην αυτοκινητοβιομηχανία NISSAN.

Το αναρχοσυνδικαλιστικό κίνημα της Ιαπωνίας έχει ζωτική σημασία για ολοκλήρωση την περιοχή του Ειρηνικού, γιατί σε συνάρτηση με τις επεκτατικές τάσεις του γιαπωνέζικου καπιταλισμού, μπορεί να συνεισφέρει με την αλληλεγγύη-του στην ισχυροποίηση του εργατικού κινήματος των διαφόρων ασιατικών και λατινοαμερικανικών χωρών, και πιθανότατα στην γέννηση νέων αναρχοσυνδικαλιστικών οργάνωσεων.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ..

Γον επόμενο χρόνο έχει προγραμματιστεί ένα παγκόσμιο αναρχικό φεστιβάλ στη Ν.Υορκ. Οι διοργανωτές από το "Λίμπερταριαν Μπουκ Κλαμπ" προετοιμαζουν ήδη ένα τεραστιό κυκλο διοργανώσεων: εκθέσεις τέχνης, προβολές φιλμ, μουσικές εκδηλώσεις, ποιητικές βραδύες, κυκλοι σπουδών και εργασιών κι άλλα πολλά.

Το φεστιβάλ αυτό συνδέεται με την επιθυμία, να δοθεί η ευκαιρία στους αναρχικούς όλου του

κόσμου να ανταλλάξουν πληροφορίες για θέσεις και στρατηγικές πάνω στην πορεία του αναρχικού κινήματος.

Οι διοργανωτές κανουν εκκλήση σ όλους τους αναρχικούς του κόσμου να προβληματιστούν πάνω σε πιθανούς τρόπους συνεργασίας-τους και να ειδοποιήσουν στην διευθυνση:

Libertarian Book Club
GPO BOX 842
New York
NY 10116 USA

Πρέπει, δηλαδή, να ξαναεπιστρέψουμε στο πρόβλημα της οργανωτικής μορφής της μελιταντ δράσης, δίχως να προσπαθήσουμε να δώσουμε αμέσως μια λύση, προτού αναπτυχθεί ένα σύνολο από μεθόδους παλης, τέτοιες που να μπορούν να αντεξούν στις δοκιμασίες.

Ένα τέτοιο γεγονός απαιτεί, φυσικά, την αποδοχή (της λογικής) της "διαφορετικής" μεθόδου, σαν συστατικό στοιχείων εκείνων των κολλεκτιβών που θα βαδίσουν προς αυτή τη κατεύθυνση.

Μια ανανεωμένη πρόταση του "φεντεραλισμού";

Όχι, τίποτα τόσο κραυγαλέο.. Το θέμα είναι, πως μετά την αποτυχία του μοντέλλου της OCC -μοντέλλο που μέχρι χθες θεωρούνταν από πολλούς συντροφους σαν "σιγούρο"- αρχισαν βαθμιαία να εμφανίζονται νέες τάσεις, που πρέπει να ιδωθούν τώρα θετικά. Αυτό βεβαίως δεν μας εμποδίζει να πούμε, πως τέτοιες τάσεις συχνά περιορίζουν την δημιουργικότητα-τους στον ένα ή στον άλλο τομέα των καπιταλιστικών σχέσεων.

Πρέπει να συμπερανουμε, συνολικά μέσα απ όλη αυτή την πλουραλιστική ταυτότητα, πως κάθε ένας -όπως και πριν με την συλλογική αποφασιστικότητα για την ανοικοδόμηση ενός κοινωνικού ανταρτικού, με στοχο το περασμά στον κομμουνισμό- πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες-του μέσα σ αυτό το προτσές και να αφήσει κατά μέρος τις ανυπομονήσιες, τις αναγκές, τις επιθυμίες και τις αντιφάσεις-του.

Τελικό συμπέρασμα: στρατηγικότητα στην παλη εναντίον στο κράτος των μητροπόλεων, αλλά διαφοροποίηση στις μεθόδους παλης και στις κολλεκτιβές;

Ναι, κατι τέτοιο. Είμαστε πεπεισμένοι, πως μπορούμε να πετύχουμε το υψηλότερο επίπεδο ενότητας και επικοινωνίας με όλες τις παρανομές και ανταγωνιστικές τάσεις που οργάνωνονται στα γκέτο των μητροπόλεων, στα εργοστάσια -που παραμένουν το πιο αποφασιστικό εδαφός της αντιπαραθέσης-, μέσα στις φυλάκες και γενικά σε κάθε χώρο όπου παραγει και αναπαραγει ο κα-

πιταλισμός τις σχέσεις εξουσίας και εκμετάλλευσης.

Μεσα απ την αναζήτηση αυτής της επικοινωνίας θα προκύψει σιγούρα ένας Κοινός Λόγος, που θα πραγματώσει την μεταβαση στον κομμουνισμό, την μεταβαση στο Λόγο της πραγματικής Ζωής.

Ποιο ρολό παίζουν τα "θρανσμάτα" μέσα σ όλο αυτό το σεναριο;

Αποτελούν μια συμβολή στη συλλογική συζήτηση, σχετικά με τις προοπτικές. Η εποχή των στρατηγικών αποφάσεων εσθίρη μαζί με την OCC.

Τώρα βρισκόμαστε σε μια φάση, όπου κάθε ένας που πιστεύει πως έχει κατι να πει για το οποιοδήποτε θέμα της κοινωνικής επανάστασης, έχει τη δυνατότητα του λόγου, του ήχου και της εικόνας -έτσι ώστε να γίνει αντιληπτός. Και μάλιστα χωρίς να φοβάται την πολυφωνία, γιατί η πολυφωνία του προλεταριάτου των μητροπόλεων έχει σε κάθε περίπτωση τον απαραίτητο χώρο για τις ποικιλομορφίες των παρανομών τάσεων, κι είναι γι αυτές ο κοινός τόπος συνάντησης των διαφορών-τους.

ΧΙΛΗ

ΑΜΕΣΗ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Μεχρι το πραξικοπημα της 11 Σεπτεμβρη 1973 η Χιλη ειχε ενα καλα οργανωμενο εργατικο κινημα και μια ισχυρη αριστερα. Το φασμα αρχιζε απο το κομμουνιστικο και το σοσιαλιστικο κομμα μεχρι και οργανωσεις οπως η "Movimiento Izquierda Revolucionario" (MIR) που προπαγανδιζε τον ενοπλιο αγωνα. Τα χιλιανα συνδικατα ειχαν με την παροδο του χρονου αυξηθει και τα μελη τους εφθαναν το 1973 τα 940810 μελη. Ειχαν οργανωσει περιπου το εναντιο των εργαζομενων. Η στρατιωτικη δικτατορια εκμηδενισε ομως τη σχετικη αυτη δυναμη των εργατικων οργανωσεων, που μαζι με την αιματηρη τρομοκρατια και τη γνωστη καταδιωξη ολων των αριστερων δραστηριοτητων καταφερε να καταστρεφει την δομη των παραδοσιακων ενωσεων.

Παρα την μεγαλη αυξηση τοσο του εργατικου δυναμικου οσο και του αριθμου των ανεργων, ο συνολικος αριθμος των μελων των συνδικατων το 1977 ηταν μονο 916569. Ας ληφθει υπ οψη, πως το τοτε ενιαιο συνδικαλιστικο κινημα CUT διαλυθηκε και καταστραφηκε, ενω οργανωσεις διαφορων τασεων αντιμαχονταν η μια την αλλη. Αυτος ομως δεν ειναι ο μοναδικος λογος για την εξασθενιση των παραδοσιακων συνδικαλιστικων δομων: ο αριθμος των πραγματικα εργαζομενων μειωθηκε περιπου κατα 10%, και ο συνδεσμος των νεων εργατων με τις παλιες μορφες των ταξικων συγκρουσεων εχει χαλαρωσει αισθητα: η UNIDAD POPULAR η CUT κ.α ειναι γι αυτους μοναχα ιστορια. Δεν μπορουμε δηλαδη να αιτιολογησουμε την ελλατωση της δυναμης των συνδικατων μονο με βαση την καταπιεση που ασκει το καθεστος.

Ιδιαίτερα αισθητή γίνεται η εξελίξη αυτή στον χώρο των πρωηνκαλα οργανωμενων εργατων γης (δες πινακα:)

Κατα το τελος του 1973 η CUT ειχε 130 μεμονωμενα συνδικατα, απ τα οποια τα 97 ειχαν αναπτυξει μια σημαντικη συνδικαλιστικη δραση - ο,τι και να σημαινει αυτο. 35000 ανθρωποι εμπιστοσυνης και συνδικαλιστες ηταν ενεργοι. Σημερα υπαρχουν μονο 51 μεμονωμενα συνδικατα, που εχουν βρει στεγη κατω απο διαφορες οργανωσεις: COORDINADORA NACIONAL SINDICAL, UNION DEMOCRATICA DE TRABAJADORES, UNTRACH κλπ. Οι σχεσεις των οργανωσεων αυτων με τις οργανωσεις της βασης ειναι πολυ ασταθεις, και οι δομες των συνδικαλιστικων αποφασεων δεν ειναι καθαρα προσδιορισμενες. Σε αυτα ερχονται να προστεθουν ο κατακερματισμος των εργατων, η απωλεση 35000 οργανωμενων συνδικαλιστων, που ειτε δεν μπορουσαν πια να συμμετεχουν στις λειτουργιες, ειτε εξαφανιστηκαν, ειτε δολοφονηθηκαν. Τις θεσεις των ατομων αυτων κατελαβαν προσωπα πιστα στο καθεστος.

Με το πραξικοπημα διακοπηκε και η ιστορικη συνεχεια της συνδικαλιστικης αυτοσυνειδησης. Ελειπε η δυναμη με την οποια η CUT ειχε δρασει πολιτικα και κοινωνικα μεσα στη ζωη της χωρας.

Μια πεζη κριτικη ηρθε κι αυτη επιπλεον να προστεθει εναντια στη παραδοσιακη αριστερα και

τα συνδικατα, οσον αφορά τα λαθη που εκαναν. Βαθμιαια ομως, ο συγκεντρωτισμος, η εμπιστοσυνη στην ηγεσια και ο ιδεολογικος συνδεσμος με τα κομματα και με τον κοινοβουλευτισμο εγιναν αντικειμενο μιας εντονης κριτικης. Το κομμουνιστικο κομμα φυσικα, καθώς και η ουρα-του το πρωην ριζοσπαστικο αριστερο MIR συνεχισαν την παραδοσιακη πολιτικη-τους σε συμμαχια με τις φραξιες του διαλυμενου σοσιαλιστικου κομματος του Σαλβατορ Αλλιεντε: επινοηση αποτελεσματικων μεσων για την συνδεση με τον κοσμο, πολιτιστικη τακτικη, νεα καλεσματα καθε μηνια, νεα συνθηματα κλπ. Η πολιτικη ομως αυτη συνανταει ολο και περισσοτερο την αρνηση του κοσμου. Το χιλιανο μοντελλο μπαινει οικονομικα και πολιτικα σε μια νεα φαση. Ειναι αναγκαιες λοιπον νεες μορφες οργάνωσης του λαου.

Το κρατος δεν προσφερει πια αλλες κοινωνικες παροχες. Τα προβληματα των ανεργων, η ζωη στις διαφορες περιοχες της πολης, η υγειονομικη πολιτικη, η εκπαιδευση και η κοινωνικη ασφαλιση δεν απασχολουν πλεον τον Πινοσετ και την καστα των στρατηγων και των γραφειοκρατων-του. Το κρατος εγκαταλειπει ολοκληρους τομεις των πολεων στη τυχη-τους, γιατι συμφωνα με την

Συνδικαλιστικες οργανωσεις των εργατων γης		
Ονομασια συνδικατου	Αριθμος των μελων	
Libertad	43.798	16.150
Ranquil	132.294	20.000
Triunfo Campesino	62.073	24.162
Unidad Obrera Campesina	39.675	18.000
Federacion Sargento Candelaria	2.989	2.000
Συνολο:	280.289	80.132
Διαφορα:		200.157

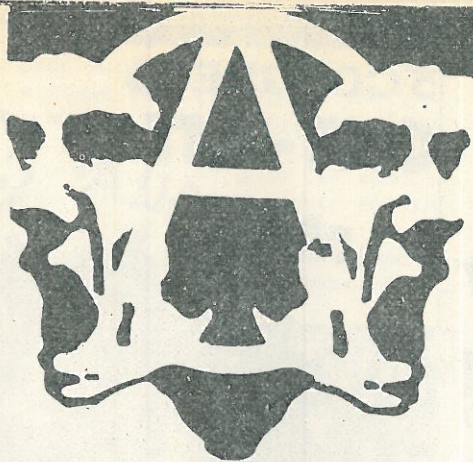
καπιταλιστική σκεψη δεν είναι παραγωγικοί, δεν αποφέρουν υπεραξία, και έτσι ούτε και κερδη. Χωρίς κρατος, χωρίς κοινοβουλευτικο σωμα χωρίς κομματα και ισχυρα συνδικατα, ολοκληρα κοινωνικα στρωματα είναι αναγκασμενα να οργανωσουν με τις δικές-τους προσωπικα δυναμεις τον αγωνα της επιβίωσης και να ανοικοδομησουν νεες μορφες συνυπαρξης. Ο χωρος κυριαρχιας του κρατους καταλαμβάνεται κομματι-κομματι απο τοπικες και περιφερειακες οργανωτικες δομες, που λειτουργουν ανεξαρτητα: ομαδες ανεργων, ομαδες αστεγων, ομαδες για το μπουκοταρισμα της πληρωμης του ηλεκτρικου και του νερου, πολιτιστικες οργανωσεις, κεντρα νεοτητας, χριστιανικες κοινοτητες βασης, οργανωσεις του ινδιανικου πληθυσμου Μαπουχες, κοοπερατιβες τροφιμων, κοινοτητες για τα φωνια, κολλεκτιβες παιδικων σταθμων, κουζινες για την τροφοδοσια των απεργων, συνδικαλιστικη αυτοβοθηθεια, γυναικειες ομαδες, ομαδες για τα ανθρωπινα δικαιωματα, ομαδες για τα συνδικαλιστικα δικαιωματα, ενωση των συγγενων των φυλακισμενων κλπ.

Η συνδικαλιστικη οργανωση βασιζεται συνηθως στη βαση των συνδικατων. Η δικτατορια, θεσπιζοντας εναν νομο σχετικα με τις μισθολογικες διαπραγματευσεις, απεβλεπε στο να αποδυναμωσει τα μεγαλα συνδικατα, εκεινα δηλαδη που ηταν οργανωμενα σε εθνικο επιπεδο. Αυτο ειχε σαν αποτελεσμα να ενισχυθουν οι οργανωτικες δομες των (τοπικων) εργοστασιακων συνδικατων και οι μαχητικοι εργατικοι αγωνες να ελεγχονται δυσκολοτερα αποτι τοτε που αποφασιζονταν απο συγκεντρωτικες συνδικαλιστικες ενωσεις.

Τα εργοστασιακα αυτα συνδικατα διατηρουν την ανεξαρτησια-τους, παροτι πολλες φορες συνασπιζονται σε τοπικες οργανωσεις, οπως πχ στο Vicuna Mackenna, μια βιομηχανικη περιοχη του Σαντιαγκο, οπου ιδρυθηκε μια ενωση με το ονομα "Solidaridad" σε ενδειξη συμπαραστασης με την πολωνικη "Αλληλεγγυη". Οι εργατες αυτοι φαινεται πως θελησαν να δειξουν συμβολικα, δινοντας αυτο το ονομα στην οργανωση-τους, πως στην ουσια ολες οι δικτατοριες είναι ιδιες κι ας μασκαρανουνται κατω απο διαφορετικες ιδεολογιες. Μονο η αλληλεγγυη είναι το μεσο για την ανατροπη της δικτατοριας.

Το συνδικατο "Solidaridad" λειτουργει συμφωνα με τα κλασσικα συνδικαλιστικα προτυπα: το πρωτο σημαντικό σημειο είναι η αυτονομια της συνδικαλιστικης δρασης, τελικος σκοπος, η ενοτητα των εργατων. Κατα τη διαρκεια μιας απεργιας σε μια επιχειρηση με το ονομα PANAL, το εργοστασιακο συνδικατο οχι μονο υποστηριχθηκε απο τις αλλες οργανωσεις του ιδιου κλαδου αλλα κι απο τους εργατες χαλκου της Chuquicamata που προσφεραν ενα μερος του μισθου-τους, απο μια ενωση εργατων στα συνθετικα ειδη, απο νεολαϊστικες ομαδες και θρησκευτικα ιδρυματα.

Οι εργατες απο το MAIPU, μια αλλη βιομηχανικη πολη της Χιλης ενωθηκαν στις 7 Αυγουστου 1980. Εργοστασιακα συνδικατα απο 11 μεγαλες βιομηχανιες συμμετειχαν στην ενωτικη αυτη συνηθηση, οπου δηλωθηκε πως επιδιωξη των εργατων είναι η ενοτητα και η συνεργασία ολων των συνδικαλιστικων οργανωσεων, με στοχο την ισχυροποιηση-

τους και την ενεργο συμμετοχη της βασης μεσα σ αυτες.

Το Φεβρουαριο του 1982 σχηματισθηκε η Comision de Renovacion Sindical (Επιτροπη για την συνδικαλιστικη ανανεωση - CRS), που σαν στοχο-της εχει την οικοδομηση μιας κοινωνικης δυναμης και μιας εναλλακτικης λυσης μπροστα στην εξουσια των τυραννων, της οποιας (οργανωσης) η αυτονομια θα πρεπει να γινει σεβαστη απο τα πολιτικα κομματα, ετσι ωστε να μπορεσει να ακολουθησει μια ελευθερη εξελιξη χωρις ανταγωνισμους με τα αλλα συνδικαλιστικα σωματα.

Τα γεγονοτα αυτα είναι μια καινούργια εμπειρια για το χιλιανο εργατικο κινημα. Δεν πρεπει ακομα να ξεχναμε, πως η CUT παρολες τις συνδικαλιστικες προσβασεις μεσα στις δεκαετιες του 50 και του 60 που ειχε, εξελεγε μονιμα τα ηγετικα-της στελεχη συμφωνα με την αναλογια εκεινη που αντιστοιχουσε στη δυναμη των κομματων. Οι παραδοσιακες σχεσεις, σημερα, αναμεσα στα κομματα και στα συνδικατα, που για την κλασσικη σοσιαλδημοκρατια θεωρουνταν παντα το σκαλι για την μεταβαση στον "επιστημονικο σοσιαλισμο, αρχισαν να αμφισβητουνται. Η δημοκρατια της βασης είναι η νεα θεμελιωδης αρχη για τις καινούργιες γενιες των χιλιανων αντιστασιακων.

Ο πρωην προεδρος της "Frente Unitario de Trabajadores" (FUT), που πολιτικα συγγενευει με την χριστιανοδημοκρατια, Carlos Frez, παραδεχτηκε σε μια συνεντευξη-του στις 6 Γεναρη 1982, πως μονο η ανεξαρτητη δραση των εργατων μπορει να βαλει φρενο στην δυναμη του στρατου. Ολοι οι τομεις της αντιστασης, οι εργατες, οι γυναικες, οι νεοι, οι κοοπερατιβες κλπ, πρεπει να ενωθουν για να αντισταθουν στην δικτατορια.

Τα πολιτικα κομματα δεν διαθετουν πραγματικη δυναμη. Στην πραγματικοτητα δεν προτεινουν κανενα διαφορετικο μοντελλο απο αυτο που εξουσιαζει σημερα. Εχουν εγκλωβιστει στο παρελθον και δεν εχουν απαντησεις για τα προβληματα του σημερα, και φυσικα ουτε και για κεινα του μελλοντος.

Τα συνδικατα πρεπει να ενισχυθουν σε τοπικο επιπεδο και να αποκτησουν προσβασεις μεσα στις κομμουνες, μεσα απο τις ενωσεις που εχουν οργανωθει απο τους ιδιους τους νεους και τους κατοικους.

Παροτι το κινημα αυτο βρισκεται ακομα στο εμβρυακο-του σταδιο, φαινεται πως προσφερει σημαντικες εξελιξεις. Εκει οπου ο στρατος, η γραφειοκρατια και το κεφαலைο εγκυαλειπον την μεριμνα για την οργανωση της κοινωνικης ζωης, γιατι συμφωνα με τον καπιταλιστικο ορθολογισμο δεν αποφerei κερδος,

εκει γεννιεται και η αλληλοβοθηθεια. Μια νεα συνειδηση ξεπηδαει μεσα απο τη γνωση, πως τα κομματα και οι οργανωσεις της παλιας μορφης δεν είναι αναγκαια για να οργανωθει η εκπαιδευση, η παροχη γαλατος στα παιδια, η παροχη φαρμακων κλπ. Η στροφη κατα της πατριαρχικης νοοτροπιας των αριστερων στελεχων -που υπαρχει εντονα στη Χιλη- δημιουργησε εναν αυταυταρχικο πυρην, που θα μπορουσε να συμβαλλει στην ανατροπη της στρατιωτικης δικτατοριας.

Ακομα κι αν οι χιλιανοι αντιστασιακοι αγωνιστες δεν διαθετουν εναν πλουτο εμπειριων πανω στην ελευθεριακη θεωρια και πραξη, μπορει κανεις, παρολα αυτα, να πει πως εδω -στον τρίτο κοσμο- δημιουργειται επιτελους ενα απελευθερωτικο δυναμικο, που ξεπερνει τις παλιες αντιληψεις της σοσιαλδημοκρατιας και του λενινισμού.

COMISION DE RENOVACION SINDICAL -CRS-

Επιτροπη για την συνδικαλιστικη ανανεωση στη Χιλη

Φυση και προοπτικες:

- Η CRS είναι μια οργανωση που επιδιωκει την ανανεωση του εργατικου κινηματος. Πιστευει πως ο εργατης πρεπει να μετατραπει σε μια συνειδητη προσωπικοτητα και να συμμετεχει ενεργα στην ανοικοδομηση ενος αυτονομου κινηματος.

- Η CRS θελει να προσφερει βοθηθεια στις διαφορες συνδικαλιστικες οργανωσεις βασης, διχως να βλαψει τις κοινοτικες, επαρχιακες εθνικες ή τοπικες οργανωσεις στις οποίες θα μπορούσαν να ανηκουν. Κι αυτο, γιατι ακριβως εκει μεσα θα δημιουργηθουν οι συνθηκες για την οικοδομηση ενος τεραστιου κινηματος για την συνδικαλιστικη ανανεωση, κινηματος οργανικου, που θα ανοιξει τονδρομο για την αυτονομα οργανωμενη κοινωνικη δυναμη των εργατων.

- Η αυτονομια πρεπει να επιτρεπει στην CRS να δημιουργει τις δικές-της ιδεολογικες σκεψεις, τις στρατηγικες και την τακτικη-της διχως κανενα εμποδιο, εκτος απο αυτα, φυσικα, που καθοριζονται απο τις εσωτερικες δομες της βασης και βρισκονται στην υπηρεσια της εργατικης ταξης.

- Ανανεωση σημαίνει ικανοτητα για μια καλυτερη αναλυση της σημερινης καταστασης της εργατικης ταξης, και προσπαθειες που θα την οδηγησουν μακρια απο την βαθεια-της κριση.

- Απορριπτουμε τα πολιτικα και συνδικαλιστικα δογματα μεσα στον χωρο της εργατικης ταξης, και προπαγανδιζουμε την αναγκη της προσαρμογης των εργατικων στοχων με την συγχρονη πραγματικοτητα.

- Σαν τελευταιο σημειο, προβλεπεται η συνεργασία με αλλες πολιτικες και συνδικαλιστικες οργανωσεις καθώς και με μαζικες οργανωσεις, που βαζουν σαν προοπτικη την δημιουργια μιας αυτονομης εργατικης δυναμης. Κι ολα αυτα παντα με στοχο την ανοικοδομηση μιας καινούργιας κοινωνιας, σαν προϊόν της δημιουργικητητας, του αγωνα και της αποφασιστικητητας των εργατων

CNT ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ 6^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η CNT αναδιοργανώθηκε τον Δεκέμβριο του 1977. Κατά την μεταφρανική περίοδο, στο πρώτο συνέδριο στη Μαδρίτη, υιοθετήθηκαν κατά ένα μεγάλο μέρος τα παλιά προτυπα οργάνωσης της CNT. Οι διαφωνίες για τη υιοθέτηση αυτή οδήγησαν σε σχίσμα και στην αποχώρηση μερικών ομάδων που το 1979 σχημάτισαν μεταξύ των άλλων και τα Αυτόνομα Εργατικά Συνδικατά (SAT), με πρόγραμμα καθαρά συνδικαλιστικό. Η CNT παρέμεινε πιστή στον αναρχικό τρόπο σκέψης.

Το 1980 η CNT διασπαστηκε για δεύτερη φορά. Το πρόβλημα εκείνο που προκάλεσε τις περισσότερες διαφωνίες ήταν το αν θα συμμετάσχουν στις εκλογές για τα εργοστασιακά συμβούλια, παρόλο που τα συνδικατά, σύμφωνα με έναν νόμο, αποκλείονταν από σημαντικά ζητήματα και έμεναν τα χέρια-τους δεμένα για παραδείγμα, τα εργοστασιακά συμβούλια δεν μπορούσαν να κοινοποιήσουν στους εργαζομένους κάτι, αν αυτό θεωρούνταν βλαβερό για την επιχείρηση.

Η διασπασή έγινε από την CNT-Imputadora ή CCT (τάση Βαλεντία), που παροτι δεν αρνείται τις αντιεξουσιαστικές-της αρχές, επιμένει να συμμετέχει, για λόγους τακτικής, στις εκλογές για τα συμβούλια αυτά. Η τάση αυτή δεν θελήσε, σε διεθνές επίπεδο, να έρθει σε επαφή με "οργανώσεις ιδεολογικής μορφής που υπάρχουν μόνο στα χαρτιά", αλλά επεδίωξε να αποκτήσει διασυνδέσεις μόνο με άτομα οργανωμένα σε συνδικατά, αναρχοσυνδικαλιστές ή επαναστατές συνδικαλιστές. Η CNT-CCT δεν θελήσε να δεσμευτεί από τις αποφάσεις του 5ου Συνεδρίου.

Κάτω από το παλιό όνομα της CNT μείναν μόνο όσοι αισθάνονταν συνδεδεμένοι με τις παλιές αρχές του αναρχοσυνδικαλισμού. Μπούκοταρ ανε τις εκλογές για την ανάδειξη εργοστασιακών συμβουλίων και ταχθή-

καν υπέρ των, θεωρητικά απαγορευμένων, εργοστασιακών συνελεύσεων. Η πρακτική αυτή, όμως, έγινε πράξη μόνο εκεί όπου η CNT διέθετε την πλειοψηφία των εργατών.

Η υποταγή των CCOO (κομμουνιστικό συνδικατο), της UGT (σοσιαλδημοκράτες) και της USO (ανεξάρτητο χριστιανικό συνδικατο) στον νόμο αυτό χωρίς την παραμικρή ένδειξη αμφισβήτησης-του, οδήγησε στην αποτυχία της πολιτικής της CNT. Η CNT συνέχισε την παραδοχή της IIA (Διεθνής Ένωση Εργαζομένων -όνομα της Α.Διεθνούς) και ενδιαφέρθηκε για σχέσεις με αναρχικές και αναρχοσυνδικαλιστικές ομάδες του εξωτερικού, παρόλο που αυτές σε πολλές χώρες ήταν και είναι αριθμητικά αδύναμες και δεν διέθεταν προβάσεις μέσα στις κοινωνίες-τους.

ΤΟ ΕΚΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΗ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

(12.1 - 16.1.1983)

Το μπούκοταρισμα των εκλογών συνεβале κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων χρόνων στην περεταιρω εξασθένιση της CNT (Ο σημερινός αριθμός των μελών-της δεν ξεπερνά τις 80.000). Πολλά μέλη για τον λόγο αυτό εξεφράσαν την επιθυμία να παίρνουν στο μέλλον μέρος στις εκλογές. Μερικοί υποψήφιοι της CNT έθεσαν μάλιστα υποψηφιότητα πριν να παρθεί η απόφαση του συνεδρίου και εκλεχτήκαν. Η επιχειρηματολογία-τους στηρίχθηκε κυρίως στις νέες συνθήκες που δημιουργήθηκαν κάτω από τη νέα σοσιαλιστική κυβέρνηση. Τα δύο μεγαλύτερα συνδικατά οι CCOO και η UGT δέχτηκαν τους νόμους της κυβέρνησης, και δημιούργησαν έτσι μια κατάσταση στην οποία τα συνδικατά επίσημα εμφανίζονται σαν παρωδία της κυβέρνησης. Η UGT εξαλλου συγκεντρώσε κυρίως το ενδιαφέρον-της στην εκλογική

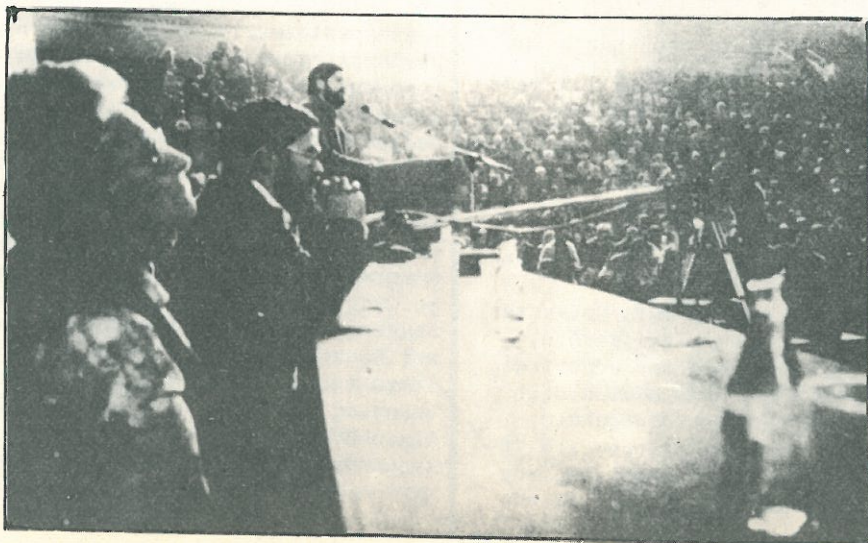
νίκη του PSUE (σοσιαλιστικό κόμμα), με αποτέλεσμα οι εκλογές για τα εργοστασιακά συμβούλια να κερδίσουν κυρία από τους κομμουνιστές. Η εξέλιξη αυτή συνεπείσε με την αποσύνθεση του Κ.Κ.Ι., και έτσι ο ηγέτης των CCOO Marcelino Camacho προτεινε στην UGT να συνενωθεί με την οργάνωση-του. Η UGT, βλέποντας πως η αποσύνθεση του κόμματος αρχισε να πληττει και την οργάνωση-του στον συνδικαλιστικό χώρο, αρνήθηκε την συνεργασία κι αρχισε να κερδοσκοπει από την πορεία διάλυσης των CCOO κι απ την εισοδο πολλών συνδικαλιστών στην UGT.

Η προεκλογική ομάδα της CNT ελπίζει τώρα, πως η συμμετοχή της CNT στις εκλογές για τα εργοστασιακά συμβούλια θα σημαίνει και την εισοδο πολλών μελών των δυο κυρίων συνδικατών στις γραμμές-της, αφού αυτή έτσι ούτε στο περιθώριο θα μείνει ούτε και τους νόμους της κυβέρνησης δίχως αγώνα θα δεχτεί. Ακόμα κι αν οι CCOO συνεχίσουν, παρα την αποσύνθεσή του ΚΚΙ, να υπάρχουν σαν συνδικατο το κομματι αυτό της CNT ελπίζει πως το κομμουνιστικό συνδικατο θα αποδεσμευτεί από το κόμμα, και έτσι θα δημιουργηθεί για αυτή μεγαλύτερος χώρος δράσης για την συνδικαλιστική-της πολιτική. Εξάλλου η νέα κυβέρνηση σχεδιάζει νέους εργατικούς νόμους, που μάλλον θα καταργήσουν τα εποπτικά όργανα ανάμεσα στους επιχειρηματίες και τους εργατές, κάτι που θα δώσει στις επιτροπές εκπροσώπησης των συνδικατών μεγαλύτερη επιρροή.

Αντιθετή αποψη έχει όμως ένα εξίσου μεγάλο μέρος των αντιπροσώπων που σταλθηκαν στο συνέδριο, και που εξεφράσαν την αποψη πως κάθε απόφαση σχετικά με την τακτική θα πρέπει να ναι στραμμένη, όπως και κάθε αλλαγή του καταστατικού της οργάνωσης, στις βασικές αρχές της CNT, και μάλιστα στην αρχή της Αμεσης Δράσης. Αφου εκλογές μέσα στην CNT δεν γίνονται, δεν θα πρέπει λοιπον να θεωρούνται και σαν μέσο για την ασκήση της εξωτερικής πολιτικής της οργάνωσης. Στην περίπτωση που γίνονταν κάτι τέτοιο, θα άλλαζε ριζικά και το αναρχοσυνδικαλιστικό περιεχόμενο της οργάνωσης.

Η προσπάθεια που πρέπει να γίνει για την αύξηση των μελών, κάτι που εκφράστηκε κι απ τις δυο πλευρές, δεν πρέπει να οδηγήσει στο όραμα πως όλη η κοινωνία θα γίνει μέλος της CNT. Πρέπει όμως να κάνει σαφές στις κοινωνικές δυνάμεις, πως κύριο έργο της CNT είναι η προετοιμασία για την απελευθέρωση της κοινωνίας.

Η εγκατάληψη των μεγάλων συνδι-

κατών από πολλούς εργάτες και το κέρδος της CNT από αυτό, θεωρήθηκε από τους Juan Gomez Casas (1. γενικός γραμματέας) και Jose-Luis Garsia Ruez (Γρανάδα) σαν αποδείξη, πως η στρατηγική του 5ου Συνεδρίου να απορρίψει τη συμμετοχή στις εκλογές, είχε επιτυχία.

Παρόλες τις πλυνσιές σε περιεχόμενο συζητήσεις, δεν επιτεύχθηκε

καμία συμφωνία. Για την αποφυγή μιας καινούργιας διασπάσης αποφασίστηκε να συγκληθεί σε τρεις περιπου μήνες ένα έκτατο συνέδριο για αυτό ακριβώς το θέμα. Η απόφαση που θα παρθεί σ' αυτό, θα καθορίσει κατά πάσα πιθανότητα και τη γραμμή που θα ακολουθηθεί: η συμμετοχή στις εκλογές των εργοστασιακών συμβουλίων θα εξαρτηθεί από

το αν η καινούργια σοσιαλιστική κυβέρνηση θεσπίσει πραγματικά έναν νόμο, που θα επιτρέπει στα συνδικατάκια απολυτή ελευθερία δράσης.

(Συρραφή κειμένων από τις εφημερίδες: Le Monde Libertaire, Rivista A' από τους Franz Josef Marx, Wolfgang Haug) Μετάφραση: Κατερίνα Παπαθανασίου.

Με αφορμή το έκτο συνέδριο της CNT, ο γραμματέας πληροφόρησης της περιφερειακής επιτροπής της Καταλωνίας RAMON CALOPA, έδωσε στο περιοδικό "FREEDOM" τον Γενάρη του 1983 την ακόλουθη συνέντευξη.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΟΜΗ

Η πλειοψηφία των ανθρώπων στην Ισπανία περιμένει παρα πολλά από την αλλαγή προς τη δημοκρατία. Το αποτέλεσμα σήμερα είναι μια γενική απογοήτευση. Έχουμε χάσει πολλά περισσότερα μέλη από ότι άλλα συνδικατάκια, παρόλο που ο αριθμός των ενεργών μελών στο συνδικατο-μας εμείνε σταθερός. Στα τέλη της δεκαετίας του 70 είχαμε έναν τρομερό συνωστισμό (στις γραμμές-μας από διαφορά άτομα -στην Ισπανία τους αποκαλούμε οι "εκτοπιστές"- όπως οι χιπηδές. Τώρα οι περισσότεροι από αυτούς, εξαιτίας της ατομικιστικής τοποθέτησής-τους, μας έχουν αφήσει. Δεν ήθελαν να αφιερώσουν ούτε ένα κομμάτι από την ανεξαρτησία-τους κάποιου άλλου, και ήταν πάντα της άποψης πως η αναρχία έπρεπε να πραγματοποιηθεί μέσα στην προσωπική ζωή του καθενός. Αντί να οργανωθούν σε μορφή συνδικατο-υ, προτίμησαν, σαν να ταν αυτό το κορυφαίο συναισθήμα, να λειτουργούν μέσα σε μικρές ομάδες που φυσικά γρήγορα διαλύονταν.

Το κίνημα έξω από την CNT αποτελείται από άτομα που τους αποκαλώ ρεφορμιστές. Ήδη από την περίοδο της δικτατορίας, όταν δουλέψαμε στην παρανομία, είχαν αρχίσει να υπάρχουν διαφορές διαφωνίες. Αργότερα, μετά την πτώση του φασισμού, και τη νομιμοποίησή-μας, ο εσωτερικός αυτός αγώνας οξύνθηκε, ανάμεσα σ' αυτούς δηλαδή που ήθελαν να δουλέψουν μαζί με τα

ρεφορμιστικά συνδικατάκια και τις βιομηχανικές ενώσεις και σε μας, που είμασταν αποφασισμένοι να παραμεινουμε πιστοί στις αρχές της CNT. Ο αγώνας εξελίχτηκε σε επίμονο και πάνω από όλα βίαιο, γιατί χρησιμοποιούσαν το όνομα και τα εμβλήματα-μας. Στο τελευταίο συνέδριο η υπόθεση πήρε ένα τέλος αφού πρώτα πιεστήκαν να φύγουν. Δεν θέλουμε να ασχοληθούμε με άλλα προβλήματα τέτοιας μορφής, παρόλο που έχουμε τις περισσότερες διαφωνίες και παρεκκλίσεις απότι κάθε άλλο συνδικατο-ο. Οπωσδήποτε, δεν υπάρχουν πάντα ανάμεσα-μας διαφορές απόψεων, αλλά κι όταν υπάρχουν δεν προσπαθούμε να τις αποκρύψουμε. Αντιθέτως, αν θέλουμε να παραμεινουμε πιστοί στις αρχές μας, πρέπει να φέρνουμε τις διαφορές αυτές πάντα σε συζήτηση. Στα συνέδρια προσπαθούμε να παίρνουμε αποφάσεις χωρίς ψηφοφορίες, σποραδικά όμως συμβαίνει κι αυτό. Αν θέλαμε να επιβάλλαμε την ομοφωνία θα καταλήγαμε σε αυταρχικές μεθόδους.

Η CNT δεν είναι αναρχική οργάνωση, και δεν χρειάζεται κανείς να είναι αναρχικός για να μπει στις γραμμές-της. Ο καθένας μπορεί να γίνει μέλος της CNT, ακόμα και μέλη πολιτικών κομμάτων, αρκεί μόνο να μην έχουν κομματικό αξίωμα. Είμαστε μια Συνομοσπονδία από Ενώσεις, που δεχεται σε μεγάλο βαθμό τις αναρχοσυνδικαλιστικές αρχές, και που όπως είναι αυτονομητο διαφέρει ως προς τις αρχές από τα άλλα συνδικατάκια. Για παράδειγμα, όλες οι αποφάσεις παίρνονται από τη βάση. Η βάση αποτελείται από μεμονωμένους Ενώσεις ενός συγκεκριμένου κλάδου και μιας συγκεκριμένης περιοχής, όπου οι εργάτες παίρνουν από μόνοι-τους τις αποφάσεις. Κάθε Ένωση είναι αυτονομη. Είναι για παράδειγμα ελεύθερη να εκλέξει τους γραμματείς-της ή να αναλάβει την ευθύνη για το ταμείο και το βιβλιοπωλείο-της, με βάση το αξίωμα της "περιστροφής" (συνεχής αλλαγή

του υπεύθυνου προσώπου μέχρις ότου έρθει ξανά η σειρά του πρώτου που εκλεχτήκε). Στη δικιά-μου Ένωση, στους δασκάλους της Βαρκελώνης δεν έχουμε εκλεγμένους γραμματείς. Υπάρχουν επίσης και οι τοπικές και οι περιφερειακές επιτροπές, που ελέγχονται άμεσα και είναι υπολογές στις γενικές συνελεύσεις. Δεν μπορούν να παίρνουν από μόνες-τους αποφάσεις, αφού η λειτουργία-τους τελικά είναι να μεταφέρουν τις αποφάσεις των Ενώσεων που αντιπροσωπεύουν. Παλιότερα υπήρχαν οι εργοστασιακές ομοσπονδίες, που αντιπροσώπευαν έναν συγκεκριμένο κλάδο βιομηχανικών εργατών. Μερικοί είναι της γνώμης, πως πρέπει να συσταθούν ξανά οι ομοσπονδίες αυτές, ενώ άλλοι πιστεύουν πως θα δημιουργούσε έναν νέο γραφειοκρατικό μηχανισμό. Προσωπικά πιστεύω, πως προκειται για μια ουτοπική ιδέα, γιατί απλά δεν έχουμε τα απαραίτητα μέλη.

Μια άλλη διαφορά ανάμεσα σε μας και στα ρεφορμιστικά συνδικατάκια, είναι πως τα δικα-μας στελέχη δεν πληρώνονται. Κάθε ένας που εκλέγεται από μια τοπική ή περιφερειακή επιτροπή, είναι ένας, ανά πάσα στιγμή, αναγκάσιος αντιπροσωπός, που διατεθεί εκουσία το χρόνο και την δύναμή-του. Οι συνδικαλιστικοί μισθοί οδηγούν στην γραφειοκρατία που συνοδεύεται από τη διαφθορά. (...)

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Αυτό που πραγματικά χρειαζόμαστε άμεσα είναι ένα ελευθεριακό κίνημα, που να δρα τόσο μέσα όσο και έξω από τη CNT. Τον στόχο αυτό τον είχε αναλάβει πρωτίτερα η FAI, και που θα πρέπει και σήμερα να εκάνε, αλλά παραμένει αδρανής. Η FAI, οι Ελεύθερες Γυναίκες και η ελευθεριακή νεολαία, ήταν παλιότερα ξεχωριστές οργανώσεις, 100% αναρχικές, και αγωνιζόνταν στο πλευρό των μελών-μας εμβαθύνοντας την συνειδησή-τους. Σαν αναρχικοί, δεν περιοριζόμαστε στο να συμπα-

Απο παλιότερες διαδηλώσεις της CNT

ραστεκομάστε μόνο στις υλικές υποθέσεις της εργατίας. Έχουμε μια δική-μας αντίληψη για τον αγώνα, που κοιτάει μακριά όσον αφορά το μαζικισμό της ευημερίας. Προσπα-

θούμε λοιπόν έτσι με τις πολιτιστικές-μας εκδηλώσεις να εξαπλώσουμε αυτές τις ιδέες σε όλα τα ελευθεριακά κέντρα σπουδών, και να διδάξουμε τα μέλη-μας. Θεωρούμε τη CNT σαν ένα όργανο μέσα στο πρόταξ της κοινωνικής αλλαγής, που σίγουρα θα συμβεί. Χρειάζομαστε τους εργάτες για τη δυναμότη τους, και γιατί είναι αυτοί που θα φέρουν την κοινωνική αλλαγή. Έχουμε ανάγκη τα συνδικάτα, γιατί μόνο η αυτοοργάνωση της εργασίας μπορεί να εξασφαλίσει την συνέχιση της παραγωγής στη διάρκεια του κοινωνικού μετασχηματισμού, όπως συνέβη και το '36. Οι κολλεκτιβες εκείνων των ημερών έχουν ιδιαίτερη σημασία για μας. Τις θεωρούμε σαν το μεγαλύτερο επίτευγμά-μας, αφού μπορούσαν και αποδείξαν πως η υλική παραγωγή δεν προκύπτει να σταματήσει ακόμα κι αν το σκάσουν τα αφεντικά.

Εγώ μπήκα στη CNT σε ηλικία 17 χρονών. Η προσχώρησή-μου αυτή στο συνδικάτο ήταν αποτέλεσμα των σπουδών-μου και της βαθιάς-μου πεποίθησης ότι η κοινωνική αλλαγή είναι αναγκαία. Στην αρχή είχα μια αοριστή εντύπωση, ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει με την CNT. Τώρα είμαι σίγουρος. Η πνευματική σαφήνεια εμφανίζεται τώρα για πρώτη φορά σαν αυτοτελής σκέψη. Πολλοί άνθρωποι προσχωρούν σήμερα στην CNT λόγω οικογενειακών ή φιλικών σχέσεων. Η πλειοψηφία, όμως, είναι νέα παιδιά, και έρχεται σε μας γιατί έχει διαβάσει για την ιστορία-μας. Ποτέ δεν κάναμε μια υστερική προπαγάνδα για την οργάνωση-μας. Ο κόσμος διαβάζει και έρχεται για την επανάσταση και έρχεται κοντά-μας. Κατω από αυτό το πρίσμα μπορούμε να πούμε ότι η δύναμη της CNT πηγάζει από την ιστορία-της, από αυτό που συμβολίζει.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

Παρα τη δύναμή-μας δεν προχωρούμε σε βίαιες ενέργειες. Κάτι που είμασταν σε θέση να κάνουμε, όταν

μαλιστα το 1976-77 θα μπορούσαμε να είχαμε κάνει στη Βαρκελώνη δυο γενικές απεργίες, κι όταν γέμιζαμε την Πλάτσα ντε Εσπανία με μισό εκατομμύριο κόσμο. Βίαιες ενέργειες δεν μπορούμε σήμερα να κάνουμε, και παροτι σε πολλά εργοστάσια είμαστε το μεγαλύτερο συνδικάτο. Στόχος-μας δεν είναι να παρουμε μέρος στις εκλογές για τα εργοστάσια να συμβουλευτεί, αλλά να έρθουμε σε ρήξη με τα αφεντικά. Έτσι, οργάνωσαμε τον τελευταίο χρόνο πολλές απεργίες στην Βαρκελώνη, όπως για παράδειγμα στην Ζιμένς και στην Ροκά. Ο αγώνας στη Ροκά ήταν παρα πολύ σκληρός. Κράτησε 5 μήνες. Είχαμε πολλές συγκρούσεις με την αστυνομία και άλλα παρόμοια, αλλά τελικά τον κερδίσαμε. Στο πλευρό-μας ήταν η πλειοψηφία των 1500 εργατών που δούλευαν εκεί. Τα αιτήματά-μας αφορούσαν την ασφαλισή και την υγείνη. Για μας οι αυξήσεις των μισθών έχουν μικρή αξία. Είναι μια κοροϊδία, όταν οι τιμές ανεβαίνουν συνεχώς. Γι'αυτό, σ' αυτό που δίνουμε μεγαλύτερη σημασία είναι οι συνθήκες εργασίας.

Κατω από τις σημερινές συνθήκες είναι αστόχο το να σκεφτομάστε τον εργατικό έλεγχο -και για ποιο πράγμα; Όλες οι προσπάθειες που έγιναν για την συμμετοχή των εργατών (στις διοικήσεις των επιχειρήσεων) δεν ήταν παρα εκλογοπανηγυρία που σαν στόχο-τους είχαν να υποταξουν τους εργάτες στην αστική τάξη.

Αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζουμε ένα πρόβλημα με τους χειριστές του Μετρό στη Βαρκελώνη. Μερικά μέλη της CNT θέλουν να λαβουν μέρος στις εκλογές για την ανάδειξη της αντιπροσωπείας των εργαζομένων στον τομέα αυτό, και που έρχεται σε άμεση αντίθεση με τις αρχές-μας και με τις αποφάσεις του τελευταίου συνεδρίου. Αυτή είναι μια πολύ δύσκολη κατάσταση, γιατί εμείς έχουμε ταχθεί ήδη εναντίον στις εκλογές. Η συμμετοχή σ' αυτές, αντιστοιχεί για μας με ενίσχυση του καπιταλιστικού καθεστώτος, ενός καθεστώτος που καταστρέφει τον άνθρωπο. Οι αποφάσεις του συνεδρίου ισχύουν για όλες τις Ενώσεις, κι είναι ο μόνος περιορισμός στην αυτονομία-

τους. Κι έτσι πρέπει να ναι, γιατί αλλιώς δεν θα μαστε ικανοί σαν συνδικάτο να προσφέρουμε τίποτα. Τα άτομα αυτά θα μπορούσαν τελικά να αποκλειστούν από την CNT, αλλά ίσως το πράγμα να μην φτάσει ως εκεί: ή θα πρέπει τώρα να διαχωρισούν την θέση-τους από το συμβούλιο προσωπικού όπου έχουν εκλεγεί ή θα μπορούν να μείνουν σ' αυτό αλλά μόνο σαν ανεξάρτητοι.

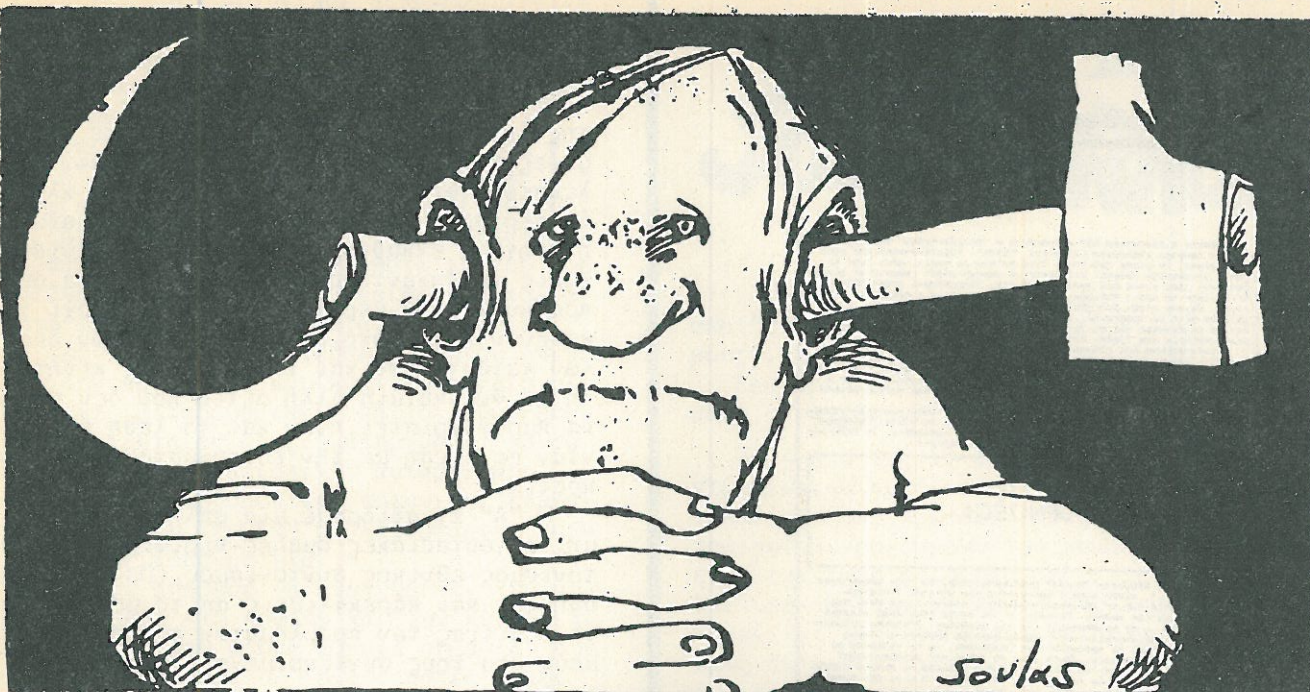
ΔΙΕΘΝΙΣΜΟΣ

Πρέπει να παραδεχτούμε, πως η θέση που βρίσκομαστε σήμερα δεν είναι καθόλου καλή. Μέσα στον ενθουσιασμό για τον θάνατο του Φράνκο, δεν είχε έρθει ακόμα ο καιρός για ένα επαναστατικό πρόγραμμα. Δεν είμασταν έτοιμοι, ούτε και είχαμε προετοιμαστεί για κάτι τέτοιο. Κοιτώντας τώρα όμως ξανά, βλέπουμε πως έχουμε απλωθεί και δυναμώσει σ' όλα τα άκρα της Ισπανίας: Στην Καταλωνία, στην Ανδαλουσία, στην Αστούρια. Και θα συνεχίσουμε να ισχυροποιούμε τις θέσεις-μας, μετά μαλιστα και από την κοροϊδία των σοσιαλιστών, που πολλά υποσχέθηκαν, αλλά το μόνο που μπορούσαν να κάνουν ήταν να στηρίξουν το καθεστώς. Μπροστά στην κοροϊδία η CNT φαίνεται σαν η μοναδική εναλλακτική λύση. Δεν μπορούν να νικήσουν με κανέναν άλλο τρόπο. Η αναλυση-μας μπορεί να ιδωθεί σαν ένα σενάριο ενός νέου εμφυλίου. Είμαστε προετοιμασμένοι γι' αυτό, ή μήπως βλέπεις εσύ καμία άλλη εναλλακτική λύση; Φυσικά ξέρουμε, πως ποτέ δεν προκύπτει να νικήσουμε όσο περιορίζομαστε μόνο στο χώρο της Ισπανίας. Δεν μπορεί η χώρα-μας μόνη-της να κερδίσει μια επανάσταση. Γι' αυτό και προσπαθούμε τώρα να αποκτήσουμε επαφές με το εξωτερικό. Μετά από το συνέδριο θα στείλουμε αντιπροσωπίες στο εξωτερικό, στα άλλα συνδικάτα και σ' όποιον θα θέλε να μας ακούσει. Πρέπει, βεβαίως, να βελτιώσουμε και την εσωτερική προπαγάνδα. Η εφημερίδα-μας "CNT", που κυκλοφορεί σε εθνικό επίπεδο, εκδίδεται μόνο δυο φορές το μήνα και δεν έχει μεγάλη απήχηση. Ο τρόπος της δουλειάς-μας δεν μας επιτρέπει να έχουμε καλά οικονομικά. Στο τελευταίο συνέδριο κάλεσαμε για πρώτη φορά τον αστικό τύπο για να δούμε τι θα γράφει. Το ρισκάρουμε, όπως βλέπετε.

Ίσως ακουγεται παράξενα αυτό που θα πω, αλλά η CNT είναι κάτι που πρέπει κανείς περισσότερο να το αισθάνεται παρά να το καταλαβαίνει. Αυτή ήταν και είναι η δύναμή-μας. Μαχητές που δεν έχουν ακούσει ποτέ για τον Μπακουνίν, αλλά που είναι έτοιμοι να πεθάνουν για την CNT. Ως ένα βαθμό, το πράγμα αυτό κρύβει κάτι θρησκευτικό μέσα-του. Είναι ένα συναίσθημα. Η Ισπανία ήταν πάντα μια καθολική χώρα, μια χώρα με φανατισμό. Μερικά τέτοια στοιχεία ίσως να υπάρχουν και μέσα-μας. Είναι κάτι σαν μια ιστορικό-ψυχολογική κακία μοίρα, έτσι που τη μια να εκλέγει η πλειοψηφία του λαού τους σοσιαλιστές και την άλλη να δεχεται τον παπα με έναν φετιχιστικό ενθουσιασμό. Εξυμνουμε μύθους και έχουμε πάντα αυτή την ορμή της αγγελής...

(Πηγή: Περιοδικό "ΤΡΑΦΙΚ", καλοκαίρι '83. Απόδοση στα ελληνικά: Βαγγέλης Καραγιάννης)

αναρχοσυνδικαλισμος και πολωνια

Το άρθρο της γαλλικής CNT που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα-της" LE COMBAT SYNDICALISTE",No.2-38 (Τουλουζ),και που παραθετούμε εμείς μεταφρασμένο και συντομευμένο κατά ένα ελαχιστο μέρος,δεν πρέπει να θεωρηθεί σαν μια ερευνητική δουλειά πάνω στις ιδέες και τις τάσεις της "ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ",ούτε και σαν μια πλήρης παρουσίαση του βαθμού επιδράσης του Αναρχοσυνδικαλισμού στην Πολωνία.Προβλεπώ του άρθρου αυτού είναι να σκιαγραφηθεί το πολωνικό εργατικό κίνημα απ το 1945 και δώσει,όπως επίσης και να φέρει στη δημοσιότητα πληροφορίες σχετικά με το συνδικατο "Α" και το σημερινό ελευθεριακό κίνημα. Η συνέντευξη που ακολουθεί δόθηκε από έναν πολωνό αναρχικό,που αμφισβητεί τον "αναρχικό" χαρακτήρα της ΟΜΑΔΑΣ SIGMA στην Βαρσοβία (Δες περιοδικό "ΚΕΙΜΕΝΑ",No 8,σελ.85).Το άρθρο της CNT καθώς και η συνέντευξη αναδημοσιεύτηκαν σε πολλά αναρχικά περιοδικά,όπως και στο DIREKTE AKTION ,απ όπου έγινε και η μετάφραση.Αποδοχή κειμένου στα ελληνικά:Γιώργος Χαμπάς.

studia i materiały

Agamta	U. Lipina	.. 1
Spisok na rosnaja	U. Mar'jancova	.. 2
Učitel' Borling-Bredskaja	..	.. 3
Čuvst' žilovca	P. Jurelova	.. 11
Medlita vovozu vskazat'	S. Čojanova	.. 17
Čuvst' o svyaz'	U. Mar'jancova	.. 20
"Vozlita o kuznec' burač"	U. Jureva	.. 24
Čuvst' Breda, Mar'jancova	S. Čoj	.. 26
Čuvst' vskazat' o III v.	M. Vokrova	.. 28
Čuvst' žilovca	U. Mar'jancova	.. 31
Čuvst' o rosnaja	..	.. 32
.. rosnaja o kuznec' burač	U. Čojanova	.. 33

**Nowa Gazeta
Mazowiecka**

Redakcja: Mirosław Procyk, Politycznej "Głos".
Wrocław, 1945. 100 str. 10 zł.

Για γεγονότα του Αυγούστου του 1980 επεδράσαν θετικά στο να ανακαλυφθεί ξανά από τον πολιτικό λόγο της Πολωνίας ο όρος "αναρχοσυνδικαλισμός". Οι εξουσιαστές τον χρησιμοποίησαν, κάθε φορά που οι κοινωνικές εντάσεις αυξανόνταν στη χώρα, σαν μια υβρική απέναντι στους λεγόμενους "εξτρεμιστές". Η "Αλληλεγγύη" δεν αποκαλεστήκε, όμως, σε καμία περίπτωση "αναρχοσυνδικαλιστική". Αν καμία φορά πλήσισε τον χαρακτηρισμό αυτό, αυτό συνεβη μάλλον εξαιτίας της πρακτικής της δουλειάς, και όχι των ανακοινώσεων της.

I. ΑΜΕΣΗ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Απο το μπλοκ των ανατολικων χωρων, η Πολωνια αποτελει τη χωρα με την πιο μαχητικη εργατικη ταξη. Ηδη απο το 1956 οι πολωνοι εργατες ειχαν αρχισει να εξεγειρονται, και μεσα απο ενα κινημα αγκιτατσιας ιδρυσαν τοτε τα (δικα-τους) Εργατικα Συμβουλια.

Απο την περίοδο εκείνη κι επειτα, οι απεργίες βρισκόνταν στην ημερησία διαταξη. Τρεις απο αυτές εξελίχτηκαν σε Γενική Απεργία: το 1970-71 στο Stettin, Danzig και Lodz, το '76 σ' ολοκλήρω τη χώρα, όπως ακριβώς και τον Ιούλη-Αυγούστο του '80 (Danzig, Stettin, Lublin, Schlesien...).

Biuletyn
Opozycji Lewicowej

METRO

Maj - Czerwiec 1982 Nr 2-3

Zgodnie z życzeniem kół współczesnych "Solidarności" zapadły tu i ówdzie decyzje blokujące kolportaż "METRA". Poinformowane nas nie-
oficjalnie, że pismo pod takim tytułem nie ma szans, gdyż jest to
jedna z wielu próbek. W niektórych wewnętrznych rozmowach okrę-
gów pismo nie było nad wyraz entuzjastycznie przyjęte przez KRS. Opie-
ka pisma na nas i dostawa. Ostatecznie zaś, zgodnie z decyzją opozi-
cyjną, decyzję pisma pod tytułem: Szalone Łokomotywy.
Idziemy więc na kompromis. Nie możemy to jednak, że mamy zamiar pro-
wadzić jakiegokolwiek skłótny "g r e s h u k i t", raczej chcemy uniknąć
przekształcenia nas w ogół. Czerwone diable to byłoby już coś.
Poinformowane nas również, że o ile nie uświadomimy symbolu "Solidar-
ności" i innych pism, to wyprosi nas wojna "Tygodnik Rozważań".
Pismo Szafa. Osiągają za uprzedzeniem, ale po coś powieść historie
życiowe "KRON". Dla KRON każdy jest kontrowersyjny, dla nas -
każdy jest u b e k i e s. Czyż nie lepiej skierować ostrze stałe
przeciw wrogom wrogów?
Co do symbolu jest on własnością całego ruchu, ruchu pluralistycznego
go, a nie tylko i wyłącznie nas, uczestników, że napis "Solidar-
ność" nie jest czerwony jak rubinowa krew i standardy. To PZPN nie
ma prawa do ustanowienia standardów i hierarchizacji.

ZNAKI UFNOŚCI

Na podstawie artykułu "Metro" pod redakcją, że "nie umiemy
sobie pomóc...". Niech więc i demokratyzacja wybiera instancje
związku państwa nam nie odrobą milczenia i oszczędzi. Od KRON tego
symbolu nie ma. Pamiętajmy, że tym krajem jest nasz kraj
i u podziemia - do kolaboracji się nie garniemy. Stwierdzą przynaj-
mniej tu i tam pluralistyczne opozycyjne podziemie. Jeśli
w kulurki ataku na opozycyjne podziemie, to my atakujemy na
pluralistyczne podziemie. Chyba jest tu jakieś nie porozumienie?
A może nie ma powodu, że anyone łowców? Pluralizm to znaczy różno-
rodność. Jeśli tego nie rozumiesz, to jest i n a y. nie wyprosi-

Κατά τη διάρκεια αυτών των συγκρούσεων, οι απεργιοί ανακαλύψαν αυθόρμητα τις μεθόδους παλής του αναρχοσυνδικαλισμού (καταλήψεις εργοστασίων, σαμποτάζ κλπ). Οι απεργιακές επι-
τροπές αντικαταστάθηκαν από τις γενικές συνε-
λεύσεις, και συντονίζονταν σε περιφερειακό
επίπεδο από μια (συντονιστική) απεργιακή ε-
πιτροπή. Σε πολλές περιπτώσεις συστάθηκαν
και εργατικές πολιτοφυλακές, που προστατεύαν
την λειτουργία του κινήματος. Η δύναμη του
απεργιακού κινήματος αναγκάζε συχνά τις πε-
ριφερειακές επιτροπές να παρουν στα χερια-
των την ευθύνη για την οικονομική και κοι-
νωνική ζωή του τοπου (οργάνωση του συστήμα-
τος ειδών διατροφής κλπ), γεγονός που υπονο-
μεινε την εξουσία του κράτους και του κομμα-
τος.

Οι πολωνοί εργάτες προσπαθούσαν, σαν ατο-
μα με αυτοσυνειδηση, να ανοικοδομήσουν κατά
τη διάρκεια των αγώνων-τους μια ισχυρή αυ-
τοδιευθυνση μέσα στα εργοστάσια: το 1956,
την εϋνοϊκή εκείνη περίοδο της αποσταλινο-
ποίησης, πλημμυρίσαν τη χώρα με Εργατικά Συμ-
βουλια... Ο, τι και να συνεβη τα επομένα χρό-
νια, τα Συμβουλια παρέμειναν για τους πολω-
νους εργάτες μια σημαντική και αξιολογή εμ-
πειρία πάνω στο θέμα της αυτοδιευθυνσης.

Μονο, όμως, τα γεγονότα του Ιουλη (1980)
και η ίδρυση του συνδικατου "Αλληλεγγύη" ε-
δωσαν στους εργάτες τη δυνατότητα να διατυ-
πώσουν επακριβώς τις αντιλήψεις-τους πάνω
στον συνδικαλισμό και στην αυτοδιευθυνση
και να τις μεταφέρουν στη πράξη.

II. "ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ" & ΑΝΑΡΧΟΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Πολλοί είναι εκείνοι οι επαναστάτες που
εννοίωσαν ντροπή για τα αιτήματα της "Α",
σχετικά με την εκκλησία και τον εθνικισμό.

Το αληθινό πρόβλημα, βεβαίως, δεν βρίσκεται
σ' αυτό το επίπεδο. Αν και οι πολωνοί εργάτες
είναι θρησικοί, αρνήθηκαν την αναμείξη της
εκκλησίας στη δουλειά του συνδικατου. Παρα-
τον εθνικισμό-τους, δεν υπεκυψαν ποτε στις
επιταγές του εθνικοφασιστικού Κ.Ρ.Ν (Ενωση
της ανεξαρτήτης Πολωνίας). Τα γεγονότα αυτά
μπορούν να μας δώσουν αρκετές πληροφορίες,
σχετικά με τα ακολουθα ζητήματα:

- Την εργοστασιακή δημοκρατία,
- Την αυτοδιευθυνση,
- Τις σχέσεις με την εξουσία.

Με βάση τα τρία αυτά σημεία, μπορούν να
προσδιοριστούν τα κοίνα και τα διαφοροποια
στοιχεία ανάμεσα στην "Α" και τον Αναρχο-
συνδικαλισμό.

α) εργοστασιακή δημοκρατία.

Η "Α" χάρισε στην Πολωνία ένα πείραμα
της δημοκρατίας, ξεθαβοντας μέσα σε μερικούς
μήνες τις παλιές μεθόδους των γενικών συνε-
λεύσεων, των (εργοστασιακών) εκλογών κλπ. Ο
νεωτερισμός αυτός της δημοκρατίας, καθώς και
η γρηγορή εγκαθίδρυση-της δεν επιτευχθηκαν
χωρίς να συναντηθούν προβλήματα. Αυτά, όμως,
προεκυψαν σε μερικές περιφέρειες όχι για
κανεναν άλλο λόγο, αλλά εξαιτίας των δυσκο-
λων καταστάσεων και της ελλείψης κινητικο-
τητας. Φυσικά, μια άλλη αιτία που δεν μπορεί
να παραγνωριστει, ήταν και τα λάθη που γίνο-
νταν σε σχέση με την εσωεργοστασιακή δημο-
κρατία.

Η "Α" εγκαθίδρυσε μια απλή οργανωτική δο-
μή: εργοστασιακές ομάδες-περιφερειακός συν-
τονισμός-εθνικός συντονισμός. (Πολλές φορές
υπηρεξαν και παρεκκλίσεις απ το μοντέλλο αυ-
το εξαιτίας των προβλημάτων που ενεσχυπταν
μέσα από τους συγκεκριμένους αγώνες.)

Απ' τις πρώτες αρχές της εργοστασιακής
δημοκρατίας ήταν ο φεντεραλισμός (ομοσπονδι-
σποίηση). Οι εκλεγμένες επιτροπές δεν είχαν
καμία εκτελεστική εξουσία πάνω στη βάση, οι
αντιπροσωποι και οι συντονιστικές δομές ε-
λεγχονταν άσπτηρα από τη βάση. (Δεν εκλεγον-
ταν προσωπικότητες, αλλά άτομα της δουλειάς)

Αυτά, βεβαίως, όσον αφορά τη θεωρία. Πρέπει,
όμως, να δούμε και η πρακτική δουλειά της
"Α" ως ποιο βαθμό βρισκονταν κοντά στην ι-
δεά του αναρχοσυνδικαλισμού.

Η πρακτική δουλειά εβγαλε στην επιφάνεια
σοβαρές ελλείψεις και λάθη απ τη πλευρά του
συνδικατου: η εθνική καθοδήγηση της "Α" δεν
παρέμεινε ένα απλο συντονιστικό όργανο, αλλά
πηρε διαφορές εξουσίες στα χερια-της (ακυρω-
ση εξαγγελίας απεργιών, καθήσυχαση μελών
κλπ). Οι "ειδικοί" και οι συμβούλοι της "Α"
κατέλαβαν, με βάση τις νεοαποκτημένες γνω-
σεις-τους, θέσεις εξουσίας μέσα στο συνδικα-
το, και πολλές "εκρηκτικές" συζητήσεις δεν ε-
πετραπη να γίνουν από φόβο εσωοργανωτικών
διενεξεων.

Τι συμπέρασμα μπορεί να βγάλει λοιπον
κανείς;

Μονο όταν η βάση των συνδικατων μαχεταί
για τη δημοκρατία μέσα στην οργάνωση, κατα-
φέρνει να αναγκάσει την ηγεσία να προσανα-
τολιστει με τη θέληση της βάσης.

β) Αυτοδιευθυνση.

Η αυτοδιευθυνση δεν αποτελούσε μονο μια
παροτρυνση για την "Α", αλλά πολυ περισσοτε-
ρο μια αναγκαιότητα: το πείραμα του 1956
απογοητευσε πολυ τους πολωνους εργάτες, και
μονο η βαθμιαία συψη των κρατικών δομών και
η οξυνση της οικονομικής κρίσης οδήγησαν
ξανά στο ξαναζωντανεμα της ιδέας της Αυτο-
διευθυνσης.

Η αυτοδιευθυνση θεωρηθηκε από την "Α",
τοσο σαν μεσο για την οικονομική ανοικοδο-
μηση, όσο και σαν μεσο για την κοινωνική
χειραφετηση.

Εδώ, όμως, πρέπει να τονιστει και να γίνει
σ' όλους σαφές, πως ακόμα και η οικονομική
ανοικοδομηση που στηριζεται πάνω στα εργα-
τικά συμβουλια -σε εργοστασιακό επίπεδο-,
δεν έχει τιποτα κοίνο με την αυτοδιευθυνση,
οπως την σκεφτομαστε εμείς οι αναρχοσυνδι-
καλιστες, αν δεν πραγματωθει εξη από τις
κρατικά προσδιορισμένες οικονομικές και πο-
λιτικές δομές.

γ) Το πρόβλημα της εξουσίας.

Οι συμφωνίες του Γκτανσκ προσδιορισαν αρ-
κετά καθαρά τα όρια του συνδικατου: αναγνω-
ρισε τον ηγετικό ρολό του κομματος, αν όχι
θεωρητικά, τουλάχιστον στην πράξη. Από τον

Αυγούστο του 1980 μέχρι τον Δεκεμβρή του 81 η "Α" και η ηγεσία-της δεν αντιταχθηκαν ουτε μια φορά πραγματικά στις συμφωνίες αυτές παρ'οτι τα λεγόμενα-τους εμφανίζονταν πάντα με ένα υψος ριζοσπαστικό.

Η ηγεσία της "Α" ήταν πάντα αντιθετή στη ιδέα για καταργηση του κρατους, είτε για στρατηγικούς, είτε για γεωπολιτικούς λόγους, είτε εξαιτίας της απορριψης της επαναστατικής δράσης. Η "Α" δεν εδράσε ποτε με τον τροπο εκείνο που κρίνεται αναγκαίος για την αναντροπή του κρατους. Αντιθετα, οι διαφορές συμφωνίες και διαπραγματεύσεις υψηλου επιπεδου με την κομματική και κρατική ηγεσία, οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις και οι συμβιβασμοί της τελευταίας ώρας, διατηρούσαν πάντα το μικροβίο του ετατιστικού αυταρχισμού....

Οι αυτο-περιορισμοί της πολωνικής επαναστάσης, οδήγησαν την "Α" σε λανθασμένες τακτικές και σε στασιμότητα.

Η "Α" δεν μπορούσε να αναγνωρίσει την αντίφαση ανάμεσα στο κράτος και την κοινωνία, ή το λιγότερο, δεν έδωσε καμία σημασία στο θέμα αυτό. Ακόμα και οι "ριζοσπαστές" του συνδικατου δεν έδειξαν καμία διαθεση, ουτε και την παραμικρή θέληση να καταστρέψουν το κράτος. Αυτή, δίχως αμφιβολία, είναι και η πιο ουσιαστική διαφορά ανάμεσα στην "Α" και στις θέσεις του αναρχοσυνδικαλισμού.

III. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΟΙ & ΑΝΑΡΧΟΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΕΣ

Στην Πολωνία υπήρχαν και υπάρχουν παρα πολλοί αναρχικοί και ελευθεριακοί μαχητές. Ακόμα, όμως, είναι δύσκολο να προσδιορισουμε ποιοι είναι αυτοί. Υπάρχουν πολλοί που επικαλούνται τον αναρχισμό και τον αναρχοσυνδικαλισμό χωρίς να χουν μια σαφή επιγνώση του τι πιστεύουν. Αντιθετα με αυτούς, υπάρχουν παρα πολλά άλλα άτομα, που χωρίς να αυτοαποκαλεσθουν ποτε έτσι ή να χουν διαβάσει κατι σχετικό με τη θεωρία αυτή, ανεπτυξαν μια πολυ αξιολογη δουλειά.

Υπάρχουν φήμες, πως υπάρχουν μεμονωμένες αναρχικές ομάδες στην Βαρσοβία, στην Κρακωβία, στην Λουμπλιάνα και στη Βροσκιλαβα, δίχως όμως οι φήμες αυτές να μπορούν να αποδειχτούν. Η μόνη αναρχοσυνδικαλιστική ομάδα, που η ύπαρξη-της θεωρείται σίγουρη, είναι αυτή που εκδίδει την εφημερίδα "PRZEŁOM" (το "ρήγμα"). Οι υπολοίποις γνωστές σε μας ομάδες δεν έχουν στις γραμμές-τους μόνο αναρχικά ή ελευθεριακά άτομα.

Ο ελευθεριακός τυπος της Δύσης δημοσιεύσε πρόσφατα μια εκκλήση της ομάδας "SIGMA" απο τη Βαρσοβία, που αποτελεί μια συσπείρωση

απο "αναρχικούς και αντιαυταρχικούς αριστέρους". (Δες "ΚΕΙΜΕΝΑ", Νο 8, σελ 85.)

Εδώ πρέπει να κανουμε μερικές συμπληρώσεις, σε σχέση με την ομάδα αυτή:

Πριν απο τις 13 Δεκεμβρή 1981 και το στρατιωτικό πραξικοπημα, η ομάδα SIGMA αποτελούνταν απο προοδευτικούς φοιτητές των τοπικών μικρο-ομάδων του κομματος. Αν και η εκδοτική δραστηριότητα-της είχε έναν επαναστατικό-μαρξιστικό προσανατολισμό, δημοσιεύτηκαν και διαφορα αναρχικά άρθρα. Η ομάδα, όμως, αυτή κοιταχθηκε με κακο ματι απο τον αντιπολιτευόμενο χώρο, γιατί μερικά μέλη-της είχαν πάρει μέρος σε ξυλοδαρμούς μέσα στο πανεπιστήμιο, και ακόμα γιατί η ομάδα αυτή είχε χαρακτηρίσει τις απεργίες του καλοκαιριου το 1980 σαν "κίνημα των συντηρητικών και των σταλινικών".

Μετα απο τις 13 Δεκεμβρή η ομάδα SIGMA παρέμεινε στη νομιμότητα, και περάσε στα χέρια της πανεπιστημιακής επιτροπής του κομματος. Όλοι οι συνεπείς αγωνιστές εγκατέλειψαν μετα απο αυτο την ομάδα...

Το πείραμα της παρανομίας χάρισε στην "Α" μια πολυ ενδιαφέρουσα εξέλιξη: Οι δεσμοί με την εκκλησία έσπασαν κυριολεκτικά, όπως και ο μύθος για έναν νεο συμβιβασμό ανάμεσα στο κράτος και την αντίσταση. Οι αυτοπεριορισμοί της "Α" επαφαν να φαινόνται πλέον λογικοί μέσα στις νέες συνθήκες.

Ακόμα και μετα την απαγόρευση της "Α" τον Οκτωβρή και την αποτυχία της "ημέρας διαμαρτυρίας" στις 10 Νοεμβρή, τα γεγονότα αυτά δέχονται να αποδείξουν την παρακμή της Αντίστασης. Η αυξανόμενη αντίσταση απέναντι στις επιδιώξεις της εξουσίας αφήνει να δημιουργηθούν διαφορές τάσεις με διαφορετικά προγράμματα και τακτικές.

Η μάχη που δίνουν οι πολωνοί και οι γάλλοι αναρχοσυνδικαλιστές για να φερουν σε επαφή τις διασπαρτές και απομονωμένες μικρο-ομάδες, είναι όσο ποτε άλλοτε στο πλευρό της εργατικής τάξης.

ADAM BORSUK

archiwum lewicy Warszawa 1981

ALEKSANDRA KOLLONTAJ

ROPOZYCJA

TEMACTWA TOMASZ OROWICKI

Kodex: Ośrodek Pracy Politycznej "SIGMA" SZSP UZ
JAKUBA 14, Warszawa 00-000, Tel. 00-00-00-00
KZESTOP

archiwum lewicy Warszawa 1981

GRIGORIJ PIETROWICZ
MAKSIMOW

MOJE POGLĄDY SPOŁECZNE

Kodex: Ośrodek Pracy Politycznej "SIGMA" SZSP UZ
JAKUBA 14, Warszawa 00-000, Tel. 00-00-00-00
KZESTOP

Σμικρύνσεις
ελευθεριακών εφημερίδων

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μπορείς να μας δώσεις, σαν πρώην μέλος της ομάδας SIGMA που ήσουν, μια σύντομη εικόνα της εξελικτικής πορείας της ομάδας;

Η ομάδα SIGMA βρισκόταν σε μια ιδιαίτερη κατάσταση, πράγμα που συμβαίνει κανείς, αν μάθει πως η ομάδα αυτή δούλευε μέσα στους κόλπους της SZSP (Ενωση Σοσιαλιστών Φοιτητών).

Μέχρι τον Δεκεμβρή του 1981, παρ'οτι η ομάδα βρισκόταν μέσα στα

πλαίσια αυτής της οργάνωσης, οι δραστηριότητες της παρέμεναν σιγούρα αυτονομες.

Μετά τον Αυγουστο του 1980, η γραφειοκρατία της SZSP είχε αδρανήσει σε τέτοιο βαθμό, που η ομάδα περάσε στα χέρια των ακροαριστέρων. Εξελίχθηκε σε ένα πολιτικό εργατικό κέντρο με στενούς δεσμούς με τις ομάδες βάσης του κομματος.

Το SIGMA έγινε κέντρο εργατικής πληροφόρησης και εξέδωσε την εφημερίδα "WSPOLNE ROZMOWY-INFORMUJEMY" (Γενικές συζητήσεις-Πληροφορούμε). Μέσα σ αυτή δημοσιεύθηκαν ανάμεσα στ άλλα και η συζήτηση με τον Bratkowski κι άλλους οικονομολόγους, κριτικούς του συστήματος. Η εφημερίδα αυτή κυκλοφόρησε μέχρι τώρα ίσα με 20 φορές, ενώ η εφημερίδα "WSPOLNE ROZMOWY" ("Γενικές συζητήσεις") 300 φορές.

Την ίδια χρονική περίοδο κυκλοφόρησε και η "NOWA GAZETA MAZOWIECKA" ("Νέα εφημερίδα της MAZOWIE") αποσκοπώντας να παίξει το ρόλο του οργάνου της αντιγραφειοκρατικής αντιπολιτευσης.

Σαν ομάδα, δημοσιεύσαμε και μια συλλογή κειμένων της Αριστεράς ("ARCHIWUM LEWICY"), μέσα απ τα οποία ασκισαν μια πολεμική στην παραδοχή του σταλινισμού και παρουσιαζόνταν ταυτόχρονα οι διαφορές τάσεις της Αριστεράς. (Τροτσκισμός, Αναρχοσυνδικαλισμός κλπ).

Απώτερος σκοπός της δουλειάς μας ήταν να ανοικοδομήσουμε ένα γνήσιο αριστερό κίνημα και να πολεμήσουμε την εξουσία.

Η ομάδα SIGMA υπήρχε και πριν τον Αυγουστο του 1980;

Ναι. Είχε αναπτύξει μια ενδιαφέρουσα δραστηριότητα (π.χ. ένα θεατρικό για την Κρονστανδη), αλλά δεν υπήρχαν πολλές δυνατότητες.

Και τώρα;

Παροτι κυκλοφορούν φήμες πως η ομάδα θα διαλυθεί, συνεχίζει μέχρι σήμερα να υπάρχει νομίμα. Όλα τα παλιά, όμως, μέλη της ομάδας έχουν σχεδόν αποχωρήσει, έπειτα από το περασμά της ομάδας κάτω απ τον έλεγχο της πανεπιστημιακής επιτροπής του κομματος... Μόνο ελαχίστα άτομα παρέμειναν, με την ελπίδα, πως θα μπορέσουν να αλλάξουν τις συνθήκες - μέχρι τώρα χωρίς κανένα αποτέλεσμα.

Τι επιρροές είχε η ομάδα πάνω στους διανοούμενους και στους εργατές;

Οι επιρροές, μπορώ να πω, πως ήταν περιορισμένες, παροτι εκείνο τον καιρό υπήρχαν δυνατότητες να αυξηθούν. Το μεγαλύτερο σφάλμα που κάναμε πριν απ τον Δεκεμβρη του 81; ήταν πως δεν εγκαταλήψαμε την SZSP. Η στάση-μας αυτή δημιούργησε πολλές υποψίες. Έτσι, για παράδειγμα, τα δημοσιεύματά-μας που σταλθηκαν στη τοπική ηγεσία της "Α" στην Βαρσοβία, κοιταχτήκαν με πολύ περιφρονηση.

Μόνο μερικές μικρότερες ομάδες μπορούμε να πουμε πως είχαν ενδιαφέρον, όπως αυτή στο Ουρσους που μοίρασε 500 αντίτυπα απ το 5ο φύλλο της "NOWA GAZETA MAZOWIECKA". Παρα τις τόσες εφημερίδες που πουλήσαν, μόνο 5 άτομα έδειξαν πραγματικό ενδιαφέρον. Η κατάσταση αυτή δίνει αμύδρα τον βαθμό επιδράσης των ιδεών-μας πάνω στους εργατές.

Σε ποιες άλλες περιοχές υπάρχουν αριστερές ομάδες και κινήματα;

Υπάρχουν διάφορες πληροφορίες, αλλά δεν μπορούν να αποδειχτούν και παρέμειναν ανακριβείς.

Υπάρχει μια αναρχική ομάδα στο Wrocław, που εκδίδει μια εφημερίδα. Στη Βαρσοβία επίσης υπάρχουν μερικές τροτσκιστικές ομάδες γύρω από τις εφημερίδες "WALKA KLAS" ("Τάξικος αγώνας") και "JEDNOSC ROBOTNICZA" ("Ενωμένοι Εργάτες"). Όλες αυτές οι ομάδες δεν υπερβαίνουν τον αριθμό των 10 μελών.

Ποια είναι η γνώμη-σου για την "Α" και για τις αντιλήψεις της περί αυτοδιεύθυνσης;

Με την ιδέα της αυτοδιεύθυνσης είμαι συμφωνός. Η ιδέα όμως αυτή δεν αντιπροσωπεύεται ομοφώνως μέσα στη "Α". Οι σπαδοί της ιδέας αυτής βλέπονται με ασχημομάτι και θεωρούνται οι αριστεροί εξτρεμιστές του συνδικατού.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι, πως η ηγεσία της "Α" παρέμεινε μόνο στο στάδιο της αντι-θέσης και δεν πήρε καμία πρωτοβουλία για την (εγκαθίδρυση της) αυτοδιεύθυνσης. Πολλοί είναι αυτοί που πιστεύουν σήμερα, πως

νομιενκιάtura, που φοβάται μη χάσει τα προνόμια-της, κι η άλλη είναι αυτή που αντιπροσωπεύεται απ την εργατική τάξη, και που το μόνο που μπορεί να παθεί είναι να κερδίσει, ο,τι δεν έχει. Στην "νομιενκιάtura" ανήκουν όλα τα άτομα που ασχολούνται στο κομμα, στο στρατό και στην διοίκηση - άτομα που είναι παντα ενωμένα όταν προκειται για την υπερασπίση των κοινών-τους συμφερόντων. Ο μοναδικός τρόπος για να τα στερηθούν είναι η κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής...

Η "Α" παρέλειψε να κάνει έναν διαχωρισμό ανάμεσα στη φύση της κοινωνικοποίησης και σ αυτή της κρατικοποίησης. Γύρω απ το σημείο αυτό πρέπει να γίνει μια μεγάλη θεωρητική δουλειά, γιατί ακόμα και εγώ δεν μπορώ να πω με σιγουρία πως έχω ξεκαθαρίσει τις δυο αυτές έννοιες στο μυαλό-μου.

Η ιδέα της ενεργητικής απεργίας μπορεί να προσαρμοστεί μέσα στις νέες συνθήκες;

Και βεβαία. Η Αμεση Δράση είναι αυτή που θα δώσει στους εργατές τα μέσα παραγωγής. Προκειται για μια επαναστατική μέθοδο.

Οι αντιλήψεις της "Α" μπορούν να συμβάλλουν θετικά στην ανθιση ενός αναρχοσυνδικαλιστικού κινήματος;

Οι ιδέες του Προυντον θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να οικειοποιηθούν από τις μεθόδους παλις της "Α" αλλά δεν υπήρξε ποτε χρόνος για να γίνουν οι ιδέες αυτές λαοφιλείς.

Οι πρώτες προσπάθειες προπαγανδίας προς αυτή την κατεύθυνση, έγιναν με βάση το κείμενο του Μαξιμώφ ("Το κοινωνικό-μου δογμα"). Το κείμενο αυτό το μοίρασαμε στην πολυτεχνική σχολή. Μετά από αυτό, η κυβέρνηση αρχισε να πιστεύει, πως στη σχολή αυτή υπάρχουν αναρχοσυνδικαλιστές.

Ο σχηματισμός μιας αναρχοσυνδικαλιστικής φραξίας μέσα στην "Α" θα ήταν δυνατή - και μαάλιστα στις μεγάλες βιομηχανίες - αν οι δομές της οργάνωσης και η ηγεσία-της δεν εμπαιναν παντα εμπόδιο.

Ποιος είναι ο ρόλος της πολωνικής εκκλησίας;

Η εκκλησία επεδίωκε πάντα - να εξομαλύνει τις καταστάσεις και να οδηγή (πιέζει) την "Α" σε συμβιβασμούς. Κατι τέτοιο γίνεται κατανόητο, αν σκεφτεί κανείς, πως η διατήρηση του πολωνικού κράτους αποτελεί για την εκκλησία το πρωτίστο συμφέρον. Μόνο μέσα απ αυτό μπορεί να σκεί με πληρείς εξουσίες την πολιτική-της. Στο βωμό του κράτους θυσιάζει τα πάντα...

Είναι πλέον φανερό, πως η εκκλησία δεν προκειται να υποστηρίξει μελλοντικά την Αντίσταση. Οι τελευταίες πράξεις-της, όπως το καλεσμά να πανύει το μπουκοταρίσμα του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης, έχουν προκαλέσει ασχημες εντυπώσεις στον πληθυσμό...

Ποιο είναι, γενικά, το μέλλον της αντιστάσης;

Όσον αφορά την εσωπολιτική κατάσταση της "Α", αυτή προχωράει προς τη διάσπαση. Τη θέση-της θα την παρουν μικρότερες οργανώσεις ή κομμάτια. Κατι τέτοιο, όπως καταλαβαίνετε, θα σημείνε αναπτύξη των διαφορών αρίστερων τάσεων μέσα στις μεγάλες πόλεις - τάσεων σαν αυτών της σοσιαλδημοκρατίας, του αναρχισμού ή του τροτσκισμού.

ROWNOSC

nr. 1
maj - 1982
pismo lewicy społecznej

Wstępny tekst:

W tym numerze publikujemy teksty, które zostały napisane przez członków grupy, która działa w Warszawie. Teksty te są wynikiem naszych dyskusji i refleksji nad sytuacją w Polsce. Chcemy, aby były one dla Waszych czytelników źródłem informacji i inspiracji.

W tym numerze publikujemy teksty, które zostały napisane przez członków grupy, która działa w Warszawie. Teksty te są wynikiem naszych dyskusji i refleksji nad sytuacją w Polsce. Chcemy, aby były one dla Waszych czytelników źródłem informacji i inspiracji.

W tym numerze publikujemy teksty, które zostały napisane przez członków grupy, która działa w Warszawie. Teksty te są wynikiem naszych dyskusji i refleksji nad sytuacją w Polsce. Chcemy, aby były one dla Waszych czytelników źródłem informacji i inspiracji.

η "Α" εκκλίσσε σε μερικές περιοχές συμβιβαστικές συμφωνίες με τους εξουσιαστές και την εκκλησία πάνω στο θέμα της "Αυτοδιεύθυνσης".

Η "Α" εκάνε λαθη πριν απ τις 13 Δεκεμβρη 1981;

Ναι, έγιναν πολλά λαθη. (...) Το μεγαλύτερο όμως απ αυτά ήταν, που πιστεύε η "Α" πως πίσω απ αυτή ακολουθούσε ολοκληρω το εθνος. Το λάθεμένο αυτό γεγονός εκάνε την ηγεσία-της να νοιώθει ασφαλεία.

Παροτι υπήρχαν περιοχές, όπου το κίνημα διαλύθηκε πολύ εύκολα, η "Α" συνέχιζε να πιστεύει πως το 95% του πληθυσμού ήταν με το μέρος-της. Στην πραγματικότητα, όμως, υπήρχε ένας αριθμός γύρω στα 4 με 5 εκατομμύρια πολωνών που δούλευαν στον κρατικό ή στον κομματικό μηχανισμό και που είχαν τα ίδια συμφέροντα μ' αυτά της εξουσίας. Αυτοί ολοι δεν υπερασπιστήκαν την "Α", αλλά την εξουσία...

Το βασικότερο λοιπόν λάθος ήταν, πως η "Α" δεν χτύπησε την κυβερνηση, αλλά την-τάξη των γραφειοκρατών που την υποστήριζε.

Δηλαδή;

Μεσα στην Πολωνική κοινωνία υπάρχουν δυο ομάδες: η μια είναι η

Ειρήνη για όλους

Πριν λίγο καιρο λαβαμε μια μπροσουρα της "Εβραϊκης Α-ναρχικης Επιτροπης", που ε-δρενει στη Νεα Υορκη. Η μπρο-σουρα εχει τον γενικο τιτλο "ΕΙΡΗΝΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ", και αναφερε-ται στο μεσανατολικο προβλη-μα. Παραθετουμε στο τευχός αυτο μερικα αποσπασματα της δεκασελιδης αυτης μπροσουρας που θα κυκλοφορησει συντομα ειτε σαν ενθετο στην ΑΡΕΝΑ, ειτε σαν μπροσουρα απο τις "αυτονομες εκδοσεις".

ο δικος-σας κι ο δικος-μας αντισιωνισμος.....

Η αντιθεση-μας με τον σιωνισμό δεν εχει τιποτα κοινο με την συ-νηθισμενη αντιισραηλινη σταυροφορια των αραβικων-ισλαμικων κρατων και των συμμαχων-τους. Ο αντισιωνισμος-τους πηγαιζει απο τα ομορτου-νιστικα και πολιτικα ατομικα συμφεροντα. Η δικη-μας εναντιωση ξεπη-δαι μεσα απο μια θεμελιωδη αρχη, που βασιζεται στην ιστορικη σκο-πια των πραγματα. Ο δικος-τους στοχος ειναι η εγκαθιδρυση μιας νε-ας πολιτικης εξουσιας. Ο δικος-μας ειναι η επανασταση...

Δεν ειμαστε διατεθειμενοι, οπως το μεγαλυτερο μερος της αριστε-ρας, να υποστηριζουμε τη μια μορφη του εθνικισμου στον αγωνα-της ε-ναντια σε καποια αλλη. Το PLO δεν ειναι για μας τιποτα αλλο παρα ε-να εθνικο κρατος διχως δικη-του γη. Το PLO εχει τον δικο-του στρατο τα δικα-του κυβερνητικα κτηρια και τα δικα-του μεσα για να επιβαλ-λει την κυριαρχια-του (πχ με τη μορφη δολοφονιων παλαιστινιων που παρεκκλινουν απ τη γραμμη του PLO). Η συναφη μιας ειρηνης αναμεσα στο PLO και το Ισραηλ δεν θα ηταν κατι το απιθανο, αν θα μπορουσε να παραβλεφθει το μεταξυ-τους μισος. Κι αυτο γιατι τα κρατη δεν κα-θοδηγουνται απο ιδανικα και ιδεολογιες, αλλα απο τελειως πρακτικα, προσωπικα συμφεροντα.

Ενα κρατος του PLO στην δυτικη οχθη, δεν θα ηταν τιποτα χειροτε-ρο ή καλυτερο απο οποιαδηποτε αλλη κυβερνηση στη Μεση Ανατολη. Θα καταπιεζε την εσωτερικη-του αντιπολιτευση και θα επεβαλλε το δικο-του πολιτικο προγραμμα, ετσι ωστε να διατηρησει την εξουσια-του. Ενα τετοιο κρατος του PLO στην δυτικη οχθη θα ηταν απολυτα εξαρτημενο απο τα πλουσια αραβικα-ισλαμικα κρατη και απο τις υπερδυναμεις, α-φου η δυτικη οχθη δεν ειναι καταλληλη για βιομηχανικη αναπτυξη, ου-τε και προσφερει φυσικους πορους εκμεταλλευσης. Μπορει λοιπον κα-νεις εκ των πραγματων να συμπερανει, πως το κρατος αυτο σε μια τε-τοια περιπτωση θα ανεπτυσσε πιθανα οικονομικες σχεσεις με τον πιο μισητο-του εχθρο: με το σιωνιστικο κρατος του Ισραηλ.

Στον ιδιο βαθμο που απορριπτουμε το PLO, αλλο τόσο καταδικαζουμε την στρατιωτικη καταληψη των "διοικουμενων (απο το Ισραηλ) περιοχων". Υποστηριζουμε διχως ορους το δικαιομα του παλαιστινιακου λαου να καθοριζει μονος-του το μελλον-του, μακρια απο τις χειραγωγησεις κα-ποιων δυναμεων, ειτε του Ισραηλ ειναι αυτες, ειτε του PLO, ειτε οποι-ουδηποτε αλλου. Στον ιδιο βαθμο που απορριπτουμε το υπαρχον πολιτι-κο συστημα στο Ισραηλ, αλλο τόσο υποστηριζουμε το δικαιομα της ισ-ραηλινης-εβραϊκης κοινοτητας για αυτοδιαθεση.

Jewish Anarchist Comittee,
Libertarian Workers Group, New York.

"...Γεγονος παραμενει, πως δεν μπο-ρει να υπαρξει ειρηνη στη Μεση Α-νατολη οσο δεν θα εγγυνονται τα ι-σα δικαιωματα ολων των λαων της περιοχης με βαση την αυτοδιαθεση και την ισότητα. Ο πολεμος, βεβαια, και οι στρατιωτικες δυναμεις πρε-πει να απορριφθουν σαν μεσα για την επιλυση των διαφωνιων.

Φυσικα, μεσα στην σημερινη διεθνη κοινωνικη, πολιτικη και οικονομικη ταξη η πραγματικη ειρηνη δεν ει-ναι εφικτη, και η αυτοδιαθεση και η ισότητα για ολους τους λαους δεν αποτελουν παρα σκετους μυθους. Η ισραηλινη επεμβαση στον Λιβανο καθως και η κυνικη διπλωματια που ακολουθησε, το αποδεικνουν αυτο αρκετα.

Που βρισκεται λοιπον η λυση για την ισραηλο-παλαιστινιακη συγκρου-ση, οι αιτιες της συνεχους συρρα-ξης αναμεσα στο Ισραηλ και τους αραβες γειτονες-τους;

Πρωτα απ ολα, ειναι αναγκαια η α-μοιβαια αναγνωριση των δικαιωμα-των των παλαιστινιων και των ισ-ραηλινων. Δεν εννοουμε, βεβαια, κα-ποια διπλωματικη συμφωνια αναμεσα στο PLO και την ισραηλινη κυβερ-νηση. Αυτο που προεχει, ειναι να κα-ταλαβουν τοσο οι ισραηλινοι οσο και οι παλαιστινιοι εργατες, πως εχουν κοινα συμφεροντα, συμφεροντα τετοια που ξεπερνανε τις εθνικες και θρησκευτικες διαφορες.

Μονο αν σταματησουν οι ισραηλινοι και οι παλαιστινιοι, οπως κι ολοι οι αλλοι καταπιεσμενοι να χρημα-τοδοτουν με την εργασια-τους και με τα χρηματα-τους τους πολεμους, και αγωνιστουν απο κοινου εναντια στην καταπιεση, την εκμεταλλευση και τον ιμπεριαλισμο, θα μπορεσει να γινει πραγματικοτητα η απελευ-θερωση του ανθρωπου, η αυτοδιαθε-ση και η ειρηνη...

Πολλοι υποστηριζουν την ιδρυση ε-νος παλαιστινιακου κρατους στην δυτικη οχθη ή στη λωριδα της Γα-ζας, και πιστευουν μαλιστα πως κα-τι τετοιο θα σημαινε και τον τερ-ματισμο της συρραξης. Μια τετοια λυση θα ταν εφικτη μονο στο με-ρο που το Ισραηλ θα αποχωρουσε απο τις κατεχομενες περιοχες. Ε-μεις πιστευουμε, ομως, αντιθετα πως μια τετοια πολιτικη δεν θα οδηγουσε στην απελευθερωση και στην πραγματικη αυτοδιαθεση του παλαιστινιακου λαου.

Πως μπορει κανεις να πιστεφει, πως ενας λαος ειναι πραγματικα ε-λευθερος και πως καθοριζει μονος την τυχη-του, απλα και μονο επει-δη ιδρυσε δικο-του κρατος; Η απαντηση βρισκεται στην ιστο-ρια και στην σημερινη παγκοσμια πολιτικη κατασταση:

Ολα τα κρατη, ανεξαρτητα απο ιδεο-λογικα, θρησκευτικα ή οικονομικα συστηματα στηριζουν την κυριαρχια-τους πανω στη βια των οπλων και στην καταπιεση.

Τα κρατη υπαρχουν για να προστα-τεουν τα συμφεροντα της εκαστο-τε εξουσιας.

...Ακριβως γι αυτο, σαν αναρχικοι δεν υποστηριζουμε τα "εθνικο-απε-λευθερωτικα κινηματα", επειδη σαν στοχο-τους βαζουν την οικοδομηση και την διαιωνιση της κυριαρχιας του εθνικου κρατους -και παραλ-ληλα την δημιουργια μιας νεας κυριαρχης καστας, καθως και νεων μορφων καταπιεσης.

Φυσικα, αυτο δεν σημαινει πως πα-ραγνωριζουμε ή πως αμφισβητουμε τη σημασια των λαϊκων αγωνων για

μια "ιδιαιτερη" κουλτούρα και για ένα αυτοκαθοριζόμενο μέλλον. Η γνώμη-μας είναι, πως ο πυρήνας κάθε λαϊκού αγώνα πρέπει να ναι η ανατροπή των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών σχέσεων & συστημάτων, που δίνουν τη δυνατότητά στους εξουσιαστές όλων των χώρων να καταπιέζουν και να εκμεταλλεύονται τα υπολοίπα μέλη της κοινωνίας.

Σαν αναρχικοί, οραματιζόμαστε μια κοινωνία όπου οι άνθρωποι θα μπορούν να αυτοκαθορίζουν τη ζωή τους, αλλά όχι και τις ζωές των άλλων. Πιστεύουμε, πως τα φυσικά και κοινωνικά πλούτη όλου του κόσμου δεν είναι ιδιοκτησία ενός ανθρώπου, μιας επιχείρησης ή ενός κράτους. Τα μέσα παραγωγής, διανομής και επικοινωνίας, καθώς και κείνα της διατροφής, του ρουχισμού της κατοίκησης και της ιατρικής περιθαλψής, πρέπει να αυτοδιευθύνονται κατά τρόπο άμεσο και γενικευμένο, τόσο σε τοπικό όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο, και να ναι προσита στον καθένα και στον ίδιο βαθμό.

Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι-μας για μια νέα κοινωνική τάξη στην Μεση Ανατολή και στον κόσμο ολόκληρο, είναι η ανοικοδόμηση μιας αποκεντρωτικής, παγκόσμιας και ελεύθερης ομοσπονδίας των λαών -κι όχι η ίδρυση εθνικών κρατών- στη βάση του ελεύθερου συνεταιρισμού και της συνεργασίας, της άμεσης δημοκρατίας και της γενικευμένης αυτοδιεύθυνσης.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΕΣ: ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΕΝΟΠΛΟ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Την εποχή του Μαυρού Σεπτεμβρίου (1970) πολλές γυναίκες βρίσκονταν μέσα στα στρατόπεδα εκπαίδευσης. Στην οργάνωση της PFLP συμμετείχαν σε επιχειρήσεις κομμάντο και σε αεροπειρατίες. Μετά την επιχείρηση κομμάντο το 1978 κατά του Ισραήλ, στην οποία πήρε μέρος και σκοτώθηκε η Dalah Mugdrabi, πολλές νέες κοπέλες παρουσιάστηκαν μαζί-κα στην Αλ Φαταχ για στρατιωτική εκπαίδευση, δίχως όμως να γίνουν δέκτες. Παρόλο που γυναίκες σαν τη Dalah Mugdrabi και την Leila Khaled έχουν ηρωοποιηθεί και προβαλλονται στην προπαγάνδα διαρκώς σε προτυπα, ο δρόμος για την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στον ενοπλο αγώνα και στην πολιτική παραμένει ακόμα κλειστός.

Η PLO προπαγανδίζει την ιδέα ενός λαϊκού, δημοκρατικού κράτους στην Παλαιστίνη. Ζητάει μια πλουραλιστική και δημοκρατική κοινωνία, τον τερματισμό των θρησκευτικών και των ρατσιστικών διακρίσεων. Όμως ποσο συνδέεται ένας εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας και με άλλες πλευρές της ανθρωπίνης απελευθέρωσης; Ποιο θα είναι το είδος της απελευθέρωσης; Αφορά μόνο

τα εδάφη ή περιεχει και κοινωνικές αποψεις; Ποιες θα είναι οι μορφές της ανθρωπίνης συνυπαρξης μέσα σ αυτή τη νέα αραβική πολιτική και κοινωνική κουλτούρα;

Μέχρι τώρα έχουν γίνει πολύ λίγες συζητήσεις πάνω σ αυτό το ζήτημα. Πρωταρχικό πρόβλημα για τους Παλαιστίνιους παραμένει η ανακτίηση των εδαφών-τους. Για όλα τα άλλα προβλήματα κοινωνικού περιεχομένου κυριαρχεί η αποψη, πως μπορούν να συζητηθούν μετά την εθνική απελευθέρωση. Μεσα σ αυτά τα προβλήματα συμπεριλαμβάνεται και το γυναικείο.

Οι γυναίκες μέσα στον παλαιστινιακό κόσμο είναι κοινωνικά πολύ περιορισμένες. Βεβαία, τα πρώτα βήματα γίνονται. Η μορφωση για τα κορίτσια είναι ήδη το ίδιο σημαντικό πως και για τα αγόρια. Πολ-λες -και κυρίως νέες- γυναίκες απαιτούν περισσότερες ελευθερίες. Όχι επαναστατικές, είναι όμως τα πρώτα σημαντικά βήματα, όπως ελευθέρη εκλογή συζύγου ή ελεγχος των γεννήσεων. Εξάλλου οι γυναίκες όπως και οι άντρες βρίσκονται καθημερινά μέσα στον αγώνα. Η υπαρξη-τους στα στρατόπεδα και τα χωριά των κατειλημμένων περιοχών απειλείται διαρκώς από τις ισραηλινές επιθεσεις. Πολλές γυναίκες έχασαν τους άντρες-τους και πρέπει να εργάζονται έξω απ το σπίτι για να συντηρηθούν. Η ακαμψία της παραδοσης υποχωρεί σιγά-σιγά.

Οι άντρες ηγέτες όχι μόνο δεν υποστηρίζουν τις προσπάθειες των γυναικών, αλλά απαντάνε πάντα με το στερεότυπο: "μετά την επανάσταση". Η όπως είπε και η Leila Khaled στο παγκόσμιο συνέδριο γυναικών στην Κοπεγχάγη: "...πως μπορούν να απελευθερωθούν οι γυναίκες όταν δεν έχουμε πατρίδα;". Σαν απάντηση βεβαία μπορεί να τεθεί το ερώτημα: δεν υπάρχει ο κίνδυνος, να γυρίσουν οι γυναίκες πίσω στα σπίτια-τους μετά την απελευθέρωση των εδαφών;

τα αίτια της καταπίεσης

Φαίνεται, τελικά, πως ένας απελευθερωτικός αγώνας δεν φέρνει μαζί-του νέες αξίες κι αποψεις για την ανθρωπινή υπαρξη. Η ζωή των ανθρω-

πων εξακολουθεί να στηρίζεται στη καθιερωμένη παραδοση και κουλτούρα, που ελαχιστα επηρεάζεται από τις νέες καταστάσεις. Κι αυτο, γιατί πολύ λίγο απασχολήσε και προβληματίσε τους ανθρώπους η πραγματική-τους φύση. Οι διάφοροι θεσμοί της παραδοσης θεωρούνται φυσικά και αιώνια φαινόμενα και δεν αμφισβητούνται. Στην πραγματικότητα, προκειται για παραγωγή του κάθε πολιτισμού και ιδεολογίας που θέλουν να προβάλλουν αυτούς τους κοινωνικούς τυπούς σαν συνέπειες της φύσης.

Εξαιτίας της μουσουλμανικής κουλτούρας, οι Παλαιστίνιες μένουν περιορισμένες στα πλαίσια της οικογενείας. Η δραση-τους στον ενοπλο αγώνα θα μπορούσε να ναι πιο ουσιαστική. Όμως, στο ζήτημα αυτο αποθαρρύνονται συνεχώς. Και επιπλέον η προβληματική πάνω στο γυναικείο ζήτημα είναι, αν όχι ανυπαρκτή, παντως ελλειπής από κάθε αποψη. Τις αιτίες μπορούμε να τις συνοψίσουμε σε τρία σημεία:

1. μουσουλμανική παραδοση και ο ρολος της γυναίκας,
2. τρόπος σκέψης του αραβικού κόσμου,
3. ελλειψη σοβαρής ενασχολησης με το γυναικείο μέσα στο παλαιστινιακό κίνημα.

Για κάθε σημείο ξεχωρίστα μπορούμε να πουμε τα εξής:

1.) Η μουσουλμανική θρησκεία και παραδοση θεωρούν την γυναίκα ανικανή να αναλάβει την ευθύνη για την ζωή-της. Μεσα στις πατριαρχικές δομές της μουσουλμανικής παραδοσης υπάρχει ένας πολύ συγκεκριμένος καθορισμός των ρόλων των δυο φύλων. Ο ρολος της γυναίκας είναι αυτος της μητροτητας. Αυτος καθορίζει την ζωή-της. Κατα τα άλλα είναι αποκλεισμένη από την κοινωνική ζωή -που ανήκει στη σφαιρά των αντρών- και μένει περιορισμένη στο σπίτι.

Ξεκινώντας από το θεσμο της οικογενείας και την λειτουργία της μητροτητας σαν φυσικά και αιώνια φαινόμενα, η γυναίκα πρέπει να ρίξει το κύριο βάρος της ζωής-της στο ρολο που της προορίζεται μέσα σ αυτά τα πλαίσια. Η γέννηση και η ανατροφή των παιδιών θεωρούνται σαν η κύρια κοινωνική-της λειτουργία. Ο καθορισμός του γυναικειού ρόλου στηρίζεται κατά κύριο λόγο σ αυτές τις λειτουργίες, πράγμα που συνεπάγεται την υποτέλεια-της κάτω από την εξής αιτιακή αλυσίδα: μητροτητα-οικογενεία-απουσία από την κοινωνική ζωή-σεξουαλική ανισότητα.

2.) Ο τρόπος σκέψης του αραβικού κόσμου επηρεάζεται βεβαία άμεσα από την παραδοση. Χωρία από την εμμονή στο διαχωρισμό των ρόλων και στην αποψη για την φυσική αδυναμία της γυναίκας για βαρείες δουλειές και σκληροτραχήλη ζωή, βρισκόμαστε πάντα μπροστά στο ίδιο πρόβλημα, μπροστά στην εικόνα της γυναικας-φενταγίν: η γυναίκα δεν μπορεί να παρατηρεί την οικογενεία-της· ποιος θα προσέχει τα παιδιά; Και επιπλέον, πως μπορούν άντρες και γυναίκες να περνούν τις μερες και τις νυχτες-τους μαζί; Τι θα πει ο κόσμος;

Μια άλλη σοβαρή δικαιολογία για την αρνηση της στρατιωτικής δρασης των γυναικών, είναι και ο βιασμός-τους από τον εχθρό. Κατι που θα σήμαινε την ισόβια ατιμωση της γυναίκας. Ο βιασμός είναι πολύ πιθανός στην περίπτωση που θα συλληφθεί. Η σεξουαλική βία εφαρμόζε-

ται σκοπιμα απο τον εχθρο,αφου αυτος γνωριζει καλα πως,συμφωνα με την κουλτουρα του ισλαμ,η γυναικα θα κουβαλαει το στιγμα του βιασμου κι οχι ο βιαστης-της.

Θα πρεπει να γινει διαφωτιστικη δουλεια μεσα στο λαο.Ομως για να γινει αυτο θα πρεπει να αλλαξει και η νοοτροπια των αγωνιστων που θα αναλαβουν την διαφωτιση του κοσμου.

3.)Η PLO δισταζει να ασχοληθει με την θεση των γυναικων δημοσια.Στη διαφωτιστικη δουλεια που γινεται, δεν δινεται ιδιαιτερη σημασια στο γυναικειο προβλημα,κι ουτε αποτελει αντικειμενο συζητησεων μεσα στις στρατιωτικες βασεις.Η πολιτικη μορφωση των αγωνιστων της PLO αφηνεται μαλλον στην τυχη.Εξ-αλλου,και οι ιδιοι οι μαχητες ανηκουν σε διαφορετικα πνευματικα επιπεδα: αλλοι ειναι διανοουμενοι φοιτητες,αλλοι εχουν μορφωθεί σε σοσιαλιστικες χωρες,κι αλλοι εχουν μεσα-τους την χαρακτηριστηκη ισλαμικη μοιρολατρεια,βαζοντας σαν μοναδικο-τους στοχο την απελευθερωση της αγιας πολης Ιερουσαλημ απο τους Εβραιους.

η στρατιωτικη δραση των γυναικων

Βεβαια η συμμετοχη της γυναικας σε περιόδους κρισεων και πολεμου αυξανεται και δεν αμφισβητειται απο κανεναν.Σε τετοιους καιρους κανεις δεν μενει κλεισμενος στο σπιτι.Οι γυναικες αναλαμβανουν ενα μεγαλο μερος της υποστηριξης των αγωνιστων,οπως, το μαγειρεμα, την φροντιδα των τραυματιων,την μεταφορα οπλισμου,την σκοπια στα στρατοπεδα.Ακομα και σε περιπτωσεις μετωπικων συγκρουσεων παιρνουν μερος στη μαχη.Μερικες προσπαθουν με καποιο μεσο (απο συγγενεις ή κομματα)να γινουν δεκτες σε στρατιωτικες μοναδες.

Τα κομματα και η Γυναικεια Ενωση προσφερουν στις γυναικες μια στοιχειωδη στρατιωτικη εκπαιδευση.Καθε χρονια το καλοκαιρι γινονται πολιτικα και στρατιωτικα μαθηματα για παιδια 10-15 χρονων,αγορια και κοριτσια.Μερικα αγορια συμμετεχουν στον ενοπλο αγωνα,οταν μεγαλωσουν λιγο περισσοτερο.Αυτο ομως δεν ισχυει και για τα κοριτσια.Υπαρχουν ακομα στρατοπεδα στα οποια βρισκονται μονο αγορια,και η εκπαιδευση-τους εκει ειναι σκληροτερη.

Η οργανωση EPLF εχει ενα ποσοστο 15-20% αγωνιστριων στις γραμμες-της κι αυτο παρολες τις ακαμπτές παραδοσεις που ισχουν για τις γυναικες.Η EPLF καθιερωσε ορισμενους ηθικους διακανονισμους,οι οποιοι θα συμβαλλουν στο να ξεπερασουν οι προκαταληψεις για την γυναικεια παρουσια μεσα στον απελευθερωτικο στρατο.Αυτοι οι διακανονισμοι χαλαρωνουν σιγα σιγα και με την αλλαγη νοοτροπι-ας.

Παρολο τον σημαντικο-τους ρολο στον αγωνα,η θεση των γυναικων δεν φαινεται να βελτιωνεται τουλαχιστον προς το παρων.Κι οχι μονο μεσα στην παλαιστινιακη κοινοτητα.Στο Ιραν για παραδειγμα,παρολη την μεγαλη συμμετοχη των γυναικων στον αγωνα για την ανατροπη του Σαχη,η θεση-τους μετα την επανασταση χειροτερεφε.Στην Αλγερια,οπου αγωνιστηκαν οργανωμενα μαλιστα σαν γυναικες,ο σημερινος ρολος-τους μεσα στην κοινοτητα δεν ειναι αναλογος εκεινου που ειχαν

Η παραδοση θελει τη γυναικα βοηθο και συντροφο του ανταρτη...

μεσα στον απελευθερωτικο αγωνα. Και στην PLO ο ρολος των γυναικων δεν αλλαζει παρολη τη δραση-τους. Καθε φορα που ο ενοπλος αγωνας σταματαει,τερματιζεται και η δραση των γυναικων.Γυρνανε στο σπιτι και την οικογενεια-τους,με αποτελεσμα να μην αυξανεται ετσι ο αριθμος των πολιτικα ενεργοποιημενων γυναικων.

η συνειδητοποιηση των γυναικων κι η συμβολη στην ανθρωπινη απελευθερωση

Τιποτα απ ολα αυτα δεν θα πρεπει να εμποδισει τις παλαιστινιες να αναπτυξουν την φεμενιστικη συνειδηση και να αγωνιστουν για την απελευθερωση-τους σαν γυναικες.Ο αγωνας για την απελευθερωση των εδαφων δεν πρεπει να σταθει εμποδιο στην αναπτυξη μιας προβληματικης που θα προωθουσε το γυναικειο προβλημα.Ουτε και να εμποδισει την απελευθερωση απο τα δεσμα της παραδοσης και του κοινωνικου εξαναγκασμου,που κρατανε την γυναικα (κι οχι μονο αυτη) δεσμια μιας οπισθοδρομικης νοοτροπιας και σε περιορισμενα πλαισια δρασης.Ας θυμηθουνε μοναχα οι Παλαιστινιες τις αδελφες-τους στις αλλες αραβικες χωρες και μαλιστα σε χωρες που θελουν να λεγονται προοδευτικες.Μηπως η θεση των γυναικων εκει ειναι καλυτερη; Τα παρακατω λογια του Κανταφι ειναι αντιπροσωπευτικα της νοοτροπιας του ισλαμικου κοσμου:

"Επειδη απο την φυση υπαρχει μια ταση του παιδιου προς την μητερα, ειναι αυτη το καταλληλο προσωπο που θα το προστατεφει και θα το φροντισει..."

"Η γυναικα που δεν αποδεχεται την μητροτητα,αρνιεται ετσι και τον φυσικο-της ρολο μεσα στη ζωη...", "Η μονη δικαιολογια για κατι που θα εμποδιζε το γεγονος αυτο(της μητροτητας) θα μπορουσε να ναι μια κατασταση που δεν ταιριαζει στην φυση της γυναικας,δηλαδη να ναι επιφορτισμενη με καθηκοντα που στρεφονται κατα της μητροτητας..."

"Αντρες και γυναικες θα πρεπει να λειτουργουν συμφωνα με τους καθορισμενους για τον καθενα ρολου και να μην τους αρνιουνται...", "Η εγκυμοσυνη ειναι μια φυσικη λειτουργια που δεν υποκειται ουτε στην ελευθερη θεληση,ουτε στον εξαναγκασμο..."

"Οι διαφορες στον αντρικο και γυναικειο οργανισμο επιφερουν διαφορες και στον ψυχισμο,στην διαθεση και στην εξωτερικη εμφανιση. Οι γυναικες ειναι συνηθως τρυφερες,ομορφες και τεινουν προς το φοβο και το κλαμα.Εχουν συνηθως πραο χαρακτηρα,ενω οι αντρες ειναι πιο τραχεις..." (1)

Τετοιου ειδους επιχειρηματα μπορουν να ανατραπουν,κατι που εχει ηδη γινει απο τις γυναικες του δυτικου κοσμου: Οι καπως "μικροτερες" δυνατοτητες της γυναικιας φυσιολογιας ποτε δεν την εμποδιζαν να εργαζεται σκληρα στα χωραφια,στο σπιτι και σε αλλες σκληρες εργασίες προσφεροντας σημαντικη ποσοτητα δουλειας. Η μητροτητα δεν ειναι αναποφευκτο μοιραιο,αλλα πηγαινει απο την ικανοτητα του θηλασμου και την προσωκαιρη αδυναμια-της για βαριες δουλειες.Με τον ελεγχο των γεννησεων,η εγκυμοσυνη γινεται δυνατοτητα επιλογης και ετσι πανει να

...οι γυναίκες οπλοαποβλήτουν τους ρόλους που τους δόθηκαν.

ναι ο υψίστος γυναικείος προορισμός.

Οι Παλαιστίνιες μπορούν να αναπτύξουν μια δική-τους θεωρία και φεμινιστική συνειδηση, που θα αναλύσει και θα καθορίσει την φύση της καταπίεσης-τους. Και ο αγώνας για την ανατροπή της καταπίεσης θα αποτελέσει μέρος του αγώνα του καταπιεσμένου λαού-τους. Μπορούν και οι δυο να αναπτυχθούν παράλληλα, προσφέροντας ο πρώτος στον δεύτερο νέες προοπτικές και διευρύνοντας τα πεδία της απελευθέρωσης.

Το γυναικείο πρόβλημα γίνεται η αφορμή για να προβληματισθούμε πάνω στη φύση ενός εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος. Οι στόχοι-του δεν θα πρέπει να περιοριστούν στην εθνική ανεξαρτησία και την εδαφική κυριαρχία. Σημασία έχουν οι δομές πάνω στις οποίες θα στηριχτεί η καινούργια αυτή κοινωνία. Γιατί η δημιουργία ενός νέου εθνικού κράτους δεν μπορεί να είναι το σκαλοπάτι για την κοινωνική

απελευθέρωση. Περισσότερο θα ευνοήσει την οικονομική εξάρτηση που θα ακολουθήσει (στην περίπτωση ίδρυσης παλαιστινιακού κράτους), μιας και ο νόμος της αγοράς αναγκάζει τις πιο καθυστερημένες περιοχές να ενσωματωθούν μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα.

Η δημιουργία ενός εθνικού κράτους δεν έχει καμία σχέση με τους φυσικούς δεσμούς που ενώνουν τους ανθρώπους. Ούτε έχει σχέση με τον χαρακτήρα ενός λαού, που είναι το αποτέλεσμα "...του συνόλου της ιστορικής ζωής και όλων των συνθηκών του ζωτικού περιβάλλοντος αυτού του λαού, ένα καθαρά φυσικό και αυθόρμητο φαινόμενο". (2)

Θα πρέπει να προωθηθούν νέες μορφές ανθρωπίνης συνυπαρξης, που να αποφεύγουν τον οικονομικό και πολιτικό συγκεντρωτισμό με όλες τις συνέπειές-του. Η οικειοθελής συνδεση των ανθρώπων μέσα από ομοσπονδίες και ελευθεριακές μορφές οργάνωσης πρέπει να ναι ο κύριος στόχος του αγώνα. Πάνω σ αυ-

τες τις οργάνώσεις θα στηριχθούν οι νέες οικονομικές και κοινωνικές δομές.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

(1) Μ. Κανταφι: "Das grüne Buch: die dritte Universaltheorie, 1980, Τριπολη, Γερμανική έκδοση.

(2) Μπακουλιν: "Η παρισινή κομμουνά και η ιδέα του κράτους", εκδ. Ελ. Τυπος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΕΙΑ

- Μ. Κανταφι: "Das grüne Buch"
- Περ. "RADIKAL", No 113-14.
- Περ. "SCHWARTZER FADEN", No 9.
- "Τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα, ο πόλεμος και το κράτος", Εκδ. Ελ. Τυπος, Αθήνα 1975.
- Μπακουλιν: "Η παρισινή κομμουνά και η ιδέα του κράτους", Εκδ. Ελ. Τυπος.
- Τζ. Μιτσέλ: "Η εποχή της γυναίκας", Εκδ. Πύλη, 1981.
- "Freedom for all": Μπροσούρα της Jewish Anarchist Comittee.

Η ΑΡΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ,
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ,
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΕΙΑ:

Περιοδικό "ΑΡΕΝΑ",
Γιώργος Χαμπάς
Ποστ Ρεσταντ 15501,
Χολαργός, ΑΘΗΝΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΟΝΟΜΑ.....

.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ.....

.....

Εσωτερικό, 5 τευχή: 350δρχ

Κυπρος, Ευρώπη: 450δρχ

Αμερική, Καναδάς: \$6

"ARENA"-Zweimonatliche
anarchistische Zeitschrift
Adresse:

"ARENA"
c/o Georg Chambas
Post Restant 15501
Cholargos, ATHEN
Griechenland